

De christelijke huisvader, zijne verpligtingen, en hoe hij deze moet vervullen

<https://hdl.handle.net/1874/236152>

De Christelijke Huisvader,

ZIJNE VERPLICHTINGEN, EN HOE HIJ DEZE MOET VERVULLEN,

MET EENE VERZAMELING VAN

GEBEDEN VOOR BEZELVEN,

DOOR

W. CRAMER,

Kanonik en Regent van het Bisschoppelijk Collegie te Munster,
met toestemming van den schrijver in het Hollandsch vertaald

DOOR

L. H. C. BARON DE BOUNAM DERJCKHOLT.

PRESTER.

MAASTRICHT

Boekdrukkerij van Jos. Russel

1877.

mm 13246

Vak 73

590

DE CHRISTELIJKE HUISVADER,

ZIJNE VERPLIGTINGEN, EN HOE HIJ DEZE MOET VERVULLEN,

MET EENE VERZAMELING VAN

GEBEDEN VOOR DEZELVEN,

DOOR

ilhelmus
W. CRAMER,

Kanonik en Regent van het Bisschoppelijk Collegie te Munster,

met toestemming van den schrijver in het Hollandsch vertaald

DOOR

L. H. C. BARON DE BOUNAM DE RIJCKHOLT,

PRIESTER.

MAASTRICHT,

DRUK. VAN JOS. RUSSEL.

—
1876.

E I G E N D O M

Alle rechten voorbehouden.

IMPRIMATUR.

Ruræmundæ, 20 Julii 1876.

P. J. HOEFNAGELS,
Cand. Sem. Præs., ad hoc delegatus.

VOORREDE.

Na rijpelijk overwogen te hebben, dat gelijk in het jaar 1871, voor de Christelijke moeders, ook nu voor de Christelijke vaders, een woord van onderrichting en van aanmoediging, zeer nuttig zoude zijn, aarzelden wij van er toe over te gaan. De onverwachte welwillendheid, welke ons werkje „ de Christelijke huismoeder “ ten deel viel, en de hoop van het groot nut hetwelk een woord aan de vaders zoude stichten, moedigde ons aan, doch van de andere zijde, maakten wij ons zeer bezwaard over de moeilijkheden, die aan zoodanig werk verbonden zijn. En deze schenen hoofdzakelijk hierin te bestaan, dat terwijl de verhouding der moeder tot het kind gedurende zijne eerste levensjaren, welke wij in de Christelijke moeder zoo breedvoerig behandeld hebben, nagenoeg bij allen dezelfde is, deze voor de vaders, tengevolge hunner verschillende beroepen, hunne uiterlijke verhouding tot hunne kinderen, zeer verschillende is. Het is voor den schrijver eene uiterst moeilijke taak, doelmatige en treffende beschrijvingen, en over-

wegingen daar te stellen, die voor alle vaders even nuttig en even stichtend zijn.

Daarbij komt nog eene andere moeilijkheid, namentlijk in het algemeen, zijn de moeders meestal levendig in haar geloof, zij zijn bezielde met eenen grooten Godsdienstzin en zeer genegen voor eene Christelijke onderrichting, hetgeen met de vaders niet altijd het geval is, echter niet in dien zin, dat een hartelijk geloovige vader, eene zeldzaamheid is. Integendeel, de tegenwoordige tijdsomstandigheden leveren de troostvolste bewijzen; maar naast zulke voortreffelijke mannen, vindt men eveneens zeer velen, alhoewel zij hun geloof nog niet geheel en al verloren hebben, die van den tijdgeest aangetast zijn, zich onthouden uit menschelijk opzicht van rondborstig hunnen godsdienst te belijden, en zoo te leven als het een ijverig en Godvreezend Christen betaamt. Is bij gevolg onze vrees niet gegrond, wanneer wij het vaderlijk beroep, van een Christelijk standpunt beschouwen, dat zulke harten aan ons streven, eenen hardnekkigen weerstand zullen bieden? Deze bedenkelijke vraag, heeft ons betrekkelijk de uitgaaf van een werkje voor de Christelijke vaders, geruimen tijd in besluiteloosheid doen doorbrengeu, zonder de geringste aanmoediging te ondervinden, om dezen, voor het overige voor onzen evenmensch zoo nuttigen arbeid, te ondernemen.

Maar ondanks deze zeer bedenkelijke bezwaren,

heeft ons de hoop gesterkt, dat het nut hetwelk het werkje, „ *De Christelijke moeder* “ gesticht heeft, zijns gelijken door een woord aan de Christelijke huisvaders zoude in 't leven roepen, en het zijne er toe zoude bijdragen om hun eeuwig zielenheil, en de zaligheid der kinderen, welke God hun heeft toevertrouwd, te bevorderen.

Er zijn — en wij kunnen er God niet genoeg voor danken! — ten huidigen dage nog zoo vele vaders, welke met een vurig geloof en met de uitstekendste hoedanigheden beziel, de groote beteekenis van het vaderlijk beroep weten te schatten, en die den besten wil hebben, en met de grootste oprechtheid er naar streven, om al de verplichtingen, welke op den Christelijken vader berusten, met de grootste zorg te vervullen. Tot hen richten wij hoofdzakelijk ons woord; aan hen zal het welkom zijn. Het is ons eenigst doel van hen in het gewigtigste punt van hun leven, de noodige middelen ter hand te stellen, om hen de vervulling van hunne heilige plichten, zoo ligt mogelijk te maken. Volgaarne vleijen wij ons met de zoete hoop, dat ons woord met behulp der Goddelijke genade, welke wij en meerdere anderen met ons er over afgeroepen hebben, ook menigen onder het getal dier vaders, welke hun vaderlijk beroep, tot nu toe niet op een Christelijke wijze behartigden, en die ondanks hunne groote liefde voor hunne kinderen, deze niet tot hun welzijn deden

strekken, tot andere gevoelens zal doen overhellen, en hen zal doen inzien, dat hun verlangen, van hunne kinderen gelukkig te maken, onmogelijk kan vervuld worden, wanneer zij deze niet Christelijk opvoeden.

Welk eene kostbare vrucht, wanneer ons woord er toe bijdraagt, om van hen grondig Christelijke vaders te maken, en dat op die wijze de kinderen, aan de onschatbare weldaad eener Christelijke opvoeding deelachtig worden.

Ja, hoe meer — zooals wij reeds in de *Christelijke moeder* bemerkt hebben — het vijandelijk streven van onze dagen er op gericht is, om de jeugd aan den invloed der H. Kerk te ontrukken, en daardoor het geloof, en de Christelijke gevoelens te vernietigen, des te dringender is het verlangen van elk geloovig hart, dat de Christelijke zin in de gezinnen steeds heersche, dat krachtens deze de opvoeding haar Christelijk kenmerk behoude, en dat derhalve gelijk de Christelijke moeders, ook de Christelijke vaders ijverige Christenen moeten zijn. Dan zullen zij hunne kinderen in een Christelijke gezinning opleiden, en aan hen, wanneer zij eens in de booze wereld zullen moeten verkeerren, een vurig geloof, eenen vlekkeloozen levenswandel, als heilzaam en gelukaanbrengende medegift, kunnen verstrekken.

Maar vooral zijn de vaders, ten gevolge hunner maatschappelijke betrekkingen, het meest aan de ge-

loof- en zedevernielende invloeden , van dezen onheilvervolgen tijd blootgesteld , en bijgevolg altijd in het gevaar , van hunne Christelijke gezinning te verliezen , van schade te lijden aan hunnen levenswandel , en niet alleen hunne eigen ziel in gevaar te brengen , maar zij worden onmachtig om hunne kinderen , de groote weldaad der Christelijke opvoeding te doen genieten.

Daarom berust op ons de verplichting , van in dit werkje klare aanwijzingen te geven , hoe de vader ondanks de booze invloeden zijn Christelijk karakter kan doen gelden , en den echt Christelijken geest kan doen behouden.

Ook nu laten wij onze beschouwingen door eene verzameling van gebeden volgen , voor den Christelijken vader. Zonder 's Hemels zegen , kan het groot werk der opvoeding onmogelijk slagen. Deze zegen moet door het gebed verworven worden.

Zoo moge dan *de Christelijke vader* , even als *de Christelijke moeder* in de handen der Christelijke vaders terecht komen! Mogen zijne onderwijzingen , zijne wenken , zijne raadgevingen in hunne harten een goeden grond vinden , en een rijken zegen opbrengen voor de goede lieve kinderen. Moge de Hemel ons dit verleen.

Munster in de week van Pinksteren , 1873.

DE SCHRIJVER.

DE VADER NAAM.

VADER, een der eerste woorden welke door den kinderlijken mond geuit worden, en in zekeren zin de eerstelingen der kostbare gave der spraak ter eere van hem, aan wien wij ons bestaan en de spraak verschuldigd zijn, van den vader in den Hemel, en ook van den aardschen vader.

VADER, welk een eerbiedwaardige naam! Van alle Eeuwigheid werd hij genoemd, om de geheimnisvolle verhouding tusschen de twee eerste personen der aanbiddelijke Drievuldigheid uitte drukken. Maar toen God den mensch geschapen had, toen gaf ook deze Hem den naam van Vader! Hij was het! Hij had hem tot zijn kind verheven, en hem in zijne hoedanigheid van kind van God, met werkelijk Goddelijke gaven begiftigd.

En toen hij door de zonde, dit verheven voorregt van kind van God te zijn, verloren had, en God zelf in de 2° persoon der H. Drievuldigheid op de aarde kwam, om voor hem het verloren heil, wederom terug te verwerven, was de herstelling

dezer genade in volle verhouding der kindsheid Gods, de kostbare vrucht van het leven, van het lijden en van het sterven van den Verlosser. Want aldegene welke aan Hem geloofden, ontvingen de macht van kinderen Gods te worden. God was, en is wederom in den volsten zin van het woord „Vader” van al degenen welke in de H. Kerk, herboren zijn tot kinderen Gods. Als vader leerde de Goddelijke Verlosser Hem wederom kennen, zoo noemde hij Hem: Uw Hemelsche Vader, Uw Vader die in den Hemel is. Zoo moeten volgens zijne eigene onderwijzingen, de menschen God aanspreken, wanneer zij zich tot Hem wenden: „Onze Vader, die in de Hemelen zijt.” God, de Vader der menschen! En al diegenen die herboren zijn door het water, en door den Heiligen Geest, zijn Zijne kinderen, en Hij is Hun aller Vader!

Met welk groot regt komt Hem deze benaming toe? Is Hij het niet, aan wien alle menschen hun bestaan en hun behoud verschuldigd zijn? En wanneer zij in de wedergeboorte, de bovennatuurlijke kindsheid Gods verworven hebben, is Hij het dan niet die hen in den persoon van den H. Geest opnieuw geschapen heeft? Hij is het die het door Hem geschonken, natuurlijk en bovennatuurlijk leven, tot eene hoogere bestemming moet leiden, wanneer het bestaan, en tot de volmaaktheid komen moet. In waarheid, Hij is de Vader der menschen, en zij zijn zijne kinderen!

Maar Hij heeft het Vaderschap, en den verhevenen vadersnaam, zich niet alleen willen voorbehouden. Gelijk hij in alle menschen zijn evenbeeld uitgedrukt heeft, zoo zoude ook volgens zijne raadsbesluiten, zijn vaderschap, zijn beeld in de menschheid hebben; een zeker getal onder de menschen, moet deelachtig worden aan de voorregten en aan de gunsten zijner vaderlijke waardigheid, ook zij zullen vaders zijn, en kinderen bezitten. Gelijk aan Hem, zoo zullen ook de kinderen, aan hen hun bestaan te danken hebben, even als hij de kinderen tot zijn natuurlijk en bovennatuurlijk evenbeeld verhief, en hen een deel van zijn Goddelijk wezen schonk, zoo zouden ook de vaders een groot deel van hun ligchaamlijk- en van hun zielswezen aan hunne kinderen schenken. Evenals hij hen voortdurend ter zijde staat, door de hulp zijner genade om zijne kinderen steeds eene grootere volmaaktheid te doen bereiken, en hen tracht de eeuwige zaligheid te verzekeren; zoo zijn ook de vaders verplicht van aan dit werk der heiliging mede te werken, en er eenen heilzamen invloed op uit te oefenen. Even gelijk Hij van alle eeuwigheid het voor ons zoo troostvol bewustzijn heeft, dat al diegenen welke bij Hem, en met Hem eeuwig en oneindig zalig zijn, hun geluk en hunne zaligheid aan Hem te danken hebben; zoo zullen ook eens in den Hemel de menschelijke vaders dezelfde zaligende overtuiging genieten, van door de getrouwe vervulling hunner

vaderplichten er toe te hebben bijgedragen , om hunne kinderen het Hemelsch geluk te verzekeren. Bij gevolg is elk menschelijke vader het beeld van den Vader in den Hemel , zijn plaatsvervanger op aarde , door God zelf aangesteld. Elk vaderschap komt van God , zegt de Apostel. Hetgeen hij van de wereldsehe mogendheid leert , dat is in eenen veel hooger grad toepasselijk op de vaderlijke waardigheid , zij komt van God. » God heeft ze daargesteld. » Is de vader met der daad een beeld van den grooten vader in den Hemel en zijn plaatsvervanger , zoo heeft hij ook deel aan de voorrechten van het Goddelijk vaderschap. » Hij is met het gezag over zijnē kinderen bekleed , hij is hun Heer en hun gebieders ; hij heeft aanspraak en regt op den eerbied , de gehoorzaamheid en de onderdanigheid der kinderen ; evenals aan God ; den Hemelschen Vader , zijn de kinderen verplicht jegens hem eerbiedig , liefdevol en onderdanig te zijn. Ook op de vaders is het woord toepasselijk : » wie u hoort , hoort mij , wie u veracht , veracht mij. »

Kon de machtige Hemelsche Vader , aan de menschelijke vaders , zijne plaatsvervangers hier op aarde , eene grootere eer toekennen , dan Hij en zijn heilige geboden , welke op hen betrekking hebben , voor hen vordert ; want na de geboden , welke op zijne Goddelijke persoon betrekking hebben , volgt onmiddellijk het gebod , betrekkelijk den vader ? En dit niet alleen , God heeft nog op eene bijzondere wijze de vaders en

de moeders willen eeren , om dat het gebod , 'twelk op hen betrekking heeft , met eene uitdrukkelijke belofte gepaard gaat : „ Gij zult uwen vader , gij zult uwe moeder eeren , opdat gij gelukkig moogt zijn op aarde!

Wat is verhevener , dan deze bevelen der gewijde oirkonden , waarin de Heer , op velerlei wijzen , aan de kinderen , welke hunne verplichtingen jegens hunnen vader en jegens hunne moeder nakomen , zijnen zegen verzekerd ? Maar kan er ook iets vreeselijkers zijn , dan de vloek dien God uitspreekt , over die kinderen welke de eer die hunne ouders toekomt krenken , en de verplichtingen van het 4de gebod niet nakomen ?

En hoe dikwijls , zoo als wij in de H. Schrift lezen , heeft God deze bedreigingen toegepast ? Het grootste geluk wierd het aandeel der goede kinderen , en integendeel de vreesselijkste strafoordeelen wierden geveld , tegen ontaarde zonen , tegen plichtvergetene dochters . En hetgeen de H. Schrift ons verhaalt , ziet elk opmerkzame waarnemer , door eene dagelijksche ondervinding bevestigd . Wat volgt hier uit ? Niets anders dan : Wanneer God , zoo als Hij het hier door woord en daad bewijst , zulk eene groote waarde hecht aan de trouwe vervulling der plichten der kinderen jegens hunne ouders , jegens hunne vaders , hoe groot moet dan in zijn oog de vaderlijke waardigheid niet zijn ; hoe verheven vertoond zich dan , de vader-naam , door God zelfs met

de grootste eer verrijkt! En hoe eerbiedwaardig ver-
toond zich dan eindelijk het vaderschap , en de naam
van „Vader,” wanneer wij met onze blikken, in het
vaderhart doordringen? Hoe heeft de Heer het daar-
gesteld? geheel en al volgens zijn vaderhart! Zijn
vaderhart is met eene oneindige liefde jegens zijne
kinderen beziel, en in deze liefde ontstaat een
oneindig verlangen , van hen gelukkig te maken ,
en eene onbegrensde berijdwillingheid , om daarvoor
alles te doen , en een aanhoudend, en onvermoeijend
streven om aan de kinderen het waar geluk te
verzekeren.

Dusdanig zijn de gevoelens waarmede de Heer
het hart van eenen vader verrijkt heeft. Elk vader-
hart is onwillekeurig met de zelfde gevoelens jegens
de kinderen beziel, wanneer dit hart nog niet
bedorven is. Of zoude het mogelijk zijn van eenen
vader te kunnen vinden, wiens hart wanneer hem
God tot de vaderlijke waardigheid verheft, en een
kindje schenkt, niet onwillekeurig, den drang eener
onbegrensde liefde jegens dit kind, in zich ge-
voelt, en niet vurig verlangt, om dit kind gelukkig
te maken, en om alles te doen hetgeen het welzijn
van zijn kind bevordert? De geheele wereld zoude
hem, als eenen onnatuurlijken vader brandmerken,
die zulke ontaarde gevoelens vertoonde, die dan
alleen mogelijk zouden kunnen zijn, wanneer hij
gebukt ging onder het grootste en het afschuwe-

lijkste zedebederf. Ziedaar het vaderhart. Maar wie is hij, die het vaderhart zoo heeft ingericht, en met zulke gevoelens bezielde, wanneer de mensch vader wordt en is, en zich van zulke gevoelens en van zulke bezinningen bezielde gevoeld? Het is het werk van den grooten Hemelvader, die aan zijn evenbeeld, en aan zijne plaatsvervangers, deze medegift, uit zijn Goddelijk vaderhart, aan hun vaderhart geschonken heeft. Hoe eerbiedwaardig vertoont zich dan aan ons het vaderhart, met zulke Hemelsche hoedanigheden uitgerust!

Gebeurde het soms, dat de vadersnaam zich niet op eene achtenswaardige wijze vertoont, valt hem eene zekere verachting ten deel, dan heeft dit gewoonlijk zijnen oorsprong in de wijze, waarop door menigen vader, deze hooge waardigheid aan de schandelijkste buitensporigheden, aan de afschuwelijkste liederlijkheid ten offer wordt gebracht; zonder gevoel, zonder besef, voor hunne vaderlijke waardigheid en voor de groote verplichtingen die er aan verbonden zijn, onbekommerd voor de verplichtingen, zoo worden dezelve door hen op de snoodste wijze verwaarloosd, en zoo worden de schoone trekken van het beeld, van eenen goeden vader, door hen verduisterd, en zij vertoonen slechts het walgelijke beeld, van eenen ontaarden vader. Maar laten wij een vader, aan het denkbeeld zijner vaderlijke waardigheid beantwoorden, stellen wij ons eenen

vader voor, wiens levenswandel, het beeld van eenen werkelijk goeden vader daarstelt. Wie kan hem zijnen grootsten eerbied, zijne innigste hoogachting weigeren? Hoe groot is de achting welke de kinderen, aan zulk eenen vadersnaam wijden? Wie boezemt meer eerbied, wie boezemt grootere achting en liefde in dan Hij! Hunne harten worden geroerd wanneer zij aan zulk eenen vader denken; van hem verwijderd, verlangen zij vurig van wederom bij hem te zijn.

Zijn bijzijn, zijn blik, een woord van hem doet hen jubelen van geluk. Zijn aandenken blijft onuitwisbaar in hun hart, ook dan wanneer hij reeds lang in het graf rust. Zijn er dan heilzamere en troostvollere herinneringen, dan die van eenen waarlijk goeden vader? O ja, eerbiedwaardig is de vadersnaam. Derhalve wordt deze naam gebezigd om in alle maatschappelijke betrekkingen, en in de verschillende levensstaten, het goede, het voortreffelijke, het beste te beduiden. Welk een eervolle getuigenis voor eenen huisheer, wanneer zijne onderhorigen hem uit het innigste van hun hart vader noemen. Welk een lof, wanneer van het hoofd van een gesticht, van eene gemeente, gezegd word: Hij is voor de medeleden van het gesticht, voor de bewoners der gemeente, een vader. En kan een vorst, een koning, een keizer, een grooteren roem gedacht worden, dan wanneer zijne onderdanen hem

als vader des vaderlands erkennen ?

Of begeben wij ons , in hoogere en in verhevener kringen? Terwijl de priester eene zijner grootste staatsplichten vervult , die de grootste liefde en de grootste zorgvuldigheid van zijn hart in werking stelt , en de geloovigen hem het grootste bewijs van een onbegrensd vertrouwen schenken , dan noemen zij hem : » Vader « Biechtvader. Wanneer een zielzorger op eene bijzondere wijze het heil der zielen behartigt , en niets verzuimt om hen steeds , in de Christelijke volmaaktheid te doen stijgen , dan is hij een geestelijke Vader. Herders en bisschoppen , welke hunne verhevene betrekking , met eene groote liefde behartigen , worden Vaders hunner gemeente genoemd. Zelfs voor Hem , die de grootste waardigheid bekleedt in de H. Kerk , voor haar opperhoofd , voor den plaatsvervanger van Jezus Christus , heeft men geen verhevener , geen juisteren naam gevonden , dan de naam van Vader. Paus beteekend vader ; ons hart jubelt , wanneer wij zeggen : onze Heilige Vader.

Zoo heilig , zoo verheven is de vadersnaam op aarde. Zal deze naam ook niet eervol in den Hemel zijn ?

Heerlijk zullen eens in den Hemel de uitverkorenen schi teren , in den vollen glans van het geheimnisvolle kenmerk van het H. Doopsel en het H. Vormsel , en wanneer God hen met de priesterlijke waardigheid verrijkt heeft , de Eereteekenen der kinderen Gods , het vaderschap van Jezus Christus , des priesterschaps!

Wie zal het kunnen betwijfelen, dat ook de vaderlijke waardigheid, aan zoo vele uitverkorenen, die hier op aarde de groote en zware verplichtingen die op hen rusten, met nauwgezetheid vervulden, op eene bijzondere wijze in den Hemel zullen geëerd worden? Zie, Christelijke vader, dat zijt gij! Gij zijt vader, deze naam zoo eerbiedwaardig in Gods oog, door de menschen met eer omgeven, hooggeacht op aarde en in den Hemel, dezen naam draagt gij, wanneer gij hem door uw gedrag heiligt, ook uwe eer, uw welzijn, voor tijd en eeuwigheid spruiten voort uit de trouwe vervulling der plichten. Wees moedig en onverschrokken, deins niet terug voor de moeilijkheden en bezwaren, sterk U door eene grondige overtuiging uwer vaderlijke waardigheid, en van de verhevenheid van uw beroep. Stel er eere in, U ten allen tijde waardig te toonen van dit beroep te bekleeden, dat zij en blijve voor u een eerepunt!

Het vaderlijk beroep, zijne verplichtingen.

Eerbiedwaardig is de vadersnaam. Namen die van God afstammen, zijn de uitdrukking van het wezen, van hen die ze dragen. De stof van ons onderzoek is: Het bestaan der vaderlijke waardigheid, zijn beroep, en de verplichtingen die er aan verbonden zijn.

De plichten van een vader zijn evenals zijne waardigheid, een geschenk van Gods goedheid. God heeft hem, door hem kinderen te schenken, vader gemaakt. De kinderen zijn een gift van God. „ Hij heeft ons geschapen, „ zegt de psalmist, „ en wij bestaan niet door ons zelve. „ Wij zijn Gods eigendom. „ Hij is onze God, zoo lezen wij verder, maar wij zijn zijn volk, en de schapen zijner weide. „ Den Heer behoort de aarde en alles wat er op is. Uwe kinderen, o vader, zijn Gods kinderen; op eene meer verhevener en edeler wijze, dan dat zij de uwen zijn. Bemint gij hen, Hij bemint ze oneindig meer. Zijt gij voor hen bezorgd, Hij is voor hen nog meer bezorgd. Op alle mogelijke denkbare wijzen behooren zij Hem meer dan u; Hij heeft ze aan u toevertrouwd. En tot welk doel heeft hij dit gedaan? Vraag; waarom heeft Hij ze geschapen? Het antwoord is bekend: zij moeten opgroeien en eens goede en Godvreezende menschen worden; opdat zij met den tijd hun eigen welzijn bewerken, en tot het heil van hunnen medemensch, met getrouwheid en nauwgezetheid aan hunne bestemming hierop aarde beantwoorden, en door hunnen levenswandel zich het bezit des Hemels en en de Eeuwige Zaligheid verzekeren.

Welk een groete taak! Van hare vervulling is het tijdelijk welzijn van den mensch afhankelijk, en zijn welzijn voor den tijd en voor de Eeuwigheid is er innig aan verbonden. Tot dit doel heeft de Heer u

de kinderen geschonken en aan u toevertrouwd , opdat gij hen behulpzaam zoudt zijn in het volbrengen hunner taak. Gij zijt verplicht er toe bij te dragen en hen behulpzaam te zijn , opdat zij degelijk goede menschen worden , dat zij dien levensstaat welke God voor hen bestemd heeft , eens zullen aanvaarden en heiligen , opdat hun levenswandel hier op aarde, niet alleen hunne tijdelijke welvaart verzekere, maar hen ook eens den Hemel doe verkrijgen. Dit alles heeft de Heer in uwe hand neergelegd , en wel op eene dusdanige wijze , dat wanneer gij voor uwe kinderen niet datgeen zijt , hetwelk gij zijn moet , zij dan de bestemming welke God hen gegeven heeft , niet zullen bereiken. Zij zullen nooit goede menschen worden , wanneer gij niet het uwe er toe bijdraagt ; zij zullen hun beroep op aarde niet kunnen aanvaarden , aan hunne bestemming niet kunnen beantwoorden , en de verplichtingen die er aan verbonden zijn , niet kunnen vervullen , wanneer gij hen niet behulpzaam zijt ; zij zullen niet in den Hemel komen , wanneer gij niet met hen omgaat zooals God het u bevolen heeft. Men kan dus met regt zeggen : » De kinderen zijn in uwe hand gegeven. »

Voorzeker is deze regel niet zonder uitzondering. Kinderen jegens welke de vader zijne plichten niet vervuld heeft , ja zelfs zij die hij met opzet verkeerd behandeld heeft , kunnen toch goede menschen worden en het doel hunner bestemming bereiken. God

helpt hen op eene bijzondere wijze door zijne genade en door zijne liefdevolle beschikkingen, en roeit datgene uit, 't welk de ontaarde vader aan hen bedorven heeft, maar dat zijn zeer zeldzame uitzonderingen. Het blijft een vaste regel, dat kinderen, waarvoor de vader en met hem de moeder niet datgene gedaan hebben, waartoe zij verplicht waren, nooit werkelijk goede menschen worden, en hoegenaamd niet, of slechts met de grootste moeite het doel hunner bestemming zullen bereiken.

De raadsbesluiten des Heeren zijn voor het zwakke menschenverstand zeer moeielijk te doorgronden. Stelt men de vraag : waarom de Heer hetgeen Hij voor dit of dat verwaarloosd kind doet, gewoonlijk niet doet voor menig ander kind, zoo kan men meestal op eene dusdanige vraag geen beslissend antwoord geven, maar het is en blijft eene onweerlegbare daadzaak, dat gewoonlijk, hetgeen de ouders aan de kinderen voorhouden, of aan hen bedorven hebben, hun altijd bijblijft. Ontwaart men niet iets dergelijks bij elken mensch afzonderlijk?

Voorzeker moet God het meeste doen, opdat de mensch goed en braaf zij en blijve; dat hij zijn bestemming kunne aanvaarden en vervullen, dat hij tijdelijk en eeuwig gelukkig worde, in al deze verhoudingen heeft hij Gods genade het meest van doen, door zijne genade, door zijne liefdevolle wenken en ingevingen. Maar dan nog is de mensch verplicht van

aan de genade mede te werken, hij is verplicht wanneer een goed werk moet ten uitvoer gebracht worden, wanneer hij zijne fouten moet uitroeien, wanneer hij de bekoringen moet overwinnen, wanneer hij schatten van deugden moet verzamelen, van de door God aan hem verleende kracht, gaven en hoedanigheden te benutten, en dan wanneer hij van goeden wil is en alles zal gedaan hebben, waarvoor hij in staat was, dan is God gewoon van het zijne te doen, van hem bij te staan, met de hulp zijner genade, en van hem te verleen wat hem nog ontbreekt. Maar ook dit doet Hij dan slechts in zoo verre, als de mensch door het gebed, en door zijnen vromen levenswandel, er zich waardig voor maakt. Help u zelve, zoo luidt het spreekwoord, en God zal u helpen; doe al het mogelijke, dan kunt gij hopen, dat God, wanneer gij Hem er voor vraagt, ook het zijne doen zal. Verzuimt echter de mensch dit, verwaarloost hij de gaven en de genaden welke God hem verleent, om zijne fouten en gebreken af te leggen, om die deugden te verwerven, welke hem eens tot de eeuwige zaligheid zullen geleiden, dan weigert God hem zijne hulp, alhoewel Hij er voor in staat is, de mensch verzinkt in den modderpoel zijner fouten, verwerft geen enkele deugd en gaat verloren. Zoo ligt het in de geheimnisvolle raadsbesluiten der oneindige wijsheid zijner heiligheid en zijner liefde. Het is Gods uitdrukkelijke wil, dat

de mensch alzo te werk gaat, hij moet, zoo zeer mogelijk, de grondlegger zijn van zijn eigen geluk, opdat zijn geluk des te grooter zij. Maar eveneens ligt het in de raadsbesluiten Gods opgesloten, dat het heil der andere menschen, aan den heilzamen invloed van zijnen evenmensch innig verbonden is. God schiep de menschen zoo, dat zij niet als afzonderlijke wezens, naast elkander staan, maar innig even als de ledematen van het ligchaam, verbonden zijn en een groot geheel vormen. Is het voor elk een in het bijzonder eene hoofdverplichting van zijn tijdelijk en zijn eeuwig welzijn te verzekeren, moet hij hieraan niet uitsluitend voor zich alleen werken, maar opdat dit op de meest volmaakste wijze geschied, moeten ook de anderen, er veel toe bijdragen er aan mede te werken, zoodat elk tot het verleenen van wederzijdsche hulp verplicht is. Wij beschouwen de genadige inzichten Gods, als zeer gemakkelijk te vervullen. Is het Gods uitdrukkelijke wil dat allen medewerken aan het heil van elk een in het bijzonder, zoo beoogd de Heer, daardoor zonder twijfel te gelijker tijd, dat een bond der heiligste liefde allen onderling innig vereenige, en eens in de eeuwigheid de uitverkorenen, de troostvolle verzekering mogen genieten, van medegewerkt te hebben aan het geluk van zoo vele anderen. Hoe het dan ook zijn moge, het is eene onbestrijdbare waarheid, dat het welzijn van elkeen onvoorwaardelijk verbonden is,

aan zekere heilzame invloeden van anderen, zoo zeer dat hij het doel zijner bestemming, hoegenaamd niet of slechts op eene zeer gebrekkige wijze bereikt, wanneer de betrokken personen hierin nalatig zijn; of, verzuimen zij van dezen of dien, wanneer het noodzakelijk of slechts te wenschen is, behulpzaam te zijn, van hem des noods te onderrichten, te troosten en te bemoedigen, dan blijft hij in zijn jammervolle toestand en verwerft het eeuwig welzijn niet. En de Heer vult deze leemte niet aan. Nergens is dit in zulk eenen hoogen graad het geval dan bij de kinderen. Zij zijn onder alle mogelijke opzichten onder den invloed van vader en moeder. Zijn deze er niet op bedacht om al het mogelijke te doen, om van hen goede menschen te vormen, om hen hunne bestemming te doen bereiken, dan zullen zij nooit brave en Godvreezende menschen worden, dan zullen zij nooit in den Hemel komen.

Vraagt het aan die ongelukkige en rampzalige wezens, welke nooit hunnen werkelijken levenstaat aanvaard hebben, of aan de verplichtingen van hun beroep niet beantwoorden, en mogelijk in de zonde en in de schande voortleven, en zich overal en in alles ongelukkig gevoelen, en slechts eene ellendige levenswijs voeren; vraagt hen naar den oorsprong van zulk een verschrikkelijk lot? Bijna altijd zullen zij u terug wijzen op eenen plichtvergeten vader, op eene moeder, die de heiligheid van haar beroep, met de voeten trapt.

Ja, ware het geoorloofd, aan gene zijde van het graf, diezelfde vraag te stellen, aan de rampzaligen die in de Hel, in alle Eeuwigheid gefolterd worden. Ach, hoe velen onder hen zouden, de hoofdschuld van hunnen ondergang, aan hunnen vader, aan hunne moeder verwijten! Ziet en overweegt, o vaders, ernstig de grootheid uwer verplichting! En daar het in de regeling der Goddelijke wijsheid en der liefde lag, van den mensch, als hulpbehoevend kind, het wezen en het bestaan te verleenen, opdat even als het ligchamelijke wezen, zoo ook het hooger geestelijk leven klein en gering moest beginnen, terwijl de jonge mensch voor de ontwikkeling van zijn ligchamelijk en van zijn geestelijk leven, gesteund en geholpen moet worden, en eenen leidsman en opvoeder noodig heeft, om op eene heilzame wijze, de aan hem door God toegekende volmaaktheid te kunnen verwerven. Als de jonge teedere boom, zoo heeft de mensch, steun en verzorging noodig. Daarom heeft hij den mensch voor den tijd zijner kindsheid en zijner jeugd, onder het gezag der ouders en voornamelijk van den vader gesteld. Daar de jeugdige mensch zelf nog niet in staat is, van datgeen hetwelk voor het onderhoud en voor de versterking van het leven noodzakelijk is, zich te verschaffen, zoo moet de vader er voor zorg dragen. Daar de jeugdige mensch nog onwetend is en onervaren, en niets weet van zijn toekomstig beroep, van zijne ware

bestemming, zoo moet de vader met grootere kennis uitgerust en door de ondervinding gesterkt, hem den weg aanwijzen, en waakzaam zijn. Daar de jonge mensch zwak van ligchaam en van geest is, en hem de noodige zelfstandigheid ontbreekt, en door eigen keus zijne bestemming slechts uiterst moeilijk zal kunnen bereiken, zoo moet de vader door de ondervinding gerijpt, gesterkt door goede grondbeginselen, versterkt en uitgerust met den Christelijken geest, hem op den waren weg voeren en een heilig geweld aanwenden om hem er op te houden. Zoo wordt het kind, den jongeling, de maagd overal, en in alle verhoudingen op den vader, (de moeder) gewezen; zij worden bijna altijd datgeen hetwelk de vader van hen maakt.

Is er bij gevolg eene verhevener, eene grooter verplichting denkbaar dan die, welke den vader jegens zijne kinderen verbindt?

De Uitrusting.

Omdat ook de Heer gewild heeft dat zijne kinderen gedurende hunne eerste levensjaren, in zulk eenen hoogen graad aan de zorgen der ouders werden toevertrouwd, daarom heeft Hij de noodige maatregelen genomen, om de ouders hunne veelvuldige ver-

plichtingen, op alle mogelijke wijzen gemakkelijk te maken. Derhalve heeft Hij in het hart van den vader en der moeder, die sterke prikkelingen der vaderen en der moeder-liefde neergelegd, opdat zij door de zelve om zoo te zeggen, onwillekeurig aangemoedigd worden, om al hunne zorgen te wijden aan het welzijn hunner kinderen, en datgene hetwelk het natuurlijk gevoel der moederlijke liefde eigen is, heeft de Heer door woord en daad, op het hart gedrukt en tot eene heilige verplichting verheven.

Hoe schrikkelijk zijn Zijne bedreigingen jegens plichtvergeten ouders! Hoe groot zijn de belooningen, welke Hij der brave ouders verzekerd. Deze bedreigingen, even als de belooningen, moeten de ouders aansporen, om hunne ouderlijke verplichtingen des te getrouwer te vervullen. Hiermede overeenstemmend, heeft God de harten der kinderen zoo ingericht, dat reeds eene natuurlijke neiging hen er toe leidt, om de ouders in hun streven, voor hunne opvoeding, overal in zekere mate, halverweg voor te komen. Van daar dit gevoel der liefde, der gehechtheid aan den vader, aan de moeder in elk kinderhart; dit ontvankelijk en dit geloovig, open hart, voor alles wat de ouders zeggen en doen; die neiging om hen alles na te doen; deze bereidwilligheid waarmede zij hunne bevelen uitvoeren, alle gevoelens, waarmede God het kinderhart bezielde heeft. En ook hier heeft God, de natuurlijke neiging door zijne gebod en door zijn hulp gesterkt. Met

welken nadruk, heeft Hij aan de kinderen bevolen, eerbiedig, liefdevol en gehoorzaam jegens de ouders te zijn! Hoe heeft Hij niet in alle tijden door loon, en door bestraffing aan goede en aan slechte kinderen, op de zichtbaarste wijze, en niet zelden op de verschrikkelijkste wijze, aan deze Zijne geboden, met nadruk gevolg gegeven!

Beoogde de Heer, bij dit alles vooral het welzijn der kinderen, hetwelk zoo zeer afhankelijk wordt gesteld van de getrouwe vervulling hunner plichten jegens de ouders, zoo wilde Hij te gelijker tijd de ouders behulpzaam zijn, opdat zij des te zekerder hunne verplichtingen jegens hunne kinderen zouden kunnen vervullen. Ziedaar, o vader, hoeveel God uwen Heer, er aan gelegen is, dat gij uwe plichten jegens uwe kinderen volgens Zijnen wil vervullet! Moet dit u dan niet des te belangrijker schijnen, hoe meer God gedaan heeft om u derzelve vervulling te verzekeren.

Verhevenheid van het vaderlijk beroep.

STRAF EN LOON.

Moeten nog meerdere bewijzen aangevoerd worden om de vaders aan te sporen, hun beroep hoog te achten en te heiligen, zoo behoeft men zich slechts

te overtuigen van de verhevenheid van' dit beroep. Of, welk voorwerp van grootere waarde kan God den armen mensch toevertrouwen, dan een mensch? Een mensch! Hebt gij er ooit ernstig over nagedacht wat een mensch is?;

De mensch is het meesterstuk der hand des Heeren! Alles heeft God door eene eenvoudige daad van Zijnen wil doen bestaan! Hij sprak: „ het worde „, en het was daar. Maar toen hij besloten had den mensch te scheppen, traden de aanbiddelijke personen der Heilige Drievuldigheid te rade: „ Laat ons den mensch maken! En zoo schiep God den mensch na Zijn evenbeeld en Zijne gelijkenis. „ Zie, o vader, dit heerlijk werk Zijner handen, heeft Hij u zoo dikwijls toevertrouwd, als Hij u kinderen geschonken heeft.

En hoe dierbaar zijn Hem uwe kinderen, zij zijn ja ook Zijne kinderen, en dit veel meer en in een hooger zinn, dan de uwe. Hij bemint ze meer dan Gij. „ Hij heeft hen met eene eeuwige liefde bemind. „ Hij heeft Zijn zoon voor hen ten beste gegeven. En hoe zeer bemindt hen Zijn Goddelijke zoon, die groote kindervriend! Hij heeft Zijn leven voor hen gegeven. En de H. Geest! Hij heeft in het Heilig Doopsel bezit van hen genomen, om in hen als in Zijne tempelen te wonen en te werken. Ziet, deze zoo zeer beminde kinderen, heeft de drieënige God, aan u, o vader, toevertrouwd, het dierbaarste het-

welk hij bezat. Gij moet Hem helpen, om deze uwen en Zijne kinderen tot het Eeuwig heil te leiden; Hij heeft u in dit heilig en eerbiedwaardig werk tot Zijnen medewerker aangesteld. O eerbiedwaardig ambt, Gods medewerker te zijn, in het heil Zijner kinderen!

En waarom dit? Om het heil uwer kinderen. God het hier slechts het tijdelijk welzijn der kinderen, hoe belangrijk is het dan alreeds! Hoeveel ligt er aan gelegen, dat de mensch hier op aarde alreeds een waar levensgeluk vinde. O voorzeker, wanneer in de opvoeding slechts het tijdelijke in aanmerking genomen moest worden, ook dan zou elk weldenkend vader, er al zijne zorgen aanwijden. Maar hier treedt het eeuwig heil op den voorgrond, of het eeuwig ongeluk. De vader heeft de bevoegdheid om door eene goede opvoeding de kinderen te vrijwaren tegen den vreesselijken ramp, van in alle eeuwigheid ongelukkig te zijn, en aan hen het hoogste, een oneindig geluk te verzekeren. Kan er eene verhevener verplichting gevonden worden? Daarom heeft de Heer Jezus niet geaarzeld, van het grootste lijden en de hevigste folteringen te ondergaan, ja zelfs van den vreesselijksten dood te sterven, om de menschen van den eeuwigen ondergang te redden, en om aan hen het eeuwig heil te verzekeren. Ook voor de ziel van elk kind is deze oneindig kostbare prijs, deze voldoening van oneindige waarde daargebracht geworden. O waarlijk

verhevene, én allerbelangrijkste verplichting des vaders jegens zijne kinderen.

Wat overigens ook een vader in het tijdelijke voor zijne kinderen te doen heeft, niets kan in de verste verte vergeleken worden, met deze hoofdverplichting jegens zijne kinderen. Deze is de belangrijkste taak zijns levens.

Van deze stipte en nauwgezette vervulling, is zijn tijdelijk en eeuwig welzijn hoofdzakelijk afhankelijk. Welke eene onuitputbare bron der schoonste voldoeningen, wordt bijna altijd aan de goede ouders verzekerd door hunne goed opgevoede zonen en dochters! Zijn de goede kinderen niet hunne vreugde, hunne hoop, hunne eer, hun rijkdom, hun grootste geluk! Maar integendeel! Welk ongeluk op aarde kan vergeleken worden, met het ongeluk, den jammer en de ellende, van lichtzinnige ouders, die door hunne eigene schuld, hunne kinderen ongelukkig gemaakt hebben?

Dat is eene bestemming van Gods strenge gerechtigheid, het voorspel van datgeen 't welk de ouders in de eeuwigheid staat te verwachten. Hoe zwaar zal de verantwoording van een vader zijn, die in Gods oordeel zal moeten bekennen, dat hij de grootste en de verhevenste taak welke God hem op aarde kon toevertrouwen, verwaarloosd heeft, en door zijn verzuim, door zijne gewetenloosheid waarmede hij de heiligste verplichting van zijn leven in strijd gehan-

deld heeft, door woord en voorbeeld de schuld geweest is, dat die welke hij tot goede menschen vormen moest, slecht geworden zijn, dat die welke hij tot het eeuwig heil leiden moest, verloren zijn gegaan! En wanneer hij deze zonden niet door eene ware boetvaardigheid zal uitgewischt hebben, welk een oordeel! Welk eene verschrikkelijke verdoemenis! Is dit niet alleen eene Hel, wanneer zulk een vader, hetgeen al te zeer te vreezen is, daar in het „oord der kwellingen” van zijne kinderen omringd is, om door hunnen mond die schrikkelijke verwijtingen, vervloekingen en verwenschingen te vernemen?

O vader, overweeg dit ernstig, opdat uw streven zij, van een goeden vader te zijn voor uwe kinderen. Wie zal het vermogen van slechts eenen zwakken schets te kunnen geven, van de belooning van eenen braven en goeden vader in den Hemel? Altijd komen ons onwillekeurig voor den geest, de uitdrukkingen waarmede de Heer, eens op zijn registerstoel gezeten, zijnen getrouwen dienaar ontvangen zal: „Gelukkig gij, goede en getrouwe dienaar”, welke Hij met eene bijzondere liefde en toegenegenheid tot de vaders, tot de moeders richten zal, welke hunne kinderen goed opgevoed*, welke bij gevolg aan hen, die hij oneindig bemint, datgeen verstrekt hebben, hetgeen het vurigste verlangen van Zijn heilig hart bevredigd heeft, dat toch die zielen waarvoor hij zijn kostbaar bloed vergoten en zijn leven

ten beste gegeven heeft, de eeuwige zaligheid mogen verwerven!

O ja! En onuitsprekelijk groot zal het loon zijn, dat Hij hun bereidt, Hij die niet een teug waters onbeloond laat. Zal dat alleen niet reeds een Hemel voor zulke vaders zijn, van in den Hemel door hunne kinderen omringd te zijn, van hen oneindig gelukkig te zien, en van daarbij de verzekering te genieten, van zoo veel tot hun geluk te hebben bijgedragen, ja, van met behulp der Goddelijke genade den grondsteen er van gelegd te hebben! In waarheid, hier verwezentlijkt zich het schoone gezegde van den H. Augustinus, hetgeen hij van alle uitverkoren zegt: „Elk een is verheugd wegens het geluk van anderen, gelijk van het zijne: zoovele medegenoten, zoovele Hemelen.” De vader verheugt zich wegens het geluk zijner kinderen, gelijk wegens zijn eigen geluk, en zoovele kinderen, zoovele Hemelen. O waarlijk gelukkige vader, wanneer dan de kinderen voor den geheelen Hemel getuigen, dat zij na God hun geluk te danken hebben aan den vader, aan de moeder!

Zoo vereenigt zich dan alles, om den vaders het heilige hunner verplichtingen jegens hunne kinderen te bewijzen, en om hen aan te sporen tot derzelve trouwe en nauwgezette vervulling.

De Christelijke Vader.

Ons boekje draagt den titel : De CHRISTELIJKE Vader. „ Christelijk „ is het hoofdonderwerp van dit schrijven. Christelijk, waarlijk Christelijk moet de vader zijn, wil hij zijne taak volbrengen.

Wij hebben de verplichtingen van het vaderlijk beroep tot ons onderwerp gekozen. De vader moet met de moeder het kind opleiden, opdat het, de bestemming welke God hem gezeven heeft, eens bereike. Deze bestemming is bij uitstek eene CRISTELIJKE. Ter nawnood was het kind geboren, en volgens de grondbeginselen van onzen Heiligen Godsdienst, in eenen staat van ellende, als de Heer, door zijne Heilige Kerk, eene daad der hoogste liefde en der genade aan hem heeft verricht, door hem in het H. Doopsel onder het etal zijner kinderen op te nemen en hem te herscheppen, met het adeldom des Hemels te verrijken en met de rootste voorregten te beifti en, terwijl Hij hem aan den vader en de moeder heeft overhandigd, opdat zij ook Zijne plaats vervanende, Zien en hun kind opleiden, zooals het een kind Gods betaamt, en dat het oproeie tot een waardig medelid der H. Kerk, tot eenen goeden en grondigen Roomsch-Katholieken Christen.

Bij gevolg is de Christelijke opvoeding der kinderen, de voornaamste verplichting die God aan den vader en aan de moeder opgelegd heeft. En aan deze verplichting kan slechts een waarlijk Christelijk vader beantwoorden. Rukt een vader zich los van eene waarlijk Christelijke gezinning, heeft zijn levenswandel geen waarlijk Christelijk karakter, ja, ware hij wankelend in zijn geloof, of heeft hij het geheel verloren, zoo zal al datgeen hetwelk hij doet, in het belang zijner kinderen te vergeefs zijn, en zal hij onmogelijk zijne verplichtingen kunnen nakomen, zooals God terecht van hem vordert; want het hoogste en het beste, dat het eeuwig en het tijdelijk geluk zijner kinderen moet verzekeren, blijft hen verstoken en nooit zullen zij bezielde worden met den geest der ware godsvrucht en der vroomheid.

De Christelijke Moeder alleen is ontoereikend.

Men beroept zich gewoonlijk op de moeder.] „ Is zij eene werkelijk Christelijke moeder, dan zal zij alles ten besten geven, voor het heil en het welzijn van haar kind, zelfs dan wanneer de vader van den Christelijken geest afwijkt. „ Het is waar, dat de moeder vooral in de eerste levensjaren het kind den Christelijken geest en den Christelijken zin moet inpre-

ten, en hem inleiden in het Christelijk leven. En zoo zal een kind, dat van het bezit van eenen Godvreezenden vader verstoken is, eene groote schadeloosstelling genieten. wanneer het eene moeder heeft volgens Gods hart. Maar dan nog zal zijne opvoeding niet met den gewenschten uitslag bekroond worden, wanneer der christelijke moeder, geen Godvreezend vader ter zijde staat, om met haar de hand aan het werk te houden. Noch aan de moeder, noch aan den vader alleen, heeft God het kind toevertrouwd, maar aan de moeder, en aan den vader te zamen. Vader en moeder, man en vrouw maken een geheimnisvol één uit, alreeds in den staat der natuur. « Daarom, zegt 's Heeren Heilig woord, zal de mensch zijn vader en zijne moeder verlaten, en zijne vrouw aanhangen, en zij zullen twee in een vleesch zijn. »

Deze vereeniging heeft de Heer nog inniger gemaakt, in het II. Sacrament des Huwelijks. Daar worden man en vrouw op eene geheimnisvolle wijze vereenigd en met genade uitgerust, de man wordt op eene bovennatuurlijke wijze aan de echtgenootte verbonden, en deze band is onoplosbaar. Beiden zijn in het vervolg niet meer twee, maar één. Een geheel, twee in een vleesch.

Zoo heeft God het in zijne ondoorgrondelijke raadsbesluiten beslist. Deze door de geheimnisvolle werking van het Sacrament in eene innige verbinding gesloten band, tot eene bovennatuurlijke waarde verheven, en de verhouding tusschen man en vrouw, met troost-

volle genade verrijkt, moet ten "gevolge van Gods raadsbesluiten den geheiligden bodem zijn, waaruit nieuwe menschen ontspruiten, maar ook tevens waarop deze nieuwe menschen tot waarlijk goede menschen, tot waardige medeleden van Gods rijk hier op aarde, en later voor den Hemel opgroeien.

Niet de moeder alleen, niet de vader alleen, maar beiden vereenigd, moeten het kind het leven geven, maar dan ook het kind, het door God hem voorresteld doel doen bereiken; beiden vereenigd moeten het werk der Christelijke opvoeding volvoeren. Moet derhalve eene christelijke moeder, zoo veel belang stellen in de degelijke opvoeding harer kinderen, staat de vader haar hierin ter zijde, zoo is zij het niet alleen, maar ook hij, die, beiden van eenen echt christelijken geest bezielde, eenen overwegenden heilzamen invloed uitoefenen op de kinderen, en wanneer een van beiden niet grondig godsdienstig is, dan zal het welslagen der opvoeding met de grootste moeielijkheden gepaard gaan, hoe zeer ook eene godvreezende moeder zich moge beijveren, om datgeene te vervangen, waaraan de vader te kort blijft. Meestal zal zij hiertoe niet bij machte zijn, tenzij God haar, op eene buitengewone wijze bijstaat.

Wanneer wij, een onderzoek doen in de natuur, dan zien wij, dat de Schepper elke plant in het bijzonder, en elk dier, in een bepaalden kring gesteld heeft, waarvan hun volledig opkomen en hun groei afhan-

kelijk zijn. Ontbreekt ook slechts een dezer invloeden, of zijn die niet op eene voldoende wijze werkzaam, dan zal de ontwikkeling van het dier of van de plant, gebrekkig, kwijnend, onvolmaakt en zelfs zeer dikwijls misvormd voor den dag komen.

Dezelfde verhouding bestaat in het onderwerpeijk geval. Gelijk voor het leven van het kind, zoo heeft ook de Heer voor zijne verdere ontwikkeling een ouderenpaar aangewezen, niet de vader of de moeder alleen, maar de vader en de moeder te zamen. Beider invloeden moeten vereenigd over het kind neerkomen, anders zal het onmogelijk worden wat het volgens Gods bestemming eens zijn moet.

Heeft de Schepper de vrouwelijke natuur, met meer bijzondere hoedanigheden en eigenschappen uitgerust en het hart der moeder met die hoedanigheden verrijkt, welke voor het welslagen eener grondige en echt christelijke opvoeding der kinderen gevorderd worden, zoo is krachtens denzelfden wil van den Schepper, de mannelijke natuur van den vader met die hoedanigheden van den geest en van den wil voorzien, waarvan het welslagen der opvoeding afhankelijk is. Terwijl alzoo beiden, wederzijds, die gaven waarmede God hen verrijkt heeft, om het groote werk der opvoeding te doen slaan, niet vruchteloos mogen laten, en nie's mogen verzuimen om aan deze verplichting met de meeste nauwgezetheid te beantwoorden, zoo zullen juist door deze vereeniging alle invloeden

heilzaam werken, welke de groote alwijze Hemelsche Vader, voor het welslagen der opvoeding bestemd heeft.

Dit is overigens in alle verhoudingen eene onbetwistbare waarheid, maar vooral opzigtens de christelijke opvoeding der kinderen. Ook de christelijke vroomheid ontvangt van de eigenaardigheden van het mannelijk of van het vrouwelijk geslacht eene zekere tint, en vertoont zich derhalve bij den vader op eene andere wijze als bij de moeder. Mogelijk is dat onderscheid toe te schrijven aan de hoedanigheden der vrouwelijke natuur, van het hart en van het gemoed, en daarom is dezelve gewoonlijk inniger en hartelijker, terwijl de vroomheid van den man zich onderscheidt door eene grondige overtuiging, door eene groote wilskracht en door minder gevoeligheid. Hoe meer nu beiden, de vader en de moeder, het kind op de ware wijze beïnvloeden, de moeder door hare hartelijkheid, de vader door zijn verstand en door zijne mannelijke wilskracht, des te grondiger en bezadigder zal de godsdienst van het kind zijn, en zijne opvoeding zal de grootste volmaaktheid verwerven.

Staat echter de moeder of de vader alleen, zoo zal allicht eene zekere eenzijdigheid, op eene nadeelige wijze plaats vinden, en de opvoeding zal niet op de gewenschte wijze slagen.

Ook de vader moet waarlijk christelijk zijn.

Voor elkeen wordt het met Gods hulp, zonneklaar, op grond van het hier besprokene, dat wanneer de opleiding goed wil slagen, de vader en de moeder met vereenigde krachten, zich aan dit groote werk moeten wijden. Wij noemen dit een groot werk, en inderdaad, is dit niet werkelijk zoo? Komt niet het belangrijkste voor den mensch, zijn tijdelijk en eeuwig welzijn hier niet op den voorgrond?

Wat men ook zeggen moge, en welke pogingen men ook moge aanwenden, men komt altijd van zelf op hetzelfde standpunt terug, dat de mensch dan alleen het doel zijner verhevene bestemming zal kunnen bereiken voor tijd en eeuwigheid, waarlijk gelukkig zal zijn, wanneer hij van af zijne teederste jeugd het pad der deugd zal hebben bewandeld.

Is het bij gevolg eene onbestrijdbare waarheid, dat de mensch dan alleen een degelijk en grondig overtuigd Christen zal zijn, wanneer hij alreeds als kind, zooals wij reeds gezien hebben, door de heilzame samenwerking van den vader en der moeder, er toe aangespoord en opgeleid is, hoe belangrijk is dan niet de taak van den vader, om zijne kinderen, volgens de hem ter beschikking staande middelentot de christelijke godsvrucht op te leiden! Dit beteekent niets anders dan den grondsteen leggen, van hun

waar geluk voor den tijd en voor de Eeuwigheid, en hen in staat te stellen van de voorwaarden die er aan verbonden zijn, te kunnen vervullen.

Hoe groot en belangrijk overigens deze taak van den vader is, en welke strenge rekenschap hij eens over derzelver vervulling zal moeten geven, zoo groot en zoo heilig vertoont zich de verplichting voor den vader, om zelf een waar Godvreezend Christen te zijn. Want nooit, — wij hebben het reeds meermalen gezegd, — nooit zal hij zich van zijne verplichtingen kunnen kwijten, zooals God het teregt van hem vordert, indien hij niet zelf een waarlijk christelijk leven leidt.

Stellen wij ons een oogenblik eenen vader voor, bij welken zulks niet het geval is. Hij is onverschillig jegens God, den Godsdienst en de deugd, nalatig in het gebed, en te huis ziet men hem slechts zelden bidden. Hij bezoekt de kerk niet gaarne, 's Zondags een korte Mis, en dit is alles; nooit woont hij eene predicatie bij, zelden gaat hij biechten, en hij nadert bijna nooit tot de Heilige Tafel, ter naauwernood eenmaal per jaar. Gesprekken over den Godsdienst, en over Godsdienstige onderwerpen vallen niet in zijn smaak; spreekt hij er over, dan geschiedt dit niet om zijnen evenmensch te stichten, maar wel om dezen ergeris te geven. Daarbij komen nog, hetgeen in zulke omstandigheden bijna onvermijdelijk is, velerlei verkeerdheden, en zeer dikwijls een

schandelijk gedrag; uitdrukkingen van ongeduld, en ongetemde toorn, onvriendelijkheid en hardheid, liefdeloosheid in het beoordeelen van anderen, haat en vijandschap jegens den evenmensch, allerlei verkeerdheden in het dagelijksche leven, geveinsdheid, logen en bedrog in den omgang, onordelijkheid in het eten, onmatigheid in het drinken. Hoe zal een kind, dat onder zulke noodlottige invloeden opgroeit, eens een volmaakt en grondig Christen worden, dan vooral wanneer de moeder niet beter is, wanneer haar gedrag gelijk is aan dat van den vader? Kan het anders, dan dat het kind onder zulke noodlottige invloeden ontaart, en eens slecht zal worden?

Welke treurige bewijzen levert ons hiervan de tegenwoordige tijd! Welke ontaarding ontmoet men niet, helaas! maar al te dikwijls bij jongens en meisjes, bij jongelingen en jonge dochters! Geen zweem van Christelijke vroomheid, de grootste onverschilligheid en koelheid voor den Godsdienst en voor kerkelijke oefeningen; ja, maar al te dikwijls verachten zij in het openbaar den Godsdienst, zijn twijfelachtig, en vervallen in het ongeloof. En daarbij welk een verschrikkelijk zedebederf! Zondige vergegenoogens worden hartstochtelijk gezocht, in den afgrond verzuken zij al dieper, om er zelden of nooit meer uit op te staan. Zeker een treurig, hartverscheurend verschijnsel: maar helaas, moet

men zich er over verwonderen, wanneer men ziet hoe de vader en de moeder zich gedragen. Ongelukkige kinderen, die van hen, welke God aangewezen heeft om hen tot het eeuwig heil te leiden, de vereischen die er voor gevorderd worden (de Christelijke Godsvrucht en de ware vroomheid) niet ontvangen! Welke eene vreeselijke verantwoording voor de ouders!

Maar veronderstellen wij het geval, dat de kinderen, terwijl hun vader werkelijk zoo is, gelijk wij hem zoo even hebben voorgesteld, doch eene goede moeder bezitten en van haar eene Christelijke opvoeding ontvangen. De omstandigheid dat in dit geval de werkzaamheid der moeder, de hier als noodzakelijk bewezen medewerking van den vader ontbeerd, zal voor onvermijdelijk gevolg hebben, dat de Christelijke opvoeding niet goed zal slagen, en zeer gebrekkig zal zijn. En bovendien, zal eene dusdanige opvoeding nooit eenen geregelden gang hebben. Wanf een dusdanige die de moeder op geenerlei wijze helpt, zal zeer dikwijls hare werking storen, haar vele moeilijkheden berokkenen; hij zal door zijnen noodlottigen en verderfelijken invloed op het kind vernietigen al datgeen hetwelk de moeder, met zoo vele moeite tot stand gebracht heeft.

Is er zoo veel, ligt er alles aan gelegen, dat het kind reeds in het ouderlijk huis, heilzame godsdienstige invloeden ondervinde; dat het den Gods-

dienst boven alles schatte, en steeds als het heiligste en eerbiedwaardigste beschouwe; dat het er aan gewoon worde alles te aanschouwen en te beoordeelen met het oog des geloofs, dat het reeds vroeg leere van zijn levenswandel te richten naar de voorschriften van de H. Godsdienst, zoo zal dit alles, hoe groot ook de offers mogen zijn, welke eene goede moeder, ter bereiking van dit doel zich moge getroosten, dan echter niet tot stand komen, wanneer het kind gewaar wordt, dat hetgeen de moeder hem als heilig en eerbiedwaardig voorstelt en hem als dusdanig op het hart drukt, den vader onverschillig is, dat hij gewoon is van daar, doorgaans weinig voor over te hebben, wanneer het kind uit zijnen mond daaromtrent niets verneemt. En hoe zal het gaan wanneer zijn leeftijd zoo ver gevorderd is, wanneer het zich zal kunnen overtuigen dat de vader, er niet slechts onverschillig jegens gestemd is, maar bovendien er openlijk den grootsten afkeer voor aan den dag legt? Wanneer het eens zoo verre gekomen zal zijn, dat de vader in het bijzijn van het kind, met den Godsdienst spot?

Het tijdstip is daar, dat het kind in den Godsdienst moet onderwezen worden. De moeder behartigt dit op eene lofwaardige wijze; ijverig en aanmoedigend, door haar voorbeeld en woord, tracht zij het kind reeds vroeg te gewennen, om geregeld des morgens en des avonds te bidden, de kerken te bezoeken,

om bij tijds de H. Sacramenten te ontvangen; zij waarschuwt tegen de zonden en wakkert het kind aan deze te bestrijden. Zij tracht hem in te leiden in de beoefening der Christelijke deugden. Maar ach, hoe dikwijls wordt het welslagen van haar edelmoedig streven, door den vader belet! Of denkt men soms, dat ondanks den afkeer en de onverschilligheid welke de vader jegens den Godsdienst betoont, het kind even goed tot een deugdzaam leven zal kunnen opgeleid worden, en in de beoefening der deugd zal volharden, wanneer het bij den vader daarvan niets bespeurt? De invloed dezer waarnemingen wordt des te verderfelijker, wegens eene der kinleren aangeboren zucht, om alles na te doen, wat zij hunne ouders zien doen; hetgeen ten gevolge van het steeds toenemend aanzien van den vader, naarmate dat de leeftijd van het kind vordert, eenen machtigen invloed op hem uitoefent: maar al te licht zal het kind onwillekeurig en ondanks de aanleiding en de aanmoediging der moeder, nalatig worden in het gebel, wanneer het den vader nooit ziet bidden, de vader zoo laauw is in het bezoeken der kerk en niets daaruit maakt. Moet men zich verwonderen, dat het kind langzamerhand denzelfden weg inslaat; de vader versmaad het van de predicatie aan te hooren, de vader verlaat de kerk tijdens de preek, langzamerhand volgt de zoon zijn voorbeeld. Waarom naderen de kinderen

van dit gezin, zoo zelden tot de H. Sacramenten, terwijl anderen zoo ijverig zijn? Nu; zij hebben het van den vader gezien en geleerd. Een welbekende spreuk zegt: voorbeelden trekken. Mogen de onderwijzingen der moeder, nog zoo heilzaam en aanmoedigend zijn, het voorbeeld van den vader trekt. Zoo zal ook langzaam hand de vrees en de schaamte voor zekere zonden en verkeerdheden uit het hart van het kind verdwijnen: zoodra het bemerken zal dat de vader er zich aan plichtig maakt, dan zal het dezelve mede bezaan. En de Christelijke deugden, zal op den duur een kind ze wel zelf beoefenen, wanneer het deze niet bij den vader bespeurd? Zoo begrijpt het wel, gij vaders, denkt er over na, hoe groot en hoe verschrikkelijk de schade is, welke gij aan uwe kinderen berokkend, wanneer gij, niet zooals het uwe plicht is, eene oprecht Christelijke bezinning behartigt, en wanneer uw levenswandel in een voortdurenden strijd is met de leer van het H. Evangelie. Daarmede is het heil en het welzijn uwer kinderen innig verbonden, en zoo zult gij de oorzaak zijn, dat zij het doel hunner bestemming nooit zullen bereiken, en eeuwig, eeuwig onzukkig worden. Ja, door uw slecht voorbeeld, geeft gij eene aanhoudende aanleiding tot hun verderf! Hoe zult gij het eens voor Hem verantwoorden, die u tot uw eigen welzijn kinderen toevertrouwd heeft — kinderen, die ook vooral zijne kinderen zijn. Hoe streng

zal eens uw oordeel, hoe vreësselijk zal uwe straf zijn!

Deze verplichting moet ernstig zijn.

Bij alle aangehaalde beweeggronden om den Christelijken huisvader te overtuigen, dat hij een ernstig en voorbeeldig Christen moet zijn, wordt de gegrondheid dezer onderrichtingen, op eene bijzondere wijze gestaafd, betrekkelijk de kinderen. Het is eene zijner heiligste verplichtingen, waarvan zijn eeuwige zaligheid zeer afhangt, dat hij zijne kinderen opvoede in de vreeze des Heeren, in eene ware vroomheid. Zoo vele kinderen hem bijevolg de Heer zal hebben toe- vertrouwd, zoo veel maal wordt zijne verplichting vermeerderd, vergroot en versterkt, om eenen voorbeeldigen Christelijken levenswandel te leiden. Heil en welzijn voor het kind, wiens vader deze verplichting stiptelijk nakomt, wiens vader, in vereeniging met de moeder, onverpoosd aan het groote en verhevene werk der Godsdienstige en zedelijke opleiding van het kind werkzaam zijn! De heilzame invloed, welken de godvreezende moeder op hetzelfde uitoefent, wordt bij uitstek verhoogd door de waarneming, dat de vader eveneens de Godsvrucht en de vroomheid behartigt. Nu is alles wat het hoort, ziet en

ondervindt, Christelijk, alles is volgens de leer en de voorschriften van het Geloof. De H. Godsdienst, de H. Kerk, hare leer, de manier om de deugden van het Christelijk leven te beoefenen worden voor hem steeds eerbiedwaardiger en heiliger, omdat de vader en de moeder ze als hun kostbaarst kleinood hoogachten. Al hetgeen met deze leer en deze voorschriften in strijd is, walgt het kind en wordt door hem vermeden en gevluht als het hoogste kwaad; de vader en de moeder zijn immers met dezelfde gevoelens beziel. Van zijne jeugd af is het voor hem eene tweede natuur geworden, van Christelijk te denken, te oordeelen, te handelen; van de oefeningen van het Christelijk leven met getrouwheid en ijver te vervullen; de vader en de moeder doen het ja ook, en hun levenswandel is zijn spiegel; hun voorbeeld oefent die machtige aantrekkingskracht uit, welke God er aan verbonden heeft. O, men zou het een wonder kunnen noemen, wanneer een kind dat een waarlijk Christelijken vader heeft en eene Godvreezende moeder, niet braaf en goed, niet opgeleid werd tot zijn geluk!

Is het bijgevolg voor een kind eene der grootste weldaden van den Hemel, wanneer zijne moeder, braaf en Godvreezend is, dan is deze weldaad oneindig groot, wanneer zij bekroond wordt door het onbeseftbaar geluk van aan hare zijde eenen braven vader te zien. Voorzeker, door eene werkelijk goede

moeder, is de goede opleiding van het kind in eenen hoogen graad verzekerd, maar dan alleen wanneer het heilzaam streven der moeder, gestemd wordt door de krachtdadige medewerking van den vader.

O Christelijke vaders, wie zal ons de noodige kracht verleenen, om u nooit meer te doen vergeten, hoeveel er aan gelegen is, dat gij waarlijk Christelijke vaders zijt.

Het beeld van eenen Christelijk vader.

Alhoewel wij in den loop dezer verhandeling verschillende trekken van dit beeld alreeds gegeven hebben, zoo beantwoorden wij op de mogelijke wijze aan de groote beteekenis der zaak, wanneer wij dit volgenderwijze hier ten toon stellen:

DE SCHEETS.

Wie is een Christelijk vader? Daarop eerst in het algemeen, dit eenvoudig antwoord: Een Christelijk vader is dan alleen een ware vader, wanneer hij een oprecht Katholiek Christen is. Wie is bij gevolg een oprecht Katholiek Christen? Het antwoord kent iedereen: Een waar en oprecht Katholiek Christen is hij, die door eene getrouwe medewerking aan de

genade des geloofs, de grondbeginselen van den H. Godsdienst, zoo leert en zoo verklaart als de Heilige Kerk, en niet alleen zonder aarzelen geloovig aanneemt en met vreugde volhoudt, maar tevens ook er ernstig op bedacht is, zijne gezinning, zijn doen en laten, zijn geheele leven volgens de leer en de voorschriften van den Godsdienst te regelen. Alzoo hij zij een van harte getrouw geloovige, en in zijn levenswandel het toonbeeld van een goed Christen.

De kennis der leer van de Katholieke Kerk, is alleen niet voldoende om een goed Christen te zijn, maar men moet deze beoefenen, en bij voorkomende gelegenheden verdedigen. Daartoe is een ieder verplicht; elk een is gehouden van zich zoo te gedragen, hetzij dat hij vader zij of niet. Maar op den vader berusten grooter verplichtingen wegens zijne kinderen, omdat het eene voorwaarde is, zonder dewelke hij de verplichtingen jegens zijne kinderen niet kan vervullen. Maar als goed Christen zal hij dit ook van zelf doen; want deze verplichtingen zijn onafscheidbaar van de voorschriften van het Heilig Geloof, en worden terecht onder de voornaamsten gerangschikt. Zoo moet volgens de schets de Christelijke vader zijn: een vader, in denwelken het kind het beeld van eenen goeden Roomschen Katholijken altijd voor oogen heeft; van wien het leeren kan, hoe een Katholiek-Christen zijn moet, hoe hij denkt en hoe hij oordeelt, wat hij bemint, wat hij veraf-

schuwt, wat hij vreest, wat hij hoopt, wat hij vermijdt, hoe hij spreekt, hoe hij zwijgt, wat hij doet en wat hij niet doet. Wordt het dien tengevolge elk een niet klaar en duidelijk, hoeveel er aan gelegen is, dat de vader een werkelijk Christelijk vader zij?

Een dubbel voordeel is hieraan verbonden, hetgeen wij hier slechts behoeven te vermelden: Eerstens leeren de kinderen op de eenvoudigste wijze, den H. Godsdienst, zijne grondbeginselen en voorschriften kennen. Zoo bij gevolg, o vader, staat de zaak; gij moet een kind gelukkig maken, en gij wilt het, het is de vurigste wensch van uw hart; gij kunt en gij wilt het gelukkig maken, maar gij zult er nooit in slagen, wanneer gij niet maakt, dat er een goed Christen van komt. En daar zijt gij niet toe in staat, wanneer gij zelf geen goed Christen zijt, of er u ernstig op toelegt om het te worden. Zoo staat uwe zaak, of gij het gelooft of niet, of gij volgens uw eigen goeddunken te werk gaat, dit verandert aan de zaak niets. Het geluk van uw kind hangt er van af, dat gij een goed Roomsch Katholiek Christen zijt. Zijt gij het? Ach neen! Een zondige en bedorven jeugd staat achter u; vol lichtzinnigheid, vol zonden. Zij heeft storm geloopt tegen uw Christelijk hart, tegen uw geweten, en misschien tegen uw geloof. Gij hebt u in de armen der zonden geworpen, en zijt de slaaf geworden der onkuischheid en der onmatigheid. Gij hebt het ongeluk

gehad van met lichtzinnige en bedorven jongelingen in aanraking te komen. Eens waart gij soldaat, en gij hebt al de noodlottige invloeden van het soldatenleven ondervonden. De veldtochten die gij mede gemaakt hebt, hebben u allen eerbied ontnomen voor de rechtvaardigheid, hebben uw geloof verzwakt en de stem van uw geweten gestikt. Eindelijk is de zondvloed der slechte boeken en der slechte dagbladen u komen overstroomen. O, hoe hebben de slechte boeken die gij gelezen hebt, de dagbladen waaraan gij u dagelijksch verzondigt, uwe ziel en uw leven vergiftigd! Zoo hebt gij dan uwe levensdagen door het onmatig najagen van het tijdelijke, aan God onttrokken! Uwe dagen hebt gij overladen met zonde, en nog wel met de schrikkelijkste zonde. Zij bezwaren nog allen uw geweten, want tot nu toe hebt gij er u nog nooit ernstig op toegelegd, om u door eene oprechte biecht met God te verzoenen. Gij zijt nog in de ongenade van uwen Heer en God. En hoe is het met u verhouden als Christen? Is uw geloof niet wankelend geworden, ten gevolge dier lichtzinnige gesprekken, dier slechte voorbeelden, waarvan gij omgeven waart, door uwe hartstochtelijke lezing van slechte boeken en van vuile en zedeloze geschriften? Wee u, wanneer gij met der daad uw geloof verloren hebt en u in de armen geworpen hebt van het ongeloof? Of zijt gij nog niet zoo diep gezonken, hoe slecht Christen zijt gij dan

wel? Waaraan is het toe te schrijven, dat gij zoo onverschillig zijt jegens God, dat u zoo weinig gelegen ligt aan den Godsdienst en gij uw eeuwig zielenheil verwaarloost? Gij bidt niet zoo als het behoort, uw hart is verre verwijderd van hetgeen gij met den mond uitspreekt. Gij bemint de Kerk en den Godsdienst niet; hoe ongaarne en met welken weerzin gaat gij er heen, en waarin heeft die noodlottige gewoonte haren oorsprong, dat uw hart steeds gevoelloos blijft voor de heilzame invloeden van den Godsdienst? Gij hebt een weerzin tegen het biechten en tegen de H. Communie, gij stelt daarmede zoolang uit, als gij het maar kunt. — Ach, de pen weerstreeft, en belet ons hier de uiting onzer gedachten. — En uw dagelijksch leven? — Met welke wanorde, verkeerdheden en zonden is het bezoedeld? Wie zal de zonden kunnen opsommen, waaraan gij u plichtig maakt. Altijd toornig en ongeduldig, altijd hard en stijf jegens gade en kroost en huisgenoten! Daarbij komt nog eene dierlijke onmatigheid in het eten en het drinken, de krenking der H. kuischheid, en niet zelden onzedelijkheid, logen en bedrog in den handel en wandel, en het streven naar het bezit van onrechtvaardige goederen! En gij zijt vader!

Arme kinderen, gij die zulk eenen vader hebt! Wie zal van u goede Christenen maken? En dan nog zal uw geluk niet volmaakt zijn. Zult gij iets

anders en iets beters worden, dan uw vader? Zult gij met der tijd beter zijn dan hij? O, hoe zeer is het te vreezen dat zijn voorbeeld eenen gevolgrijken invloed op uwe jeugdige harten zal uitoefenen, dan alle leeringen en onderrichtingen, die gij anders ontvingt! Met een bloedend hart zien wij het tijdstip naderen, waarop gij de treurige voetstappen van uwen vader zult volgen; ook gij zult in de lichtzinnigheid en in de zonden verdoolen, ook gij zult eens slechte Christenen worden; ook gij zult uw geloof verliezen, gij zult ongelukkig worden! Arme kinderen!

O vader, wordt gij dan niet bewogen, door het treurig lot uwer kinderen? O, heb dan medelijden met hen! Word datgene 't welk gij zijn moet om hen gelukkig te maken, word datgene wat gij tot nu toe niet waart; in een oogenblik kunt gij het worden: een goed vader. Hoe treurig en hoe jammervol het verledene ook zijn moge, met welke vreeselijke zonden uwe onsterfelijke ziel ook besmet moge zijn, wanneer gij slechts van goeden wil zijt en den modderpoel der zonden verlaat, dan zal het u niet moeielijk meer zijn, om een goed vader te worden! Aanschouw uwe kinderen en denk bij u zelve: „Zij kunnen eeuwig niet volmaakt gelukkig worden, wanneer ik vooreerst niet een goed Christelijke vader word!“ En dan zal de liefde voor uwe kinderen het verlangen, van eens hun geluk te kun-

nen verzekeren, uw hart overwinnen, en u het onherroepelijk besluit doen maken, dat gij een goed vader wilt worden! Wees er verzekerd van, dat zulk een besluit groote vreugde in den Hemel zal doen ontstaan, en dat de goede God u met zijne genade en zijne barmhartigheid te hulp zal komen.

In waarheid, wanneer wegens eenen zondaar die boete doet, de vreugde zoo groot is in den Hemel, zoo zal wegens eenen vader die boete doet, om voortaan een goed Christelijk vader te zijn, deze vreugde verdubbelen en zich vermeederen, in evenredigheid van het getal zijner kinderen, ja zelfs van het getal zijner kleinkinderen als hij er heeft, of eens hebben zal; want zijne redding is hunne redding, zijn heil is hun heil! Bij gevolg schep moed, en wees voortaan een goed vader! Daarin ligt ja ook uw eigen welzijn opgesloten, voor den tijd en voor de eeuwigheid.

Of beken het, hebt gij in uw doen en laten datgene gevonden hebt, waarnaar uw hart verlangt? Wanneer gij de waarheid opregt bekend, dan kunt gij niet anders zeggen dan neen! Wilt gij der waarheid getuigenis geven en den waren toestand uwer ziel bloot leggen, dan zult gij moeten bekennen, dat gij tot nu toe in uwen tegenwoordigen levenswandel uw geluk en uw heil niet gevonden hebt. Christelijk geloof en Christelijk leven, ziedaar den door God voor ons bestemden weg des heils voor

den tijd en voor de eeuwigheid: op dezen ontluikt de vrede en op dezen alleen, op dezen ontmoeten wij het waar levensgeluk en het ware heil, gij zult er vrede vinden voor uwe zielen. Wijkt gij van hem af, dan ontmoet gij niets dan verwarring, want door de zonden en de verkeerdheden wordt de vrede gestoord, en het ware levensgeluk kwijnt en verdwijnt naarmate dat de vrede gestoord wordt, om niets meer over te laten, dan een leed zonder naam, eene aanhoudende bekommernis, het tijdelijk en eeuwig verderf. Immers, er staat geschreven, dat de droefheid en de wanhoop over de ziel van hem zal komen, die zich aan de zonde overgeeft. Bij gevolg moet gij een waar Christen zijn, om met der daad gelukkig te zijn, en om uwe kinderen gelukkig te maken; want, dan alleen wanneer gij een goed Christen zult zijn, zult gij ook een goed vader zijn, en uwe kinderen gelukkig maken, dan zult gij niet alleen met naauwgezetheid u van uwe plichten kwijten, maar dan zullen in u uwe kinderen het waar toonbeeld eeren en beminnen van eenen goeden Roomsch-Katholijken, van eenen voorbeeldigen vader, en dan zal Gods genade medewerken, opdat zij eens goede Christenen, en bij gevolg gelukkig worden. Inderdaad, elk goed Christen, is waarlijk gelukkig.

Het volmaakt beeld.

Stellen wij ons eenige trekken van het beeld van den vader voor, zooals het zich aan de blikken van de kinderen vertoont. Vooral ontwaart men in zijn doen en laten, in al zijne handelingen dat hij een getrouwe zoon der H. Kerk is, dat al hare leerstelsels en al hare voorschriften, hem heilig en dierbaar zijn; dat hij vast staat in het Katholiek Geloof, gelijk hij er rond voor uitkomt, wanneer het noodig is. Dan zien de kinderen dat hij de vasten- en onthoudingsdagen volgens zijn plicht hoogacht, zij zien hem met den meesten eerbied het H. Kruisteecken maken; zij zien dat hij het wijwater en de door de H. Kerk gezevende voorwerpen eerbiedigt; hij versmaadt het niet van zijn huis met Godsdienstige platen, met de beelden der Heiligen te sieren. Hij is, zij kunnen er zich dagelijks van overtuigen, een vriend des gebeds. Aan tafel wordt voor en na het eten gebeden, des morgens en des avonds wordt het gebed niet verzuimd, en bij menige andere gelegenheid neemt men tot het gebed zijne toevlugt.

De Zon- en feestdagen worden geheiligd, en nooit wordt er eenig werk verricht; behalve wanneer de noodzakelijkheid het vordert. Gaarne vertoeft hij in de Kerk, en hij stelt zich niet tevreden met het hooren eener stille Mis, neen, hij bezoekt de Kerk

meermalen, en verzuimt de Hoogmis en de predica-
 tie niet, zelfs niet des namiddags. Gaarne spreekt
 hij er van, en leest boeken die den Godsdienst met
 zijne indrukwekkende plechtigheden tot onderwerp
 hebben. Zijn hart blaakt van liefde voor de H. Kerk
 en haar Opperhoofd, en de slagen die haar in deze
 jammervolle dagen maar al te dikwijls treffen, pijn-
 igen hem zeer. Daarover wordt gaarne gesproken,
 de kinderen vernemen van hun vader niets dan wat
 hun sticht, hij vertelt hen de gebeurtenissen van
 den dag en geeft hen daarbij heilzame onderrichtin-
 gen en vroomen wenken. De kinderen zien den vader
 meermalen per jaar met de grootste Godsvrucht de
 H. Sacramenten ontvangen. In zijn huis wordt aan
 de Geestelijken, de hun toekomende eer bewezen, de
 kinderen zien dat hun vader hen wegens hunnen
 stand eerbiedigt en hoogacht. Eveneens worden de
 onderwijzers en onderwijzeressen, en het tijdelijk
 gezag op prijs gesteld, aan allen de eer gegeven,
 welke hem toekomt. De familie heeft hare geschie-
 denis welke door menige gebeurtenis is verrijkt,
 soms aangename, soms zeer treurige. Zij ontvangt
 de zegeningen van den H. Godsdienst en van de H.
 Kerk. Volgaarne wordt alles met God begonnen en
 met des te grootere belangstelling naarmate de ge-
 wichtigheid der zaak: met gebed, met vroomen oef-
 ningen en zelfs met kerkelijke plechtigheden. Zoo
 ontvangt het familieleven krachten, de zegeningen

der H. Kerk, een godsdienstig karakter, niet op eene gekunstelde wijze, niet op eene overdrevene pietistische wijze, maar eenvoudig volgens de grootheid en de vurigheid van het geloof dat haar bezielt.

En met deze godsdienstige richting, met dit echt Katholiek karakter van het familieleven, gaat een zedelijk streven hand aan hand. Het geheel leven is Katholiek in zijne gezinning, in woorden en in werken.

Daar is vooral de verhouding van den vader tot de moeder, tot de kinderen en tot de dienstboden eene Christelijke, eene verhouding der liefde en der eendracht, der dienstwilligheid en der voorkomendheid. Of wanneer door menschelijke zwakheid, door overhaasting, het soms al eens gebeurd dat iets voorvalt, dan is het als een licht wolkje dat de zon voorbij snelt, zonder ter naauwernood haren luisterlijken glans te benevelen. In zulk een gezin, verwezentlijkt zich, hetgeen de koninklijke profeet in zijne begeesterde zangen zegt: „Ziet, hoe goed en hoe aangenaam het is van broederlijk vereenigd te wonen, gelijk een balsem op het hoofd van den Hoogen priester Aaron, die neervlood op zijnen baard en in de plooiën van zijn gewaad, gelijk den morgendauw van den berg Hermon, die neerkomt op den berg Sinai. „

Liefde — dit Hemelsch kenteeken van den waren

Christen, behoort hier vooral te huis; niemand wordt er van uitgezonderd. De vader heeft — de kinderen ontvangen er dagelijks de bewijzen van — een hart voor allen, en daarom geene liefdelooze gesprekken over anderen, geene bedilzucht, geene lasteringen en eerschentingen; de nijd en afgunst, de haat en wraakzucht kent hij niet, de krenking der eer van zijnen evennaasten en de belediging blijven verre van hem verwijderd. En voor zoo veel hij er in staat is, verwezentlijkt zich bij hem het gezegde van den Apostel: „Leeft in vrede en in eendracht met alle menschen.“ En dit niet alleen, het is eigen aan een wel geregeld gezin, dat men altijd bereid zij, om de bureu en de evennaasten behulpzaam te zijn, dat men de noodlijdenden gaarne helpt en hen volgens zijne middelen bijstaat. Hierbij moet nog gevoegd worden, dat men in dit huis geene overtreding tegen de Christelijke tucht, tegen de eerbaarheid kent, en dat de onmatigheid en de gulzigheid er nooit aanhangers in gevonden heeft.

Wij naderen het einde. De vader — zoo was ten minste onze veronderstelling — is een goed en oprecht Katholiek Christen, en juist daarom een goed vader; de moeder is eveneens Godvreezend, goed en braaf. Welke zijn er de gevolgen van? De geest, die den vader en de moeder bezielt, doordringt langzamerhand het geheele huis, en deze geest wordt steeds sterker bij den vader en bij de moeder, en doet bij

de kinderen die heerlijke vruchten ontkiemen, welke de Apostel in zijnen brief aan de Galatiërs (5, 22 en 23) als de vruchten van den H. Geest vermeldt : „ Zij zijn, zegt hij, liefde, vreugde, vrede, geduld, mildadigheid, goedhartigheid, langmoedigheid, zachtmoedigheid, getrouwheid, matigheid, bescheidenheid en kuischheid. ”

Zij vervullen met hunnen weldoenden geur het geheel huis, zij doen in aller harten de zoetste vreugde ontstaan, zij begunstigen eene verkwikkende voeding des harten en des levens, de kinderen groeien op in eenen echt Christelijken geest en worden ijverig in het beoefenen der Christelijke deugden; zij zijn aangenaam en bevallig in Gods oog; Gods zegen en Gods rijkste zorgen berusten op dit huis en zijne bewoners. Gelukkige kinderen, die in zulk een huis groot worden! Gelukkige kinderen, die zulk eenen vader hebben!

Hoe zal dit geschieden?

Maar vorderen wij niet te veel van den vader, van den echtgenoot? Is eene vroomheid zoo als zij hier beschreven is, het aandeel der vrouw en der moeders, van den man kan men redelijker wijs zoo veel niet vorderen.

Niets is zoo zeer in strijd met onze bedoelingen, om van hem het onmogelijke te vorderen, zelfs niet eens, datgene 't welk eenigzins zijne mannelijke waardigheid zou kunnen krenken. Integendeel, nemen wij zijne waardigheid in aanmerking in alles wat wij den vader voorhouden, en wij vorderen van hem niets waarvoor hij zich als man, in zekeren zin zoude moeten schamen, maar integendeel vragen wij slechts van hem, datgeen 't welk zijne waardigheid als man veredelt, en van hem eenen man naar Gods hart maakt.

Waarom stellen wij den vader de vordering van eenen waarlijk Christelijken vader te zijn? En vooral, dat hij geloovig zij, dat hij de grondbeginsels van onzen H. Godsdienst en van de H. Kerk eere, en de door God geopenbaarde waarheden aanneme en volhoude. Is het mogelijk dat daarin iets gelegen ligt, dat in strijd is met de waardigheid eens mans?

Zou men mogelijk durven beweren, dat iemand, die den H. Godsdienst koelbloedig en onverschillig is, en kortzichtig genoeg is, omdat hij er niets van begrijpt, dat hij ze nog voor waar zoude houden? Hoe is het dan mogelijk geweest, dat ten allen tijde uitstekende mannen zijn geweest, welke door hunne veel omvattende kennissen wereldberoemd waren, en die beter dan iemand in staat waren, de gronden voor en tegen de leer der H. Kerk te toetsen en te waarden, dat zij nooit de minste beweegreden

gevonden hebben, om de leer der H. Kerk te betwifelen? Integendeel zij hebben zich zonder dralen aan hare leer en aan hare uitspraken met liefde onderworpen. — Men moet het bekennen, dat men ook ten allen tijde zeer vele, door hunnen geest en vernuft, rijkbegaafde mannen vindt, welke zich het recht aanmatigden van het geloof te verwerpen. Maar wij kunnen er van verzekerd zijn, dat dit niet toe te schrijven is aan hunne uitstekende talenten, maar weleer omdat zij van deze verhevene gaven een schrikkelijk misbruik gemaakt hebben, de slaven zijn geworden hunner afzichtelijke hartstochten, en door de zonden verblind, hebben zij het licht des geloofs verloren. Daarom verwerpen zij de leer van de H. Kerk.

Waartoe is een Christelijke vader verplicht? Hij moet zekere oefeningen van het Christelijk leven behartigen, en hij moet zonder aan zijne persoonlijke werkzaamheden en aan zijne huisselijke verhoudingen iets te kort te doen, op zekere tijden bidden, de Kerk bezoeken, het H. Misoffer bijwonen, de H. Sacramenten ontvangen, om zoo de kinderen door zijn voorbeeld een toonbeeld te zijn, van een echt Christelijk leven. Wie kan daarin iets stootends, iets in strijd vinden met de waardigheid van den man? Wij hebben ja toegegeven, dat zulks niet op eens, en zooals de moeder het gewoon is, behoeft plaats te hebben, al hoewel het volgens de omstandigheden,

zeer aan te bevelen is ; maar wij kunnen altijd onze denkwijze iets verzachten , zonder te vreezen , dat de vader er zijn recht Christelijk karakter door verlieze , en altijd zal de vader zijne waardigheid behouden. Maar toegeven , dat dusdanige oefeningen , door den geest van den H. Godsdienst bezielde , en door de voorschriften der H. Kerk bekrachtigd , voor eenen vader eenigerwijze ongeëigend zouden kunnen zijn , ja zijne mannelijke waardigheid zouden krenken , neen dat nooit , dat strijdt met onze overtuiging .

Mogelijk is het getal dergenen , welke wij onder de waarlijk Christelijke vaders rangschikken , niet juist zoo groot , maar het is aan geen twijfel onderhevig , dat zij die er bij behooren , bij uitstek de mannen zijn van den waren stempel. Wie zoude onbeschaamd genoeg zijn van te durven beweren , dat de leiders der centrumspartij te Berlijn , zich verstouten van iets te doen , dat in strijd is met de mannelijke waardigheid ? Werpt de geheele Katholieke Kerk niet hare blikken op hen ? Elk geloovig hart eert en hoogacht hen , en ziet in hen het volmaakste beeld der mannenwereld , hunne bestrijders kunnen hun zelfs niet hunne hoogachting weigeren. En het is alom bekend , dat zij ijverige en getrouwe zonen der H. Kerk zijn , die al hare voorschriften met de grootste nauwgezetheid beoefenen.

Is het dan voor elk een volgens zijnen stand eene

onmogelijkheid, van door zijnen ijver in het beoefenen der Godsdienstplichten te bewijzen, dat hij een waarlijk Christelijke vader is? Hij, die deze bewering zou volhouden, zou oogenblikkelijk wederlegd zijn, door de omstandigheid dat in alle klassen en in alle standen der maatschappij, ten allen tijden en heden nog, vaders genoeg zijn, die zoo handelen. En tengevolge waarvan zoude het kunnen gebeuren, dat het den vader eene onmogelijkheid wierd, van eenen Christelijken levenswandel te leiden? Beide is volstrekt hetzelfde. Een weinig moeielijk welligt, dit ontkennen wij niet, er kunnen zich omstandigheden voordoen, die van den vader groote moeiten, groote opofferingen vorderen, maar hij die zich daarvoor berechtigd gevoelt om zich er van te onthouden, die moet vaarwel zeggen aan de weldaden van het Christelijk leven, die alleen verworven kunnen worden, ten koste van een aanhoudend streven en van overgroote moeite. „ Het Hemelrijk, zegt de Heer, lijdt geweld, en zij alleen die geweld zullen gebezigd hebben, zullen den lauwerkrans der overwinning verwerven! „

Waartoe is dan eindelijk een Christelijke vader verplicht? Dat hij datgeen 't welk de H. Kerk verbiedt en veroordeelt, met de meeste nauwgezetheid vermijdt, en dat hij zich beijvert om de plichten van het Christelijk leven te vervullen en de deugden beoefent. Elk Christen is daartoe verplicht, wan-

neer hij het doel zijner bestemming wil bereiken. Doet echter een vader dit, dan is hij een recht Christelijke vader, hij doet bij gevolg niets meer dan wat hij als Christen gehouden is te doen. Is hem dan dat niet mogelijk? Is het hem dan eene onmogelijkheid van zich als een goed Christen te gedragen? Wie kan bij gevolg zich er van ontschuldigen, onder voorwendsel der onmogelijkheid?

Maar wij moeten billijk zijn!

De eisch dat een vader een waarlijk Christelijke vader moet zijn, kan bij gevolg niet gelaakt worden, en al wie zou durven beweren, dat die vroomheid zooals wij ze voor eenen vader vorderen, onmogelijk te beoefenen is, en aan hem niet passend zou wezen, zou handelen in strijd met het gezond verstand en het geloof.

Ondanks dit alles is het onloochenbaar, dat eene vroomheid zooals wij die teregt van den vader vorderen, in bijzondere omstandigheden met groote moeilijkheden gepaard gaat, en werkelijk zeer dikwijls moeilijk valt. Wij vermelden hier niet die algemeene bezwaren, welke onafscheidbaar zijn van het Christelijk leven; maar wij spreken hier van

zekere zwaarigheden in het bijzonder, die een vader in zijnen stand maar al te dikwijls ondervindt. Zij hebben gedeeltelijk haren oorsprong in zijne hoedanigheid van man, en gedeeltelijk in den stand dien hij in de maatschappij bekleedt en de verschillende levensbetrekkingen.

Wordt de moeder reeds door hare ingeborene hoedanigheden tot de vroomheid gestemd, zoo is dit bij den vader zeer dikwijls het geval niet. Bij hem is de koude redenering overheerschend, en hetgeen de moeder tengevolge harer natuurlijke gevoeligheid doet, doet de vader slechts na rijpelijk overleg, en tengevolge van zijn plichtsbesef. Dit valt veel lastiger en veel moeilijker. Gewoonlijk zijn hem de oefeningen van het Christelijk leven niet zoo aangenaam als aan de moeder, wederom eene nieuwe reden van bezwaar en moeilijkheden. Hij moet zich meer bekommeren met den arbeid en met de zorg voor het onderhoud van het gezin, en door de zorgen en de verstrooiingen die hieruit voortspruiten, valt het hem moeilijker van God altijd voor oogen te houden, van ijver te hebben voor het Christelijk leven. Daarbij komt nog dat het leven van den man gewoonlijk rijker is aan allerlei gevaren en verleidingen, dan het leven van de vrouw, dat binnen veel engere grenzen beperkt en meer afgezonderd is! Zullen deze verleidingen hem niet overhalen tot allerlei levensgenot, tot het ontijdig bezoeken der herbergen, tot

onmatigheid in het drinken , tot de overtreding der Christelijke gerechtigheid , tot de overtreding van de kuischheid ?

En dan de gevaren welke zijn geloof bedreigen ! Moet men met grond voor het behoud van zijn geloof vreezen wanneer men reeds bij hem eene koude redenering , eene zekere onverschilligheid ziet overheerschen , welke zorgen moet men dan niet hebben , wanneer men hem aanhoudend ziet , te midden der noodlottigste en verderfelijkste invloeden , omgeven van menschen die onverschillig zijn , en in een dagelijksch verkeer met menschen die volslagen Goddeloos zijn . Daarbij leest hij niets anders dan vuile dagbladen , en slechte en zedelooze boeken . Al deze omstandigheden zijn zoo vaak oorzaak dat de mannen langzamerhand in den godsdienst onverschillig worden , en dagelijks eenen grooteren afkeer krijgen tegen de Godsdienstoefeningen , zich van den Godsdienst meer en meer terugtrekken , aan de zonden en aan allerlei verkeerdheden meer en meer overgeven ; hun geloof wordt steeds zwakker , en zij worden de verblinde offers van een volslagen ongelooft .

Wat moet bij gevolg gedaan worden ?

Uitvoering van het beeld.

Zijn dan de vermelde zwarigheden en gevaren on-

overwinnelijk? Er zijn, de goede God zij er voor gedankt, zeer vele vaders, die alhoewel zij aan de genoemde gevaren en moeilijkheden aanhoudend zijn blootgesteld, nog waarlijk degelijk Christelijke vaders mogen genoemd worden. Hier komt het er slechts op aan, dat wanneer men een oprecht Christelijk leven leiden wil, dat men slechts van goeden wil zij, en vast besloten van zich nooit vrijwillig in gevaar te stellen, en dan worden met de hulp van Gods genade, deze gevaren en de moeilijkheden gemakkelijk overwonnen.

Wat moet er dan gedaan worden?

Men mag zonder noodzakelijkheid de bezwaren en gevaren niet vermeederen.

Mogelijk dwingen de nood en onvermijdbare omstandigheden, zonder dat hij er iets aan veranderen kan, menigen vader van te werken; van zijne zaken waar te nemen, van zich aan allerlei zorgen en vertragingen, zoo dikwijls bloot te stellen, dat hem de tijd en de noodige rust ontbreken, van zich op eene gewenschte wijze onledig te houden met de opvoeding der kinderen. Hoe zeer dat zulks ook te betreuren zij, zoo kan men nog met recht hopen, dat voor het geval, waar de nood dit vereischt en het niet goed anders kan zijn, de Heer door de heilzame werking der genade te hulp zal komen, en voor de kinderen datgeen doen, wat de vader in de wettige onmogelijkheid is van voor hen te doen. Maar zoo

iets durft men met grond niet hopen, wanneer de vader zonder noodzakelijkheid en zonder dringende redenen, zich moedwillig, en ten gevolge zijner groote gehechtheid aan de wereld, wegens hebzucht en eerzucht, zich met onnoodigen arbeid, met zaken die hem niet aangaan, onledig houdt. Voor hem zal zulk eene onnoodige overgeving aan de wereld en aan het aardse de noodlottigste gevolgen hebben; zijne eigene ziel zal hij in den ondergang storten, en het zal voor hem eene aanleiding zijn, om de grootste taak van zijn leven, de goede opvoeding zijner kinderen te verwaarloozen, of om deze niet zoo te volbrengen, als het behoort. De gewetensangstige vader is er op bedacht en hij is er toe verplicht, van zijnen arbeid en zijne zaken zoo te regelen, gelijk de noodzakelijkheid het vordert, en ze binnen de perken van zijne overige verplichtingen te houden. Gaat men zoo niet te werk met elke belangrijke zaak? Heeft men eene belangrijke zaak aan de hand, dan zoekt men alles ter zijde te stellen en te verwijderen, dat den vooruitgang dier zaak of deze onderneming eenigzins stremmen kan; en men regelt alles zoo dat de voorspoed der zaak, buiten onvoorziene toevallen, verzekerd wordt. En daar men dit met de grootste belangstelling behartigt, slagen zulke zaken goed.

Is het dan mogelijk van eene grootere en gevolgrijker zaak te kunnen denken, dan de verplichtingen

van het vaderlijk beroep? Is iets ter wereld daarmede te vergelijken? Zoo vordert God dan bijgevolg terecht, dat men zich geheel en al er op toelegge om deze verplichting met de grootste naauwgezetheid te volbrengen. En wat beoogt men meestal met al dat zwoegen en slaven van den vroegen morgen tot den laten nacht? Niets anders voorwaar, dan het welzijn der kinderen, voor hen verwerft men, voor hen werkt men en breidt men zijne zaken uit; hun onderhoud, hunne vestiging volgens hunnen stand, hun tijdelijk welzijn behartigt men ten zeerste. Dit is prijsbaar, maar wanneer men hun tijdelijk welzijn zoo zeer behartigd, moet dan hun eeuwig heil, het heil hunner onsterfelijke zielen niet op eenen hooger prijs gesteld worden? Is het niet eene onvergelykelijke wreedheid van dit niet te doen? En dit is toch werkelijk het geval. Want door het onredelijk streven naar het bezit van tijdelijke goederen, heeft men geen tijd en geene geschiktheid meer om voor het heil der kinderen werkzaam te zijn zooals het behoort, en om zich daarvoor de noodige moeiten te laten welgevallen.

Christelijke vader, matig uw streven naar het aardsche en het vergankelijke! Verdiep u niet zoo zeer in het stoffelijke! Verwickel u niet zoo ontijdig in dwaze ondernemingen! Tracht altijd uwen arbeid en uwe dagelijksche bezigheden zoo te regelen, dat u nog tijd genoeg overblijve om de heiligste belan-

gen uwer kinderen te behartigen zooals het behoort, opdat gij werkelijk een Christelijk vader zijn moget. Wees er op bedacht, dat bij al uwen arbeid en bij al uwe bezigheden, het dagelijksch gebed, het bezoek der Kerk, het ontvangen der H. Sacramenten en andere Christelijke oefeningen het eerst in aanmerking moeten genomen worden, en hoegenaamd niet ter zijde mogen gesteld worden!

Vermijd de gevaren.

a. DE GEVAREN VOOR HET GELOOF.

Onder de noodlottigste gevaren voor elken Christen, en bijgevolg in het bijzonder voor elken Christelijken vader, rangschikken wij die, welke hem bedreigen met het gevaar van zijn geloof te verzwakken en van hem hetzelfde te doen verliezen.

Het geloof is immers, de grondsteen van het Christelijk leven, en de noodzakelijke voorwaarde waarvan het tijdelijk en het eeuwig welzijn van den mensch afhankelijk zijn! Hoe rampzalig, hoe ongelukkig is het leven van den mensch, die het geloof verloren heeft! Hoe schrikkelijk zijn zijne vooruitzichten betrekkelijk het Eeuwige! » Hij die niet gelooft, zal verdoemd worden »! Zegt de Heer, en zijn

woord is waarheid. Daarom is het grootste ongeluk voor eenen mensch, wanneer hij zijn geloof laat verzwakken, wanneer zijn geloof schipbreuk lijdt. De grootste zonde die hij begaan kan, is, wanneer hij zich losrukt van het geloof en van de H. Kerk. Overvalt een dusdanig ongeluk eenen vader, dan is aan de opvoeding der kinderen de bodem ontnomen, dan wordt eene Christelijke opvoeding die alleen het waar geluk der kinderen kan verzekeren, eene onmogelijkheid! O, familiën-ramp zonder weerga, wanneer een vader het geloof verliest, wanneer zijn geloof slechts zwak en wankelend wordt. Hoe groot is dit gevaar in onzer dagen, hoe menig vader wordt er mede bedreigd, wanneer hij altijd omgang heeft met menschen wier geloof wankelend is, of geheel en al ongeloovig zijn, die met het geloof en met den Godsdienst spotten, die de leer en de gebruiken der H. Kerk belagchelijk maken; wanneer de vader boeken leest, welke door mannen van denzelfden trant vervaardigd zijn, van ongeloovige en zedelooze wezens; wanneer hij dagbladen en maandschriften houdt, die iederen dag met eene helsche woede te velde trekken tegen de H. Kerk; die haar belasteren, bespotten en wanneer hij bovendien een slaafsche bezoeker der drinkhuizen is, en zijne dagen doorbrengt in de onmatigheid en in de wulpschheid! Er zoude werkelijk een wonder van den Hemel noodig zijn, wanneer hij dan nog het geloof behield, en niet van de eene in de andere schande verviel.

Zijn dit te gelijktijd even zoo vele bevuilde wegen tot de zonde en tot de losbandigheid, dan zijn het even zoo vele verpeste bronnen, die hem het geloof doen verliezen, en hem bedwelmd door hare vuile uitdampingen, in den afzichtelijken afgrond doen storten van het dwaal- en wangeloof.

O Christelijke vader, denk toch aan uwe kinderen, verlies hen nooit uit het oog, en overweeg het dagelijks, dat het geloof, het kostbaarste kleinood van eenen vader is. Het is ja, een noodzakelijk vereischte, opdat zij ook eens geloovig worden. Dit is 's Heeren H. wil, en hun eeuwig geluk is er aan verbonden. Daarom vermijd, zooveel mogelijk, alles wat uw geloof bedreigt. Vlucht den vertrouwelijken omgang van zulke menschen, die geen geloof of het waar geloof niet hebben, zooveel gij kunt. Versmaad en verafschuw elk boek, elk dagblad of maandschrift, dat de H. Kerk bestrijdt, met den H. Godsdienst spot, of de zedeloosheid leert. Vermeen toch niet dat dit alles u niet kan en u nooit zal schaden. Staat gij alreeds niet zeer vast meer, dan zal het u des te noodlottiger zijn, en u het geloof geheel en al doen verliezen. Maar zelfs ook dan, wanneer uw geloof nog levend is, dan zullen zulk een verkeer, en zulke lezingen voor u noodlottig zijn. Zij zullen langzamerhand op uwe ziel en op het leven van uw geloof, denzelfden heilloozen invloed uitoefenen, als der uwen oordenwind, in het voorjaar, op de natuur.

Hare groei­kracht wordt verlamd; de reeds opkomende kiemen en spruiten raken aan het kwijnen, en menig prachtige boom, die in zijnen verrukkelijken bloemendosch, de hoop op eenen rijken oogst levendig hield, verliest zijn pracht en wordt onvruchtbaar.

O hoe velen, die eens zoo geloovig, en derhalve zoo goed waren, hebben op deze wegen hun geloof verloren! Zouden wij er aan kunnen twijfelen, dat velen hunner, die zich in den laatsten tijd van de H. Kerk losgerukt hebben, er nooit toe zouden gekomen zijn, wanneer zij de lezing van zekere dagbladen, boeken en tijdschriften, zoo als het hun plicht was, hadden daargelaten? Ook zij waren van gevoelen dat dit hen niet kon schaden.

b. HET LEVEN IN DE HERBERGEN.

Wanneer wij hier het kroeg- en herbergleven onder de gevaren rangschikken, welke vermeden moeten worden, dan is het hoegenaamd onze bedoeling niet daardoor het bezoek van fatsoenlijke herbergen en societeiten te laken. Immers er valt niets op te zeggen, wanneer een vader, om zich wat te verzetten, en eene uitspanning te vinden der aanhoudende vermoeienissen, die uit zijne werkzaamheden voortspruiten, soms des avonds eene fatsoenlijke herberg bezoekt, en daar omgeven van zijne vrienden een matig gebruik maakt van een opwekkend drankje. Het is

alleen de onmatigheid die laakbaar is, en het is voor deze dat men vooral op zijne hoede zijn moet. Onder de verschillende noodlottige gevolgen, die er uit ontstaan, is het verlies van den geest der Christelijke Godsvrucht en der vroomheid, niet het geringste, en komt een vader ongelukkiger wijze zoo te recht, dan wordt datgeen 't welk voor de kinderen het noodzakelijkst is, met het grootste gevaar bedreigd.

Is het welligt de Zondag, die grootendeels aan het herbergleven ten offer wordt gebracht? Maar waar blijft dan de zegen die God aan het vieren van dezen dag verbonden heeft? Want, wordt de Zondag niet gevierd, dan wordt de mensch verdierlijkt. Het stoffelijke onderdrukt het geestelijke: en welke vruchten zal de mensch trekken uit het bezoek der kerkelijke plechtigheden, uit de zoo stichtende oefeningen van den H. Godsdienst, wanneer een groot gedeelte van den morgen, een groot gedeelte van den namiddag, en misschien nog het overgroot gedeelte van den nacht in zwelg- en braspartijen wordt doorgebracht? Op deze wijze worden aan het Godsdienstig leven iederen Zondag gevoeliger slagen toegebracht, en dan vooral ontvangen de noodlottige invloeden, die aan het herbergleven eigen zijn, eene grootere kracht.

Moet men zich er dan nog over verwonderen, dat het godsdienstig leven, dat, gedurende de week, zoo

weinig versterking ontvangt, geheel en al uitsterft? Niemand die op de hoogte der zaak is, kan er redelijker wijze aan twifelen, dat de meeste zedeloze en ongelooovige menschen begonnen zijn, met het verwaarloozen der viering van den Zondag, en dat zij geene sterkere aanleiding gevonden hebben in de onteering van den dag des Heeren, dan in het slaafsche bezoeken der kroegen en der herbergen. Maar ook afgezien van den Zondag, wanneer men den man maar altijd in de herbergen vindt, dan is het onmogelijk dat de goede Christelijke geest stand zal houden. Want daar ligt bij uitstek, een gevaarlijke en hobbelige weg, om langzamerhand de weerlooze slaaf der dronkenschap te worden. Door het zoo dikwijls, en op bepaalde tijden bezoeken der drinkhuizen, wordt de neiging en de noodzakelijkheid om te drinken steeds heviger en grooter: de omstandigheid dat velen slaven der kroegen zijn, en zich van derzelver bezoek op bepaalde tijden niet kunnen onthouden, strekt een Christen tot schande, en moet noodzakelijk het Christelijk leven uitdooven. Bovendien zijn de indrukken, welken men doorgaans in zulke kringen ontvangt, niet zeer gunstig voor de bevordering van het Christelijk leven, integendeel, alles wat daar gebeurt, alles wat men daar hoort en ziet, wat men daar verneemt, wat er gesproken of gezongen wordt, oefent eenen verlamdenden en noodlottigen invloed uit, en is geeigend ten gevolge der veelvuldige herha-

ling, om het hart steeds meer en meer van het hoogere te verwijderen. En wanneer dan, zoo als het in grootere plaatsen gebeurt, elken dag die God ons schenkt, in de kroeg geeindigd wordt, en wanneer dit sluiten bijna altijd in de late nachtstonde plaats heeft, hoe zou het mogelijk kunnen zijn, dat het Christelijk leven en wezen op den duur noz in stand kunnen blijven. Aldus Christelijke vader, hoe hebt gij u opzichts dit punt tot nu toe gedragen? Hoogst waarschijnlijk zijn ook uwe levensdagen door orde-loosheid en matigheid bezwakt. Wij stellen u de middelen ter hand, en wij moedigen u aan, om er een goed gebruik van te maken, ten einde wederom den weg der Christelijke orde te bewandelen. Weigert gij dit, dan hebben wij maar al te veel reden te vreezen, dat gij langzamerhand tot niets meer in staat zult worden, een nutteloos mensch in de maatschappij zult zijn, en de heiligste verplichtingen jegens uwe kinderen niet meer kunt vervullen.

Wij zijn nergens zoo zeer tegen, dan om u die uitspanningen, waarop gij recht hebt, te ontzeggen, integendeel na gelang der omstandigheden, zouden wij er u toe aanmoedigen. Maar denk eens ernstig en met bedaardheid er over na? Eerst moeten wij u de vraag stellen: welke noodzakelijkheid verontschuldigd u van steeds uwe uitspanning te zoeken in de kroegen? Er zijn zoo vele menschen van denzelfden stand als gij, die men slechts uiterst zelden

in de herbergen vindt, en die toch altijd even vrolijk en opgeruimd zijn. Ja alle levenskenners en die levensondervinding hebben opgedaan, bevestigen het en geven er ons de verzekering van, dat ware levensvreugde zeer gekrenkt wordt, wanneer men deze uitsluitend zoekt in de herbergen en in de kroegen. Gewende men zich — zoo leeren zij — van zijne uitspanning en zijne vrolijkheid in den huisselijken kring, in het verkeer met de kinderen, en met eenige uitgelezen vrienden en bekenden te zoeken, dan zoude men meer opgebeurd zijn.

Maar hierover willen wij hier niet strijden, wij willen geene tegenweeringen maken wanneer beweerd wordt, dat dit ten laatste niet ieders zaak is, dat voor velen het bezoek eener fatsoenlijke herberg, het verkeer met de gezelschappen die men er in aantreft, onontbeerlijk is; zijt gij bij gevolg het ook eens met deze meening, neem dan de matigheid in acht en weet u te beperken. Dat is iets waarin de meening en het gevoelen niet in aanmerking kunnen genomen worden, want hier is het eene verplichting van het Christelijke leven.

Het is eene plicht van op uwe hoede te zijn, opdat gij niet de slaaf wordet van de kroeg. Daarom is het ons veroorloofd, van het u op het hart te drukken, dat gij onvoorwaardelijk het geregeld dagelijksch bezoek der herbergen achterwege laat, en dat gij het van u verkrijgen kunt van dan nog van tijd

tot tijd uwe bezoeken te verminderen. Kunt gij dat niet meer van u verkrijgen, dan kunt gij u teregt afvragen, of dit voor u geene schande is? In alle geval is uw bezoek der kroegen des te gevaarlijker? Het is plicht van er op bedacht te zijn, van niet te lang in de herbergen te blijven, vooral over dag. En is niet werkelijk iets onwaardigs, iets stootends er in gelegen van in den dag den zoo kostbaren tijd in de herbergen te verkwisten? Een vader des huisgezin is er toe verplicht, zich van het zedebedervend misbruik te onthouden, van de nachten door te brengen in de kroegen.

Niets is noodlottiger voor het Christelijk leven dan dit schandelijk misbruik. Maar al deze vermaningen zullen tamelijk doelloos zijn, wanneer iemand niet het onwrikbaar besluit maakt, van zich betrekkelijk dit punt eenen vasten regel te maken, eenen regel opzichtens den tijd; slechts zoo en zoo lang in de herberg blijven in de gezelschappen, en nooit langer, op het bepaalde uur zeker naar huis gaan, en aan dezen regel streng houden. Ook moet men het gebruik der geestige dranken matigen en beperken! Slechts zoo veel! onverbiddelijk slechts zoo veel! Niets meer! onder welke voorwaarden het ook zijn moge, ondanks alle moeiten die anderen zouden aanwenden, om van den gestelden regel te doen afwijken. Maar, zult gij zeggen, dat gaat ja niet, dit is immers onmogelijk! Zoudet gij zeggen: dit is zeer

lastig dan geven wij u dit volgens de omstandigheden gaarne toe. Het zal u vooral zeer lastig zijn van u aan eenen vasten regel te onderwerpen, wanneer de onmatigheid, voor u reeds eene tweede natuur geworden is. Maar onmogelijk, neen! Denk er eens ernstig over na, waarde vriend, hoe dikwijls hebt gij moeielijker en lastiger dingen ondernomen en tot stand gebracht, zoodra gij overtuigd waart dat het zoo zijn moet, omdat uw welzijn er van afhing. Hier handelt het zich niet minder om uw welzijn, en dit nog op geene gewone wijze; hierin is het welzijn uwer kinderen betrokken. Wij bedoelen ja hier een herbergleven, gelijk hetgeen gij tot nu geleid hebt, dat u aan het gevaar blootstelt van u den Christelijken geest te doen verliezen, van uwe kinderen te berooven van de weldaad der Christelijke opvoeding, en van u in het verderf te storten. Het is uw plicht van wederom op den regten weg terug te keeren; want uwe zaligheid en die uwer kinderen zijn er in betrokken. Daar is geweld voor noodig, en zij die geweld gebruiken, zullen het behalen. Bijgevolg moet het volgende uw regel zijn: van niet te lang in de herberg te blijven, vooral bij dag. Beschouw het als iets onwaardigs, van geregeld meerdere uren in den dag in de herbergen te blijven: en van 's avonds niet te wachten tot dat de nacht begint. Niets is zoo zedebedervends dan dit. Behartig het ijverig van betrekkelijk dit punt eenen

vasten regel te volgen, eenen regel aangaande den tijd : zoo en zoo veel tijd mag er slechts aan de herbergen, aan de gezelschappen besteed worden. Een regel betrekkelijk de te gebruiken maat der dranken, slechts zooveel! Niets meer, onder welke voorwendsels het ook mogen wezen!

Houdt gij het zoo niet, dan zal de herberg en het gezelschap, maar al te ligtelijk voor u een gevaar zijn, dat u eenen heilloozen ondergang zal berokkenen, en op den duur voor u - gij zijt vader - en voor uwe kinderen! Heb medelijden met uwe kinderen!

C. ZIJT IJVERIG IN DE GEESTELIJKE OEFENINGEN.

Om te kunnen beantwoorden aan de inzichten der Goddelijke Voorzienigheid, die terecht van u, o vader, vordert, dat gij het groot werk der opvoeding uwer kinderen, zoo volmaakt mogelijk, volbrengt, is het voor u onmisbaar wat gij een voorbeeldig en ijverig Christen zijt. Is dit van zulk een overwegend belang, hoe moet een vader zich dan beijveren, om alles te vermijden, en zich van alles te onthouden, dat den vooruitgang in de deugd belemmert, en de deugd in gevaar stelt. Maar ondanks den besten wil, zal dit niet altijd kunnen geschieden, zooals men het verlangt. Altijd zullen gevaren en moeielijkheden ontstaan, die het prijszwaardig streven van den Godvreezenden vader

zeer bezwaren, en daarom is het noodzakelijk van die middelen aan te wijzen, die, ondanks de veelvuldige gevaren, den Godsdienstzin en de deugd van den vader sterken, zoodat hij steeds meer bij machte worde om de gevaren het hoofd te bieden. Bekende middelen, die in elk Christelijk leven noodzakelijk zijn, zonder dewelken de deugd niet meer staande kan blijven, en alle vooruitgang onmogelijk is. Maar dit heeft zijn nut, het is noodzakelijk van u hiervan te overtuigen, dat het ijverig bezigen dezer middelen, - daar gij mogelijk geneigd zijt om deze te verwaarloozen, - juist voor u een bijzonder belang heeft, en voor u eene groote noodzakelijkheid is.

I° WAAROVER HANDELT HET?

Zich deze vraag dikwijls stellen, dat is het eerste middel. Daaraan, waarvoor de mensch iets doen moet, zal hem veel gelegen zijn. Wie zal middelen aanwenden voor eene zaak, waaraan hem weinig gelegen ligt? Welk vader zal bij gevolg getrouw en ijverig zijn in het aanwenden der middelen, om Godvreezend en vroom te worden, wanneer er hem niet veel of bitter weinig aan gelegen ligt? Hoe velen zijn er, die hoegenaamd niets er aan gelegen ligt? Met der daad, er is aan gelegen. Want de voornaamste verplichting voor den mensch bestaat hierin, — verplichting welke God zelf eens hier op aarde heeft voorgehouden, — dat hij de Godsvrucht en de

vroomheid beoefene, en zoo zijn tijdelijk en zijn eeuwig geluk verzekere. Al het overige wat nog op aarde van eenige beduiding en van eenig belang is, moet volgens Gods inzichten slechts als hulpmiddelen gebezigd worden, om het groot doel te bereiken. Wanneer het kortstondig menschenleven geëindigd is, en de eindelooze eeuwigheid begint, dan heeft al hetgeen waarvoor de mensch hier op aarde eene groote voorliefde had, zijne beteekenis en al zijne waarde verloren; slechts ééne zaak heeft hare beteekenis, slechts ééne is er van waarde: Godsvrucht en vroomheid; hij die dezelve beoefend heeft, is eeuwig gelukkig, en hij die dit niet gedaan zal hebben, zal verloren gaan.

Bedoelen wij hier den vader, dan komen nog de kinderen, en zeer dikwijls de kindskinderen er bij; naarmate de vader deugdzaam en Godvruchtig zal zijn geweest, zullen de kinderen deugdzaam en Godvruchtig zijn, en eens gelukkig worden; is de vader niet braaf en niet godsdienstig, dan is voor de kinderen het ergste te vreezen; want dan zullen zij eens ongelukkig worden.

Hoe veel is dan voor den vader er aan gelegen, dat hij waarlijk deugdzaam en Godvruchtig zij! Alles ligt er aan gelegen. Hier handelt het zich ja, om zijn tijdelijk en eeuwig geluk, om het tijdelijk en eeuwig geluk zijner kinderen.

Stel, Christelijke vader, u zeer dikwijls deze vraag,

denk er dikwijls en ernstig over na, opdat gij in uw streven voor het tijdelijke, ten gevolge der zorgen en der verstrooiingen, het eeuwige niet uit het oog verliest. Vraag u dikwijls en zeg bij u zelven: Waarom handelt het zich bij mijne tijdelijke belangen, bij mijnen arbeid en bij het beheer mijner zaken? Waarom anders dan om mijn welzijn en om het welzijn mijner kinderen, daarom, om deze of gene deugden te verwerven, en om die en die booze genegenheid uit te roeien, die en die kwade gewoonte af te leggen. Er is echter niets ter wereld, waaraan mijn eigen geluk en het geluk mijner kinderen zoo zeer is verbonden, dan aan de beoefening der Christelijke Godsvrucht en der vroomheid; en niets waardoor zoo veel en zulk een ontzettend kwaad ontstaat voor mij en voor mijne kinderen, dan door de verwaarloozing dezer oefeningen, door onverschilligheid en door de zonde.

Bij gevolg: „ Het is rechtvaardig en billijk, dat ik niets zoo zeer behartige, dan getrouw en volhardend, de Godsvrucht en de vroomheid te beoefenen. „

Wat wordt hiervoor gevorderd: Het antwoord geeft u het volgende middel:

2° BID!

Bid 's morgens en 's avonds. Dit moet voor u een vaste regel zijn. Hij die 's morgens en 's avonds niet een oogenblik aan het gebed wijdt, zal het op

andere tijden van den dag zeer zeker volstrekt niet doen: hij bewijst daardoor reeds, dat zijn Godsdienstig leven zeer verzwakt is, en dat, wanneer het reeds nog niet verstorven is, het dan alreeds zijnen ondergang nabij is; en juist ten gevolge dezer verzuimnis, zal het langzamerhand meer en meer vergaan, en de mensch zal slechts nog het stoffelijke najagen, en in de zonden vervallen. Or moet hij, wanneer hij bij het begin en bij het einde van den dag niet meer eens tot bezinning komt, om aan zijne hoogere bestemming te denken, en de eeuwige waarheden te overwegen, moet hij dan zelf over dag er nog niet veel weiniger aan denken, en langzamerhand eenen tegenzin krijgen voor de Godsvrucht? Zal hij dan van vele en groote genaden niet verstoken blijven? Ons H. Geloof leert ons, dat de mensch, om zijne eeuwige zaligheid te verzekeren, om de zonden te kunnen vermijden, om zijne plichten te kunnen vervullen zoo als het behoort, altijd de hulp en den bijstand der Goddelijke genade noodig heeft. En volgens de algemeene beschikkingen der Goddelijke raadsbesluiten, is het noodig dat de mensch, om de hulp der genade te kunnen ontvangen, deze aan God moet vragen. Daarom zal de Christen, 's morgens God bidden voor die genade welke hij noodig heeft, om gedurende den dag, aan de bekoringen weerstand te kunnen bieden, en om alles te doen, hetgeen God gevallig en Hem aangenaam is. Doet hij

het niet, dan zal deze genade hem al te zeer ontbreken, en met welke treurige gevolgen?

Hij zal in de bekooring wankelen en vallen; de geheele dag zal voor God niets goeds aanbrengen, niets zal er voor de eeuwigheid gedaan worden, en zeer ligtelijk zal het voor hem een dag worden, welke in stede van hem dichter bij den Hemel te brengen, hem verder er van zal verwijderen, en hem den afgrond der hel zal doen naderen. En hoe zal het gaan, wanneer dit verzuim voor hem eene gewoonte geworden is? Wanneer ter naauwernood een morgen, een avond te vinden zal zijn, die aan God toegewijd is?

En is, zoo als wij er alreeds dikwijls voor gewaarschuwd hebben, het gevaar voor de vaders grooter, van door het aardsche overweldigd te worden, en van in de hevige en zware bekoringen te bezwijken, die hem voortdurend overvallen, is dan voor hem de verplichting niet des te grooter van 's morgens en 's avonds ijverig te bidden? O, het is aan geen twijfel onderhevig, dat het verwaarloozen, het daarlaten dezer zoo eenvoudige oefening, de rede is waarom zoo dikwijls bij mannen, bij huisvaders, zoo weinig ware Godsvrucht te vinden is, tot groote schade voor de kinderen.

Wij noemden het geregeld verrichten van het morgen- en het avondgebed eene zoo eenvoudige oefening. Is het werkelijk zoo niet? 's Morgens

wanneer men opstaat, wanneer men zich aankleedt, wanneer men wellicht eenige oogenblikken nederknielt, of wanneer men zulks verkiest, eenige oogenblikken stil staat, dat men overdenkt wat men op dien dag doen moet, en men dan het voornemen maakt van dien dag wederom op eene recht Christelijke wijze door te brengen, en daarvoor den Heer, door de voorspraak der Heilige Maagd, een Onzen Vader en een Wees gegroet bidt, en eveneens des avonds, wanneer men zich ter ruste begeeft, God dankt voor de ontvangen weldaden, zich aan zijne bescherming aanbeveelt gedurende den nacht, kan dat iemand moeielijk en lastig vinden? Of kan men redelijker wijze beweren, dat men hiervoor geenen tijd heeft? Waar is iemand dan die niet dagelijks den tijd zoude hebben, om de voor hem noodzakelijke voeding te vinden? Edoch, het dagelijksche gebed heeft voor het hoogere leven, nagenoeg dezelfde beteekenis, als het dagelijksche voedsel voor het ligchaam; zonder dit zal het langzamerhand verzwakken, en eindelijk sterven.

O, Christelijke vader, daar voor u en voor uwe kinderen er zooveel aan gelegen ligt, ja daar *alles* er voor op het spel staat, dat u een oprecht Christelijke geest beziele, laat het u een heiligen en vasten regel zijn, steeds 's morgens en 's avonds te bidden. Dit is het noodzakelijke middel daartoe. Moet niet reeds een terugblik op uwe kinderen, en op de

noodzakelijkheid, dat Gods genade hen bijsta, dit op u uitwerken?

Ja, wij moeten nog verder gaan.

Voor eenige jaren, gaf een beroemd pater Jezuit, in eene groote stad, voor een groot getal mannen, eene reeks van onderrichtingen, welke men gewoonlijk conferenties noemt. Bij het besluit, waar hij zich voornamelijk tot taak gesteld had van degelijke middelen aan te wijzen, om het door de conferenties gestichte goed in stand te houden, verklaarde hij, dat het hoofdmiddel was: het dag lijks bijwonen der H. Mis. Wij hebben niet kunnen nagaan in hoeverre men dezen raad is nagekomen, maar wij hebben van ganscher harte dezen wenk welkom geheeten.

Waarom wordt de dagelijksche Mis slechts zelden door de mannen bezocht? Hebben zij er weiniger behoeften aan dan de vrouwen? Wij hebben gezien, dat zij tengevolge der voortdurende gevaren waarin zij verkeeren, nog grooter behoeften er aan hebben. Zijn zij niet er toe in de gelegenheid? Hebben zij er den tijd niet voor? Zeer velen voorzeker niet. Maar hoevelen zouden er toch den tijd voor hebben, indien zij het maar goed overlegden! Welke rijke zegeningen zouden hieruit ontstaan voor het dagelijksche leven! Hoe zoude door de kracht der zegeningen van het H. Offer, de Christelijke geest gesterkt worden! Welke rijke zegeningen van den

Hemel zonden over al hunne werkzaamheden neerkomen, en welke weldaden, zoude dit niet aan de kinderen verzekeren, dan vooral, wanneer aan den Goddelijken Kindervriend, die zich op het Altaar zelf ten offer brengt, de kinderen aanbevolen worden.

3. HEILIG DEN DAG DES HEEREN.

Hier gebruiken wij met vlijt Gods woord. Zoude men niet teregt kunnen gelooven dat de nadruk waarmede God het gebod van de viering van zijnen H. Dag versterkt, Zijn „gedenk” vooral tot de mannen gericht is. Wie heeft grooter behoefte aan de viering van den Zondag dan zij? Vooral dan, wanneer zooals wij het boven vermeld hebben, de verhouding van het overgroot getal van mannen zoo is, dat zij hun hart van het hoogere afkeeren, om de slaven te worden van het aardsche, en om in velerlei dwalingen te verzinken. Daarom is juist voor hen de Zondag van het grootste belang, en dat dan, volgens Gods bevelen, de arbeid gestaakt worde, en de mensch de noodige tijd hebbe, om aan het bovennatuurlijke te denken, zijn toevlucht te nemen tot God, om van Hem de noodige gaven en genaden te verkrijgen.

Maar hoe, wanneer de man, de vader, ook dezen dag niet bezigt om zich te vernieuwen, en ook dezen dag niet nalaat van te streven naar het aard-

sche, ook des Zondags zijn bedrijf uitvoert, en zich in 't geheel niet bekommert om het gebed, om het woord Gods, om de geestelijke oefeningen? Zal dan niet, en moet niet onvermijdelijk het Christelijk karakter hem tot schande strekken, en de ziel verloren gaan? O, Christelijke vader, vier den Zondag naar Gods heiligen wil, zij er van verzekerd, dat dit noodzakelijk is voor uw eigen welzijn, noodzakelijk om voor uwe kinderen een Christelijk vader, dat is, een goed vader te kunnen zijn. Wie zou er aan durven twijfelen, dat dit reeds voor u eene verplichting is, ter wille van het goede voorbeeld. Ook voor de kinderen is eene voorwaarde van hun eeuwig heil er aan verbonden, dat zij reeds vroeg leeren en gewoon worden aan het vieren van den Zondag. Zullen zij dit, wanneer zij zien, dat den vader zoo weinig er aan gelegen licht? Maar dit wilden wij slechts in het voorbijgaan aanduiden. Hier handelt het zich vooral van het waardig vieren van den Zondag, in zooverre dit een degelijk en nuttig middel is voor den vader, om in den waren Christelijken geest te kunnen voortleven, en er voortgang in te maken. O, inderdaad, daarin reeds alleen, dat een vader volgens Gods wil den Zondag heiligt, berust eene groote verzekering dat hij een waarlijk Christelijk vader, dat is, een goed vader voor zijne kinderen zijn zal, en dat de goede Christelijke opvoeding wel zal slagen.

Bijgevolg, dit blijve u ook wederom een Heilige regel : Laat 's Zondags elken arbeid daar, bekommer u niet met uwe zaken, niet meer dan de nood het mocht vereischen ! » Deze is de rustdag des Heeren », zegt God, » en op dezen dag moogt gij niet werken. » H. stichting en aanmoediging te vinden en nieuwe opwekking om genade voor het goede te verkrijgen, om wederom versterkt te worden, om met ijver aan het groote werk der eeuwige zaligheid te kunnen werken, dat alles moet 's Zondags ten zeerste aan het hart liggen. Daarom moet gij getrouw de H. Mis bijwonen, het woord Gods aanhooren, deelnemen aan de Kerkelijke plechtigheden, en stichtende boeken lezen, zooveel als de omstandigheden het toelaten. Mag en moet daarbij ook eenige uitspanning genoten worden, dan moet men zich van elke buitensporigheid en van elke onmatigheid onthouden, zoo niet, dan wordt de Christelijke geest verzaakt.

Heil het gezin waarin de vader, en met hem al de zijnen, alzoo den Zondag vieren ! De geest der ware en der Christelijke Godsvrucht en der vroomheid, zal er steeds dieper en hechter wortelen schie-ten, en de kostbaarste zegeningen zullen er over neerkomen.

Nu blijft ons nog één middel om te bespreken. Van al de middelen, die wij voor het in stand blijven, en den vooruitgang van den Christelijken geest hebben aangewezen, is dit wel het voornaamste.

4° « STA OP EN EET. »

Zoo sprak de Engel tot Elias, toen hij vluchtende voor de wreede koningin Jezabel, vermoed onder eenen wachtelstruik ingeslapen was. Hij had een wonderbaar brood bij zich en zeide: » Sta op en eet, want gij hebt nog een zeer langen weg af te leggen. »

Hoe dikwijls nadert gij tot de H. Communie?— Wanneer men op Zon- en feestdagen hen ziet, die tot de tafel des Heeren naderen, dan zijn altijd vrouwelijke personen overwegender in getal, mannen vindt men onder hen, — wanneer men er soms treft, — in klein getal. Wij willen dit niet al te streng beoordeelen. Wij willen toegeven, dat de vrouw er grooteren prijs opstelt dan de man, om de H. Sacramenten te ontvangen, en dat de man doorgaans minder geneigd is, om in het goede vooruitgang te doen. Maar dit » mindere » heeft al te dikwijls, op dezelfde manier plaats, en het verschijnen van den man aan de Communiebank behoort maar al te zeer tot de zeldzaamheden, hetgeen zeer te betreuren is, vooral wanneer het huisvaders zijn, want dan kan men de toekomst niet zonder bezorgdheid tegemoet zien.

Van waar komt dit treurig verschijnsel? Is dit te verontschuldigen door den stand en door de omstandigheden waarin de vader zich bevindt? Mag

men mogelijk van hem niet vorderen, dat hij dikwijls de H. Communie ontvangt? Zijn dat redenen?

Is het mogelijk voor hem geene noodzakelijkheid van meermalen de H. Communie te ontvangen? Wij hebben ons meermalen kunnen overtuigen, dat de mannen, wanneer het zich handelt van waarlijk Christelijk te leven, met grooter moeielijkheden te kampen hebben, en aan grooter gevaren blootgesteld zijn, dan de vrouwen. Bij gevolg hebben zij meer behoeften en meer genaden noodig. Waar kunnen zij wel grooter genadeschatten opdoen, waar zullen zij grooter krachten ontvangen, dan in het dikwijls en waarjig naderen tot de H. Sacramenten der Biecht en der H. Communie? Niemand hunner, die eenigzins in de kennis der Christelijke volmaaktheid ervaren is, ontkent het, dat de wezentlijke oorzaak van den afkeer die vele menschen hebben voor God en voor het Geestelijk leven, en die de slaven geworden zijn der zonde en der bedorvene wereld, juist daarin bestaat, dat zij slechts uiterst zelden biechten en communiceeren. Daardoor kwijnt en verzwakt het geestelijk leven, omdat hen de H. Spijs, die de Goddelijke Heiland ons nagelaten heeft, niet wordt toegediend, of slechts uiterst zeldzaam. „Wanneer gij het vleesch van den Zoon des menschen niet eet „, zegt de Heer, „ en zijn bloed niet drinkt, dan zult gij het leven niet in u hebben „.

Het lichamelijk leven, wil men het niet zien

verzwakken, moet door het dagelijks voedsel onderhouden en versterkt worden; ook het bovennatuurlijke leven heeft eene versterking noodig, door het voedsel der Goddelijke genade. Dit voedsel heeft de Heer in het aanbiddelijk Sacrament des Altaars bereid, daar moet de Christen het zoeken en ontvangen. Verzuimt hij dit, zoo zal hem de noodzakelijke genade, om zijn eeuwig heil te verzekeren, ontbreken; de Heer zal ze hem niet verleenen, omdat hij het door Hem aangewezen middel niet gebruikt.

O gij vaders, moogt gij het bekennen, welke groote noodzakelijkheid voor u bestaat, van dikwijls te communiceeren, indien gij de ware vroomheid met ijver hehartigt. Deze noodzakelijkheid is voor u des te grooter, omdat juist uw vroom en Christelijk leven, van zulk een groot belang is voor uwe kinderen.

En waarom zoudt gij dit niet doen? Waarom nadert gij slechts uiterst zeldzaam tot de H. Tafel? Is het u misschien niet mogelijk, van dit geregeld te doen? O, bekent het slechts openhartig, het ontbreekt u meestal aan goeden wil. Hij die het ernstig meent en er ijverig voor is, die vindt zonder moeite den tijd om maandelijks en zelfs nog meer malen de H. Sacramenten te ontvangen. Ja, nog rondborstiger gesproken, heeft deze traagheid haren oorsprong niet in het gebrek, aan de liefde voor den Heer, in de nalatigheid voor het zielenheil, die

door het zeldzaam communiceeren steeds grooter worden?

Bij gevolg moet het ook hier een regel voor u zijn, dat gelijk de moeders, ook de vaders zeer dikwijls de H. Teerspijs ontvangen. Dan zal de geest der Christelijke vroomheid steeds nieuwe krachten verstrekken, en eene groote volmaaktheid doen bereiken; dan zal hij de noodige bescherming en krachten verwerven, om aan de gevaren te kunnen ontkomen, en de bekoringen te kunnen overwinnen, die zich zoo dikwijls in de omstandigheden, waarin men zich bevindt, opdoen. En dat zal er vooral toe bijdragen, om van den vader, een waarlijk Christelijken vader te maken!

De werkring van den Christelijken vader.

Een geruimen tijd hebben wij bij het vorig gedeelte verwijld, maar niet te lang. Lezden wij daar den grondsteen, dan moest deze hecht en stevig zijn, daar de bouw dien wij willen daarstellen, tot in de eeuwigheid moet doorgaan. Christelijk moet de vader zijn, daar ligt alles aan gelegen. Op de gezinnen, en dit wordt ons door niemand betwist, vooral in onze dagen, berust naast God het heil en het welzijn van het menschedom, en wel bijzonder op de moeder, op den vader. Wordt gevraagd: welke hoedanigheden de vaders en de moeders moeten hebben om het welzijn van den Staat en van de H. Kerk te verzekeren, dan zullen allen eenparig antwoorden, dat, hoe overwegend alle andere hoedanigheden ook mogen zijn, om aan de opvoeding den waren vooruitgang te verzekeren, de eerste, de noodzakelijkste en de belangrijkste hoedanigheid is, dat even als de moeder, ook de vader waarlijk Christelijk zij.

Zijn wij er in geslaagd, den lezer te overtuigen, en hem te bewijzen, dat het eene groote noodzakelijkheid voor den vader is van oprecht Christelijk

te zijn, wil hij het groot werk der opvoeding met den gewenschten uitslag bekroond zien, zoo zal men het eenparig goedkeuren, dat wij er voornamelijk op aangedrongen hebben, en der vaders de noodzakelijkheid bewezen hebben, van oprechte en ware Christenen te zijn. Het zoude niet voldoende wezen, wanneer men hen slechts de noodzakelijkheid voorhield en hen er toe aanmoedigde, maar menig een moest vooral opmerkzaam er op gemaakt worden, wat hij doen moet, wat hij behoort te vermijden, om standvastig te blijven in den waren Christelijken geest en om er in te kunnen volharden.

Nu komen wij aan de handhaving van het vaderlijk beroep, en aan de vraag: wat moet de vader dan eigenlijk doen, opdat het werk der opvoeding heilzaam en zaligmakend zij? Onmogelijk kunnen wij hier eene volledige verhandeling over de Christelijke opvoeding geven, dan zoude onze arbeid een groot en kostbaar boek worden, hetgeen slechts weinigen zouden kunnen koopen, en door weinigen zou kunnen gelezen worden. Hier kunnen wij alleen eenige punten bespreken, die voor den vader van het grootste belang zijn. Dit achten wij onzes inziens voldoende; want is volgens onze veronderstelling, de vader met een oprecht Christelijken geest beziel, en verlicht en versterkt door de hulp der Goddelijke genade, dan zal hij zonder twijfel den rechten weg reeds van zelf vinden.

I. Verzameld u schatten.

Dit klinkt immers als of wij, terwijl wij het groot vraagstuk der Christelijke opvoeding bespreken, aan een punt den voorkeur gaven, waaraan volgens de Christelijke grondbeginsels de voorrang niet toekomt, namentlijk: de zorg van den vader voor den tijdelijken vooruitgang zijner kinderen, en het verzekeren eener rijke huwelijksgift.

Maar neen! Verklaren wij ons! Voorzeker heeft hetgeen wij zeggen, betrekking op de werkzaamheid en het streven van den vader voor den voorspoed der kinderen in eene tijdelijke betrekking. Want ook dit is geheel en al gegrond op de grondbeginsels van het Christendom, en behoort tot de verplichtingen van zijn vaderschap. God heeft hem den last opgelegd, van datgeen te verkrijgen wat voor zijne kinderen wenschelijk is, om deze kinderen op eene behoorlijke wijze te voeden en te kleeden, om hen het nuttige en het noodzakelijke te laten leeren, om hen in staat te stellen van met der tijd volgens hunnen stand te kunnen leven. Maar daarvoor behoeft de vader niet aangewakkerd te worden, hij gevoelt er zich van zelf toe bereid. Ook wij hebben er niets op aan te merken, vermits een vader er ijverig na streeft, om aan zijne kinderen eene rijke erfenis te kunnen nalaten, wanneer hij hierbij het noodzakelijkste niet verwaarloost, namentlijk: de zorg voor het

eeuwig zielenheil zijner kinderen , en deze zorg niet ontijdig uit het oog verliest.

Dat is zonder twijfel het kostbaarste en het geluk der kinderen 't meest verzekerende geschenk , wanneer vader en moeder zorg hebben gedragen , de kinderen vroegtijdig een rijken schat Christelijke godsvrucht en vroomheid te bezorgen.

In tegendeel , elke gift , moge zij ook zoo rijk zijn , welke de kinderen van hunne ouders ontvangen , is veel te duur gekocht , wanneer in derzelver verwerking de echt Christelijke geest der ouders en der kinderen gekrenkt is. Het zoude niet moeielijk zijn , uit het dagelijksche leven voorbeelden aan te halen , ter staving der waarheid , dat niet zij het gelukkigst zijn , die de rijkste medegift ontvangen hebben , maar juist diegenen welke de beste , eene waarlijk Godsdienstige opvoeding van hunne ouders mogen verkrijgen.

Bij gevolg is hier geen sprake van schatten voor de kinderen , maar van schatten , welke de huisvaders , juist door hun streven voor den tijdelijken vooruitgang hunner kinderen , voor zich zelven moeten verzamelen , en wel door de wijze , waarop zij dezelve trachten te verkrijgen.

Beginnen wij met eene vertelling : Wij kenden iemand die zelf geene kinderen had. In eene preek , werd hij op eene bijzondere wijze getroffen door het textwoord van den prediker : „ Hij , die zulk een

kind aanneemt, neemt mij aan ». Hij werd rusteloos, de gedachte kon hem niet verlaten, dat God hem waarschijnlijk geene kinderen geschonken had, opdat hij des te beter het lot van arme en verlaten kinderen zoude kunnen behartigen. Weldra kwam zijn besluit tot werkelijkheid. Zijn vrouw, was er geheel en al met hem eens over, en kort daarna nam hij het eerste, een weeskind, tot zich. Dit werd spoedig door een tweede gevolgd, en langzamerhand steeg het getal tot zes. Iemand die het niet geweten had, of het niet gemerkt had door het groot verschil der gelaatstrekken, zoude nooit gedacht hebben dat het allen vreemde kinderen waren, zoo zeer was de pleegvader aan de kinderen gehecht, en beminde hij hen als zijne eigene kinderen. Met buitengewonen ijver behartigde hij zijne zaken, om voor zijne aangenomen familie te zorgen, en voor de kinderen werd aangeschaft, uitgegeven, zorg gedragen, geheel en al gelijk het door een eigen vader voor zijne kinderen geschieden moet.

Welken indruk maakt dit verhaal op uw gemoed, o Christelijken vader, die uit ondervinding weet, hoeveel werk, hoe vele zorgen, welke groote opofferingen men zich moet getroosten voor een, twee, drie, voor zes kinderen - jaren lang? Moeielijk kunnen wij ons er mede vergissen, wanneer wij onder dezen indruk eene gedachte uiten: welken schat van verdiensten verzamelde zich deze vader? Hoe groot zal eens zijn loon zijn!

Menig lezer zal ons gevoelen deelen, en zal met ons bekennen, dat dezelfde gedachte hem herhaaldelijk bezig hield. Immers, wanneer men berekent, hoeveel zoo vele kinderen dagelijks kosten, welke moeiten en inspanningen zij vorderen, en hoe groot en hoe uitgebreid deze gedurende een geheel jaar zijn; en wanneer men dan nadenkt, dat de Heer geen enkel teug water, ter liefde van hem toegevend, onbeloond laat, hoe groot zal dan de verdiensten van dien vader zijn, welke groote belooning zal hij ontvangen, die ter liefde van Hem, en ter liefde der kinderen dagelijks zooveel deed en zooveel gaf?

Nu dan! Brengen wij dit eens in beoefening: Doet gij, vader, weiniger voor uwe kinderen, dan die edele menschenvriend voor zijn aangenomen kinderen? O neen, gij doet geheel en al hetzelfde, misschien nog meer. Welke uitgaven heden, morgen, overmorgen! En dit gedurende één en meerdere jaren! En welken arbeid, welke vermoeienissen, en welke ontberingen en opofferingen worden bovendien nog van u gevorderd bij dag en bij nacht, van een jaar in het andere!

Kan men bij gevolg ook niet terecht van u zeggen, even als van dien pleegvader: welk een schat van verdiensten, welk een heerlijk loon! Of bestaat er mogelijk een verschil in, dat uwe kinderen, eigen kinderen zijn, voor dewelken gij alles doet, en u

alles gevallen laat? Zijn zij dan voor den Heer van geringer waarde, dan de aangenomen kinderen? Of is hetgeen gij doet voor hen, slechts eene geringer belooning waard? Voorzeker neen!

Alles is hetzelfde bij u, gelijk bij dien vader, en heeft recht op dezelfde belooning. Maar nu verder! Wat strekte dien pleegvader tot groote verdiensten? Datgeen welligt, wat hij voor de kinderen doet! Voorzeker, maar hoofdzakelijk, DAT HIJ HET DOET TER LIEFDE VAN DEN GODDELIJKEN HEILAND, EN UIT CHRISTELIJKE LIEFDE VOOR DE KINDEREN. Daar zijn wij nu op het waar punt gekomen, waarheen wij stevenden. Doet ook gij, Christelijke vader, hetgeen gij voor uwe kinderen doet, eveneens ter liefde van den Goddelijken Heiland, en uit ware Christelijke liefde jegens uwe kinderen? Dan staat gij gelijk met dien edelen pleegvader, en wij kunnen ook van u, met alle recht zeggen: WELK EEN SCHAT VAN VERDIENSTEN! WELK LOON!

In der daad, op zulke wijze, zal, om zoo te zeggen, het geheel doen en laten, het gansche dagelijksche leven van een vader, een niet onderbroken werk van barmhartigheid zijn. Wat is dan een werk van barmhartigheid? Wat anders, dan iets waardoor men den evennaasten, bijzonder wanneer hij in nood verkeert, te hulp komt uit Christelijke liefde? - Nu worden de dagen van eenen vader gesleten in den arbeid, in de zorgen, in de bemoeingen voor de kin-

deren , om hen te SPIJZEN , te LAVEN , om hen wanneer zij KRANK zijn , wederom te herstellen , om hen te KLEEDEN , te HUISVESTEN , om hen te ONDERRICHTEN , goeden RAAD TE GEVEN , te TROOSTEN , om veel van hen te VERDRAGEN , en hen zeer dikwijls VERGEVING te schenken . Doet bij gevolg een vader dit alles , in den geest der bovennatuurlijke liefde , ter eere Gods , en tot het onbesefbaar welzijn zijner kinderen , dan is zijn leven eene aaneenschakeling van werken van liefdadigheid .

Welk eene waarde hecht de Heer aan de werken van liefdadigheid ! Welk eene rijke belooning voor het lichaam en voor de ziel , voor den tijd en voor de eeuwigheid heeft Hij hen toegekend !

Zie alzoo , Christelijke vader , dat gij in de gunstigste omstandigheid verkeert , om in uw leven , uwen tijd , uwe eeuwigheid met deze Hemelsche zegeningen verrijkt te zien . Het is noodzakelijk dat gij 't geen gij dagelijks voor het welzijn uwer kinderen doet , niet slechts doet uit natuurlijke liefde voor uwe kinderen , niet omdat gij er toe gedwongen zijt , maar volgens den geest der liefde tot God , en in de Christelijke liefde voor uwe kinderen .

Gij moet uwe kinderen beschouwen , als zijnde van God uwen Heer geschonken en toevertrouwd , en al wat van u gevorderd wordt , uwe zorgen , uwe ontberingen ter wille uwer kinderen , neem dit alles aan , als het beroep dat God u heeft opgelegd , ver-

draag, lijd en werk, met een bereidwilligheid ter liefde Gods, ter liefde uwer kinderen. Inderdaad dan is uw dagelijksch werk, een werk Gods, een werk der naastenliefde jegens uwe kinderen. En elk werk van barmhartigheid, dat in het menschelijk leven voorkomt, is een aanhoudend gebed tot God, om genade en barmhartigheid voor hen, die het volbracht hebben. Ziedaar hoe rijk uw leven wordt door de kinderen! Uw leven zal des te rijker zijn, naarmate van het getal uwer kinderen, en naarmate van den last, de zorgen en de moeielijkheden, die ze u veroorzaken.

Zijn deze beweegredenen niet voldoende, om in de bezwaren en in de moeielijkheden, die uwe kinderen u berokkenen, u te vrijwaren voor ongeduld en voor wanhoop? Nergens wordt het streven van den mensch rijkelijker beloond, dan wanneer het in den dienst van Hem, die zulk een „rijk vergelder“ is, aangewend wordt, ten dienste van hen, welke Hem zoo dierbaar zijn, welke ook Zijne kinderen zijn. Inderdaad de arbeid die het rijkst beloond wordt hier op aarde, is het volbrengen op eene Christelijke wijze van den arbeid des vaders, der ouders voor de kinderen.'

Hoe zeer is het bij gevolg te betreuren, wanneer ouders, wanneer vaders, altijd bij hunnen arbeid, welke hunne kinderen hen opleggen, den last en het onaangename in aanmerking nemen, en deze

bij gevolg slechts met verdriet en met tegenzin volbrengen! Terwijl zij dezen in een loodzwaar kruis herscheppen, verliezen zij den heerlijken loon, die er aan verbonden is, en bovendien maken zij zich schuldig aan menige zware zonden. Hoe bedroevend, wanneer van den anderen kant, ouders, vaders zich bij deze werkzaamheden uitsluitend laten leiden door de natuurlijke liefde voor de kinderen, uit tijdelijke belangen. Dan hebben zij daarvoor bij God geene aanspraak op eenig loon in de eeuwigheid.

Tracht dan, o Christelijke vader, uwe zorgen en uw zwoegen voor het heil en het welzijn uwer kinderen, te heiligen. Dat zal slechts dan alleen kunnen geschieden, wanneer gij van eenen waarlijk Christelijken geest doordrongen zijt, wanneer gij een waarlijk Christelijk vader zijt. Behartig dit bij gevolg met de grootste naauwgezetheid.

2. Het Gezag.

Het is misschien opvallend, dat wij, daar nu juist het groote werk der opvoeding besproken moet worden, een punt op den voorgrond stellen, dat in het werk der opvoeding van zulk eene groote beteekenis is, en zonder twijfel eene hoofdzaak van den vader is. Is immers volgens de uitdrukkelijke verzekering van den Goddelijken Vader, de man het

hoofd der vrouw (I Cor. 11, 3) en dien tengevolge de heer van het gezin, zoo moet hij ook het beheer voeren. Voorzeker een Christelijk beheer, gelijk hij een Christelijk vader is, en die als zoodanig, aan hen, welke zijne onderdanen zijn, liefde, eene hartelijke oprechte liefde, schuldig is. „ Gij mannen „, zoo vermaant hen de Heer, „ bemint uwe vrouwen, gelijk Christus zijne Kerk bemint „! En welk Christelijk vader bemint zijne kinderen niet? Bij gevolg, een door de liefde bezielde en gelouterde beheer, maar altijd een beheer. De vader moet het handhaven, hij is verplicht van het te handhaven, anders zal het werk niet goed van stapel loopen. Waar is een Staat op de wereld, die zonder opperhoofd is? Elk een begrijpt, dat zonder opperhoofd, dit alles onmogelijk is. Een Staat kan onmogelijk welvarend zijn, de orde en de rust kunnen er onmogelijk heerschen, de wetten zullen er niet in geëerbiedigd worden, wanneer geen keizer of koning, geen president aan het roer staat. Hun wil, hunne goed- of afkeuring geldt als regel voor de onderdanen; het hoogste gezag waakt op de uitvoering der wetten, handhaaft deze, en bestraft de overtreders.

Gelijk de aardsche macht in de staten, de tijdelijke aangelegenheden behartigt, zoo bestaat er in de Heilige Kerk een Opperhoofd boven allen, en zijn er Opperherders die in het hun aangewezen gebied waken over het nakomen der Kerkelijke geboden,

en derzelve overtreders straffen. Het kan niet anders, het moet zoo zijn, want anders kan eene staatkundige, eene Kerkelijke vereeniging onmogelijk bestaan, en volgens hare instelling het welzijn der onderhoorigen bevestigen, bevorderen en verzekeren.

Het is juist dezelfde verhouding voor het gezin. Zal er de welvaart slagen, — en deze zal het dan slechts alleen, wanneer de opvoeding der kinderen goed behartigd wordt, — zoo moet er ook eveneens een oppergezag zijn, dat het beheer waarneemt. Inderdaad de Heer heeft zulk een oppergezag daargesteld: het is de vader. Hij is het opperhoofd van het gezin, van hem gaan, (in vereeniging met de moeder) de bevelen uit, hij stelt de regel en de orde, hij waakt over derzelve stiptelijke uitvoering, hij oefent het strafrecht uit. Even zoo vele punten, waarover wij nu verder zullen uitbreiden.

a. BEVEL, REGEL EN ORDE.

Het huis is volgens Gods wijze raadsbesluiten de kweekschool voor Kerk en Staat. Hier moeten de kinderen opgeleid en gevormd worden tot goede menschen, tot voorbeeldige Christenen, om dan, wanneer zij met der tijd het ouderlijk huis verlaten zullen, nuttig te zijn in de Kerk en in de Maatschappij en daarin als nuttige ledematen op te treden. Zoo zijn ook kweekscholen voor den Geestelijken stand, de Seminariën, huizen door de Geestelijke Opper-

herders gesticht, in dewelke jonge lieden die zich geroepen voelen tot den Geestelijken stand, gevormd en opgeleid worden. Dit is het doel 't welk in de Priesterlijke huizen beoogd wordt, namelijk de leerlingen op te leiden tot goede Priesters, en daarom den geest van het Priesterlijk beroep in hen te voeden en te sterken, en hen eens in staat te stellen van het beroep „der zielenzorg „ op eene waardige en stichtende wijze te bekleeden. Tot dit doel is alles in zulk een huis ingericht. Hoofdzakelijk bestaat daarin een vaste regel voor het dagelijksche leven, de werkzaamheden der kweekelingen : het statut. Dit is na rijpe overweging, door de geestelijke overheid vervaardigd, en steunt op de waarnemingen eener langdurige ondervinding. Deszelfs hoofddoel is, van de werkzaamheden der kweekelingen zoo te regelen, dat het doel der stichting op de volmaakst mogelijke wijze bereikt worde. In deze statuten, zijn derhalve de tijd en het uur bestemd, wanneer de kweekelingen des morgens op moeten staan, en des avonds zich ter rust moeten begeven, de tijd van uitspanning, de dagelijksche oefeningen, de H. Mis, het ontvangen der H. Sacramenten, en daarbij komen nog bepalingen over het gemeenschappelijk verkeer, het gemeenschappelijk leven, enz.

Dit is de regel, dit is het statut, en de bestuurder van het seminarie beheert het volgens deze regelen, hij ziet toe dat zij stiptelijk onderhouden

worden, en hij waakt dat niemand zich aan het nakomen der regelen onttrekke.

Hoe grooter de naauwgezetheid is, waarmede dit alles geschiedt, en de tact zijn zal, waarmede hij de kweekelingen aan de orde en de tucht zal gewennen, des te zekerder en des te volmaakter zal het doel der instelling bereikt worden; en vele goede Priesters en ijverige zielzorgers zullen met der tijd het seminarie verlaten. Zonder regel, zonder statut, en zonder hieraan getrouw te zijn, zoude zulks nooit het geval zijn.

Wij zeiden hierboven dat de familiën de kweek-scholen zijn voor de Kerk en den Staat. Bij gevolg kweekscholen, seminariën, willen zij aan het doel hunner bestemming beantwoorden, en eens aan den Staat en de Kerk nuttige ledematen schenken, dan moeten ook zij, even als de seminariën, hun statut, hunnen regel hebben, en de vader, het hoofd van het gezin, moet er streng aan houden dat deze nagekomen worden.

Het behoeft niet eens vermeld te worden, dat wij voor een huisgezin, niet denzelfden regel voorschrijven als voor een seminarie, en niet tot in zijne kleinste bijzonderheden willen treden, over hetgeen de kinderen toegestaan of verboden is. Maar ondanks dit, moet in de gezinnen een vaste regel, eene zekere orde zijn, want zonder een vasten regel is het welslagen der opvoeding onmogelijk. Zonder regel,

zonder tucht, zonder orde zal niets nuttigs geschieden, en zullen de kinderen noch goede menschen, noch goede Christenen worden. Een zekere regel, eene vaste orde is der familie van zelf aangewezen, daar zij zich in alles moet voegen, naar de beschikkingen van den Goddelijken wil. Dit staat vast voor elke Christelijke familie, en de vader moet vooral zorgen, dat deze door allen geëerbiedigd worde. Hetgeen tegen de Goddelijke wil is, hetgeen zonde is, wordt niet geduld; hetgeen plicht is, wordt met de grootste naauwgezetheid vervuld.

Buitendien blijft in een goed Christelijk huis, elke onchristelijke handeling en gewoonte uitgesloten: de gewoonte eener toornige opgewondenheid, van te schelden en te vloeken, de hatelijke gewoonte van te liegen, de gewoonte van het eerafsnijden van den evennaasten, in een woord alle lichtzinnige en ontuchtige gesprekken, alle boosaardige en schimpende uitdrukkingen over de leer en de gebruiken der H. Kerk. Daarentegen, al hetgeen waarlijk Christelijk is, wat volgens Gods Heilige wil is, blijft in hoog aanzien in het Christelijk huis: voor en na het eten, en eveneens bij het opstaan en slapen gaan, wordt er gebeden; op de zon- en feestdagen wordt er niet gewerkt, tenzij de nood er toe dwingt; op die dagen wordt de Kerk bezocht, de H. Mis, de predicatie en andere godsdienstige oefeningen worden met de grootste aandacht bijgewoond; op be-

paalde tijden naderen de leden van het gezin tot de H. Sacramenten; op alle vrijdagen en zaturdagen, op aschwoensdag en op den goeden vrijdag, en op die dagen, waarin de Kerkelijke autoriteit het gebruik van vleesch verboden heeft, wordt er geen vleesch gegeten; eveneens wordt er op de vastendagen gevast door hen die er toe gehouden zijn, en al hetgeen bij de leden der Kerk gebruikelijk is, wordt op eene passende wijze onderhouden en geëerbiedigd.

Verder behooren ook tot een welgeordend Christelijk huishouden, de werken der Christelijke barmhartigheid en der naastenliefde, en men is met de oprechtste liefde en de grootste deelneming jegens den evennaasten beziel.

Willen wij eindelijk de reeks voltooiën, zoo moeten wij mede nog de matigheid, de liefde tot de engelachtige deugd, de zachtmoedigheid, het geduld, de liefde voor den arbeid, de vlijt en de reinheid, als onderdeelen der Christelijke huisorde aanwijzen. Moeten wij er nog bijvoegen, dat het een ware zegen en een onschatbaar heil voor de kinderen is, wanneer deze orde en deze regel in het huishouden heerschen, wanneer de kleinen in hun midden opgroeien, wanneer zij onwillekeurig zich er aan gewennen! Dan worden zij zonder groote moeiten, zonder dat zij er bijna aan denken, goede menschen, Godvreezende Christenen! Maar arme kinderen, wan-

neer er zulk eene orde niet is , wanneer zij voortdurend getuigen zijn van krenkingen van den Goddelijken wil , van overtreding der Kerkelijke en der Goddelijke geboden ! Zoude het geen groot wonder zijn , wanner zulke menschen goede Christenen wierden ?

Het is waar dat wij de hoofdzaak reeds behandeld hebben : want dat er in elk Christelijk huis orde en regel zijn moeten , dat de vader en de moeder dezelve moeten handhaven , en dat daarvan het welslagen der opvoeding afhangt , dit hebben wij voldoende bewezen ; maar ondanks dit , is het niet alleen nuttig maar zeer noodzakelijk , dat wij ons verder uitbreiden , over den regel die gevolgd moet worden in de Christelijke gezinnen .

Is de vader door den Almachtigen Heer , tot hoofd van het gezin aangesteld , zoo behoort aan hem alleen het recht van wetten te stellen aan de leden van het gezin , en voornamelijk aan de kinderen , en deze zijn , voor zoo verre zij niet in strijd zijn met de Goddelijke wetten , eveneens verplichtend gelijk de geboden Gods . Krachtens deze , door God aan hem verleende macht , moet de vader voor het dagelijksche leven der kinderen , en der huisbewoners in het algemeen , al datgeen regelen en bepalen , wat daarvoor noodzakelijk en nuttig is , opdat de kinderen eens nuttige menschen , brave Christenen worden .

Nu durven wij menigen regel en menige bepaling, uit het reglement der priesterseminariën overnemen, en deze dringend aanbevelen voor den huiselijken regel. Daartoe behoort: 1° dat de tijd van opstaan en slapen gaan, de tijd van het ontbijt, van het middag- en avondmaal, de tijd van te werken, en de tijd van uitspanning vastgesteld zij en stiptelijk worde opgevolgd. Heeft dit alles reeds veel voor zich, zoo kan in het bijzonder, het groot nut en de zegen, die aan een geregeld leven verbonden zijn, en de heilzame gevolgen voor de toekomst der kinderen, wanneer zij er reeds vroeg aan gewend worden, nooit genoeg geschat, nooit te veel aanbevolen worden, want een leven van orde is een leven van tevredenheid, en waarin de voorkeur gegeven wordt aan al wat de goede God van ons vordert.

„ God „, zegt de H. Augustinus, „ is een God der orde, alles wat van Hem komt, is orde; en bij gevolg die in de orde leeft, leeft voor God „. „ Mijne broeders „, zoo vermaant de H. Bernardus zijne ordensgenooten, „ ik vermaan u in den Heer, beijvert u om de voorgeschreven orde te handhaven, en de orde zal u beschermen en behoeden voor den val. „

Het is niet aan het goedvinden der kinderen en der overige huisgenooten overgelaten, wanneer zij voor hun genoeg en andere beweegredenen het huis verlaten, en wanneer zij terugkeeren; de vader en met zijne toestemming, de moeder, mogen alleen

er verlof toegeven, en den tijd van terugkomen bepalen, en zullen 's avonds een vast uur aanwijzen, wanneer allen in huis moeten zijn, en de deur gesloten wordt.

Is het de taak van den vader, en met hem der moeder, van aan elk der huisgenooten afzonderlijk hun werk, hunne bezigheden voor te schrijven, zoo is er veel aan gelegen, dat de vader, voor zoo verre het mogelijk is, aan elkeen dat werk voorschrijve, waartoe hij het meest geschikt is, hetgeen deze dan des te meer behartigt, waardoor elkeen eene zekere zelfstandigheid verkrijgt, en elkeen bezorgd is om hetgeen hij doen moet, met de grootste volmaaktheid te verrichten.

Merken wij hierbij nog op, dat betrekkelijk de wijze, hoe dikwijls en wanneer men aan de Kerkelijke plechtigheden deel moet nemen, hoe dikwijls men tot de H. Sacramenten moet naderen, door den vader en de moeder, vaste regels moeten gesteld worden.

Eveneens moet er een vaste regel zijn die bepaalt, dat de zonen en de dochters zonder voorkennis en toestemming van den vader, niets van belang mogen beginnen of ondernemen.

Zoo hebben wij in algemeene trekken een ontwerp voor den regel en de orde, voor het reglement van een Christelijk huishouden gegeven. Dit moet de wet van het huis, van het gezin zijn, en het is de

taak van den huisvader van deze te doen eerbiedigen en te handhaven.

b. OVER HET STIPTELIJK ONDERHOUDEN VAN
DEZEN REGEL.

Keeren wij nog een oogenblik terug bij den oversten van een Priesterseminarie, zoo zal hij naarmate dat hij de opleiding en de vorming van goede Priesters behartigt, al de bepalingen van den regel des huizes, als een nuttig en noodzakelijk middel beschouwen, om dit doel te bereiken, en hij zal al het mogelijke aanwenden, om den regel door zijne onderhoorigen te doen eerbiedigen.

In het zoo even vermelde hebben wij slechts aangehaald, wat van het grootste belang is, opdat de kinderen opgroeien tot goede Christenen, en dit in een regel te zamengesteld; elk goed vader die de goede opvoeding der kinderen behartigt, zal dien tengevolge er met de grootste naauwgezetheid op bedacht zijn, om de kinderen het stiptelijk nakomen van al hetgeen de regel en de orde van hen vorderen, zeer op het hart te drukken. Het is de wil des vaders - het kind weet het - en juist daarom, gelijk alles, wat de vader wil en gebiedt, wanneer het niet in strijd is met de wet Gods, is voor hem plicht. Het kind moet gehoorzaam zijn, en in de gehoorzaamheid den wil van den vader vervullen.

GEHOORZAAM. Aan de getrouwe beoefening is reeds eene groote zegen verbonden voor het kind. Want daardoor wordt de eigen wil gebroken, de grootste hinderpaal in de vorming van het Christelijk en maatschappelijk leven. Is de mensch er al vroeg, reeds als kind aan gewoon, zijnen wil aan den wil zijns vaders door de gehoorzaamheid te onderwerpen, dan zal het hem met der tijd des te gemakkelijker zijn, zich te voegen naar den wil van anderen, naar den wil van God en van zijne oversten. Maakt de gehoorzaamheid aan de wet, den goeden burger, maakt de gehoorzaamheid aan de geboden der H. Kerk, den goeden Christen, zoo vervult de vader hoofdzakelijk daardoor, dat hij den voorgeschreven regel handhaaft, eene volle gehoorzaamheid van zijne kinderen vordert en hen de strengste gehoorzaamheid eigen maakt, de verplichting van zijn vaderlijk beroep, om de kinderen op te leiden tot goede menschen, tot vrome en Godvreezende Christenen. Dit moet hij bij gevolg altijd zeer behartigen. Zijn wil moet zijn kind tot regel dienen; het moet er onwrikbaar aan houden, dat, wat de vader eens — en wij veronderstellen altijd goed overlegd, — vastgesteld, voorgeschreven en bevolen heeft, onvoorwaardelijk en zonder aarzelen volbracht worde. Een vader die zijne plichten beseft en voorzichtig is, mag nooit aan zijn kind toegeven, wanneer zijne bevelen rechtvaardig en niet onredelijk zijn, hij moet hier streng

aan houden, om het kind te bewaren voor de noodlottige gevolgen eener verkeerde toezegvendheid. Welke strenge maatregelen hij ook overigens moete bezigen, beveelt hij iets, dan moet het kind gehoorzamen. Zonder twijfel is daarom, volgens eene Goddelijke beschikking de wil van den man vastberaden, opdat hij krachtens dezer hoedanigheid, jegens zijne kinderen niet toegevend zij. Immers de gehoorzaamheid, die noodzakelijk is voor het welslagen der opvoeding, wordt er door verzekerd. En zoo worden eveneens door den vader de noodlottige invloeden der toegevendheid der moeder vermeden, die zeer dikwijls, omdat zij teergevoeliger is, zich door de kinderen laat overreden, hetgeen voor deze laatsten zeer dikwijls allertreurigste gevolgen heeft.

Maar al te dikwijls hoort men klagen, dat de kinderen, wanneer zij verder in jaren gevorderd zijn, weigeren te gehoorzamen. Alhoewel dit gewis aan eene zekere ontaarding der volwassen zonen en dochters kan toegeschreven worden, zoo kan het toch niet ontkend worden, dat de ouders, en voornamelijk de vaders, wier plicht het is van de gehoorzaamheid te handhaven, er meestal de schuld van zijn. Want zoude men het niet als een wonder moeten beschouwen, wanneer zonen en dochters, welke de vader indertijd in hunne ongehoorzaamheid heeft laten opgroeien, later, wanneer de slechte gewoonten sterker zijn, dan nog gehoorzaamden? In tegen-

deel, zulke ongelukkigen zullen het vaderlijk gezag verachten, en wederspanning zijn aan zijne bevelen. Dat is meestal voor de vaders en voor de moeders eene bron van bittere onaangenaamheden, en eene overwegende beweegrede waarom, reeds vroeg, de kinderen moeten gehoorzamen.

Inderdaad, vaders, welke het behartigen, van hunne kinderen reeds vroeg aan de gehoorzaamheid te gewennen, verzekeren aan die kinderen de grootste weldaad, en werken niet minder aan hun eigen bestendig geluk. Hunne kinderen zullen hen met der tijd door hunne volgzzaamheid een rijken troost, eene groote vreugde verschaffen. Zoo zijn de gevolgen der gehoorzaamheid onbesefbaar; daarbij komt echter nog, dat onzes erachtens, hetgeen waartoe de kinderen uit gehoorzaamheid verplicht worden, altijd volgens de vooruitzichten des vaders, voor hen het beste is en hun welzijn tot doel heeft. Doch genoeg hiervan. Zij, die in andere punten van gevoelen verschillen, bekennen hieromtrent eenparig, dat men aan een kind geene grootere weldaad kan bewijzen, dan hem reeds vroeg te leeren gehoorzamen. Overwegende beweegredenen, waarom de vader er altijd op bedacht moet zijn, van het kind in de hoogste mate aan de gehoorzaamheid te gewennen, door hem met naauwgezetheid, de huiselijke orde volgens den geest des Christendoms te doen volgen, en altijd waakzaam te zijn, opdat de voorgeschreven regels, stip-

telijk onderhouden worden. Juist daarom verzuime hij niets, om door de onderwijzingen en vermaningen het kind de gehoorzaamheid te doen behartigen, en wel door

C. BEOEFENING VAN HET STRAFRECHT.

Van dit recht moet een vader dikwijls gebruik maken om zijne bevelen te doen eerbiedigen. „Waar is de zoon „, zegt de H. Paulus (Heb. 12, 7), „die niet door zijn vader getuchtigd wordt „? „Wanneer bijgevolg God u tuchtigt „, voegt hij er bij, „dan behandelt Hij u, als Zijne zonen „, zoo vertoont Hij zich aan u, wil Hij zeggen, als uw vader; die Hij bemint, kastijdt Hij; Hij slaat en bezoekt met wederwaardigheden, elken zoon dien Hij onder de zijnen opneemt, d. i. dien Hij met de schatten zijner genade wil begiftigen en eenen hoogen graad van volmaaktheid wil doen bereiken. Het gezegde: „God kastijdt hen, die Hij bemint, zou misschien tegenspraak kunnen uitlokken „. Ondanks dit is het niet minder waar. De Apostel verklaart dit in het 11de vers: Elke tuchtiging schijnt, wel is waar, voor het oogenblik meer redenen te geven tot droefheid, dan tot vreugde; later zal zij voor hen, die door de tuchtiging gelouterd, dat is, vooruit zijn gegaan op den weg der volmaaktheid, de oorsprong zijn van dien zoeten troost welke God aan de rechtvaardigen verzekerd heeft. De ziekten en de wederwaar-

digheden, waarmede God de zijnen bezoekt om hen voor de zonden te vrijwaren, en om hunne booze neigingen tot de zonde uit te roeien, om hen de wegen der Christelijke volmaaktheid te doen bewandelen, en hen dagelijks nieuwe vorderingen te doen maken, kunnen niet vergeleken worden met den ellendigen en jammervollen toestand waarvan zij de weerlooze offers door de zonden geworden zouden zijn, wanneer God hen niet met tegenspoed bezocht had. Is bijgevolg de tuchtiging de zekere weg tot zulk een onbesefbaar heil, zoo is het een bewijs der Goddelijke liefde wanneer er iemand door bezocht wordt.

Daarin is bijgevolg de groote Hemelvader, een voorbeeld voor de menschelijke vaders. Die, van God, krachtens zijne bevelen, door de voorschriften en de regelingen der H. Kerk, of door den vader zelf, na ernstige overweging vastgestelde regelen en huisselijke orde, gelijk ook alles wat de vader tengevolge zijner zooveel grootere ondervinding, opzichtens elk kind in het bijzonder geregeld en bevolen heeft, dat alles is voor het kind de weg, het vaste spoor, waarop het alleen een goed mensch en Christen worden kan, namelijk om zijn waar tijdelijk en eeuwig geluk verzekerd te zien. Hetgeen voor den vader een zeker middel is, om het kind in het waar spoor te houden, of om het wederom in hetzelfde terug te doen keeren, wanneer het er van afgedwaald is, dat is voor het kind eene groote

welddad, dat is bevordering van zijn geluk, en zijne toepassing is eene daad der Christelijke liefde.

Wanneer dan de booze, door de ingevingen der bedorvene natuur, mogelijk ook door de noodlottige invloeden der bedorvene wereld, den goeden weg verlaat, en zich niet laat overreden door zachte vermaningen en liefdevolle onderrichtingen om wederom op den goeden weg terug te keeren, dan moet de vader tot strenge maatregelen overgaan, en wanneer hij het noodzakelijk oordeelt, zich niet ontzien om strenge straffen toe te passen, ten einde den kwaden wil van het kind te beteugelen, en zijne halstarrigheid te overwinnen, en hem, om zoo te zeggen, tegen zijnen wil, in het rechte spoor terug te brengen.

Dat is voorzeker voor het oogenblik eene aanleiding tot droefheid voor den vader en voor het kind; het kind zucht, weent, klaagt, bidt en smeekt; het natuurlijk gevoel van den vader wordt zeer bewogen, het vaderhart wordt getroffen door het bidden en het smeken van het kind. En dan nog moet dit alles overwonnen worden, en de tuchtroede toegepast blijven. Gebeurt dit niet, dan zal de verschooning van het oogenblik, naast het kwaad der ongehoorzaamheid, die uitspattingen der verkeerde natuur, ja juist deze, in hare booze neigingen voeden en op laten komen, en zoo met der tijd jammer en ... nde over de kinderen doen komen, waar-

tegen het leed der tuchtiging en der bestraffing gering en onbeduidend voorkomt. Daar, integendeel, wanneer de bestraffing op het ware tijdstip had plaats gehad, de booze wil der kinderen, hun eigenzin en hunne trotschheid gebroken, en hunne verkeerdheid beteugeld zijn zouden, en zij wederom in het spoor van den Goddelijken en van den vaderlijken wil, op de baan des heils zouden teruggekeerd zijn, om alzoo de zoete vertroosting, die God aan de rechtvaardigen toekent, te genieten.

Genoegzaam hebben wij bewezen, dat het eene heilige verplichting des vaders is, van te straffen, wanneer het noodzakelijk is, en dat de bestraffing voor de kinderen heilzame gevolgen heeft.

Met recht wordt, om der bewijsvoering grooter kracht bij te zetten, de aandacht van den lezer gevestigd op de vreeselijke straffen, welke God den Hoogen Priester Heli deed overkomen, omdat hij zijne twee eveneens priesterlijke zonen, welke door de wijze waarop zij den dienst in den tempel waarnamen, voor het geheele volk een steen des aanstoots waren, niet bestrafte zoo als het behoorde. „Ik zal, zoo sprak de Heer in de nachtelijke verschijning tot den jongen Samuël, opdat hij het aan Heli zoude berichten, alles verwezentlijken wat ik betrekkelijk zijn gezin besloten heb. (Reeds vroeger had de Heer door een propheet (man Gods) dien Hij tot hem zond, Heli gewaarschuwd en hem met de streng-

ste straffen bedreigd); want ik heb hem reeds vroeger doen weten, dat ik op zijn huis, eene strenge straf zal toepassen, wegens de zonden waaraan hij zich plichtig heeft gemaakt, omdat hij het ergerlijk gedrag zijner zonen kende en hen niet bestrafte. Nu zal ik beginnen en het oordeel voltrekken. » En kort daarna werd het woord des Heeren vervuld. Hij liet toe dat in een gevecht tegen de Philistijnen Israël het spit moest delven, en eene vreeselijke nederlaag leed, meer dan 30,000 Israeliten kwamen om, de ark Gods viel in de macht van den vijand, en de beide zonen van Heli vielen op het slagveld. Toen de bode, den 98jarigen grijsaard Heli deze vreeselijke mare berichtte, sloeg hij achter over van zijnen stoel, brak den nek en stierf. Kan men er dan nog aan twifelen, dat de vader streng verplicht is van de kinderen te straffen, bij tijds, wanneer het noodzakelijk is?

Wij zeggen „ bij tijds „ want het hoofddoel der bestraffing en der tuchtiging bestaat juist daarin, dat de kinderen in het spoor der gehoorzaamheid gehouden worden, en er in terug worden gebracht, wanneer zij er van afgeweken zijn. Kan dit doel niet door een zachte overreding, door eene vaderlijke vermaning bereikt worden, dan misbruikt men het strafrecht wanneer men het niet toepast. Hoe dikwijls falen de kinderen uit onwetendheid, uit onvoorzichtigheid, zonder den geringsten boezen wil.

Dan zal men altijd zijn doel bereiken, wanneer men de kinderen behoorlijk onderricht, hen vermaant van ernstig en voorzichtig te zijn. Hen dan zonder aarzelen straffen, is niet alleen onrechtvaardig, maar oefent eenen noodlottigen invloed uit op hunne goedstemming, en op de ontwikkeling van het kind, vooral wanneer het kind bang van natuur, en niet zeer bemiddeld is. In alle gevallen moet de voorkeur gegeven worden, aan eene zachte overreding, aan eene vaderlijke behandeling, wanneer men vooraf weet, dat het kind hieraan gevolg geeft, door zich te beteren van zijne begane fouten en misdrijven.

Wij zeiden „ voor zoo verre het noodzakelijk en nuttig is. „ Het is wegens belangstelling in het kind, dat de tuchtroede in 's vaders hand ligt; het verlangen van het kind door de tuchtiging en de straffen van zijne fouten en zijne gebreken te bevrijden, en van hem tot eene goede stemming en eenen braven levenswandel te doen overgaan, dat alleen had ook de groote Hemelvader voor oogen, wanneer hij den menschelijken vader het strafrecht toevertrouwde. Wanneer men zich bij gevolg tot het straffen laat overhalen, door ongeduld en opgewondenheid, meer dan uit afkeer tegen de misdrijven der kinderen, en niet met het doel om door de bestraffing de onheilen te voorkomen, die de natuurlijke gevolgen der fouten der kinderen zijn, dan maakt men een schandelijk misbruik van het strafrecht, en dan wordt

der kinderen geen gering nadeel berokkend. Want in stede van de verkeerde neigingen van het kind uit te roeien, worden veel sterkere en veel noodlotiger neigingen in hem gevoed, en onder het voorwendsel van het kind van zijne fouten te verbeteren, maakt men zich zelfs schuldig aan een schandelijk misbruik van recht. Dat dit slechts de ergste gevolgen heeft, daaraan twijfelt niemand, want al wat uit zulke verderfelijke beweegredenen ontstaat, kan niets anders dan ramp en onheilen stichten.

Een vloek is gewoonlijk gehecht aan die straffen, welke zulke ontaarde vaders ten gevolge van den drang hunner eigene verkeerde natuur toepassen; zij worden nooit in de ware, nooit in eene heilzame wijze uitgevoerd.

Veronderstel het geval, dat de aard der straf niet ongeëigend is, en veeleer beantwoordt aan de eigenaardigheden van het kind en aan de eigenschappen zijner fout, dan zal de vader, wanneer hij door de opgewondenheid en den toorn misleid is, moeielijk het beoogd doel bereiken, want zij zal gepaard gaan met verwijten, versmadingen en beschimpingen, en niet zelden met eene harde en wreede gestrengheid, zoodat de maat der verdiende bestraffing ver overschreden wordt, dat het kind door zijn eigen vader, gruwelijk wordt mishandeld, en op eene allergevoeligste wijze, voor altijd geknakt wordt. Het kind voelt de onrechtvaardigheid eener dusdanige bestraffing,

het wordt innerlijk gekrenkt, daar het zich hard en wreed ziet aanvallen door zijn eigen vader, die als een woeste en wraakzuchtige vijand tegen hem optreedt, en de waarneming van zulk een driftig en willekeurig handelen, doet hem de ingeboren achting voor zijn vader verliezen, brengt zijn hart eene ongeneesbare wonde toe, maakt hem onwillig en weerspannig.

Dit is alzoo eene bestraffing welke het kind niet verbetert, maar hem nog meerdere en grootere wonden toebrengt; eene tuchtiging welke niet „ de vreedzame vrucht der rechtvaardigheid is „, heeft meestal voor de zedelijkheid de noodlottigste gevolgen. En ach, hoe dikwijls moet men niet klagen, over zulk eene wijze van bestraffen der kinderen, en het zijn bijna altijd de vaders, die zoo te werk gaan! Welk een verschrikkelijke verantwoordiging! Zij die door God aangesteld zijn om de vrienden en de vaders der kinderen te zijn, zij worden hunne ergste vijanden, want als dusdanige treden zij tegen hen op, en zij zijn het met der daad, door de ontzettende schade, de niet berekenbare nadeelen, die zij daardoor aan hunne kinderen berokkenen.

Zonder twijfel had dit de H. Apostel voor oogen, wanneer hij (Phil. 6, 4) schrijft: „ En gij vaders, wacht u van den toorn uwer kinderen te ontsteken, maar voedt hen op in de orde en in de tucht des Heeren. „ Bij gevolg wil de Apostel zeggen: houdt

uwe kinderen onder de roede, straft hen wanneer het noodzakelijk is, maar straft hen naar het voorbeeld des Heeren », die ook in het straffen de rechtvaardigheid eerbiedigt, en de barmhartigheid en de versooning niet verloochent. Hetzelfde vinden wij in den brief aan de Colossensers (3, 21). » Gij, vaders maakt toch uwe zonen (door ontijdig straffen) niet wederspanning tegen u, opdat zij niet wanhopig worden. »

Wij maakten hierboven de veronderstelling, dat in het vermelde geval alleen de wijze van uitvoering als zijnde vol toorn en opgewondenheid, ontijdig en schadelijk is; maar hoe licht is een andere misdaad hiermede gepaard; daar men de rechte en doeltreffende straffen niet toepast. Hoe dikwijls worden hier misslagen begaan!

Het kind moet gestraft worden. Maar er zijn straffen van verschillende soort. Voorzeker, moet men oordeelen volgens de handelwijs van vele ouders, dan zoude men zich moeten overtuigen, dat er slechts één soort van straf bestond, de lichamelijke kastijding; er worden kinderen met roeden, met zweepen, ja zelfs met stokken geslagen; het regent er vuistslagen, oorvijgen, rug- en ribbenstooten, de ooren worden gehavend, de haren uitgerukt, men werpt der vluchtende kinderen het eerste voorwerp dat volgens de omstandigheden in de hand valt, naar het hoofd enz. enz. enz.!

Betrekkelijk deze laatste ligchamelijke kastijdingen, is onze overtuiging, dat dergelijke handelingen eens Christelijken vaders (eener Christelijken moeder) onwaardig zijn, en niets anders zijn dan de wrange vruchten der dolle woede. Zoo straft de Christelijke bedaardheid en bezonnenheid niet, en voorzeker niet het eigen kind.

De overige ligchamelijke tuchtigingen, hebben ook in de Christelijke familien, en bij gevolg in de hand van den Christelijken vader hare billijke gronden. Zoo zouden wij naar gelang der omstandigheden de straf met de roede, met eene zweep, eene goed toegepaste oorvijs niet laken. Zeer dikwijls heeft men kinderen, die bijna onmogelijk, zonder eene ligchamelijke kastijding, zich van hunne fouten ontdoen, en in het goede volharden. Er zijn ook gevallen, waarin het noodzakelijk is, dat eene straf onmiddelijk, op de daad zelve, kort en goed worde toegepast, en waarbij de ligchamelijke tuchtigingen, zeer aanbevolen moeten worden.

Er zijn, zooals wij het reeds vermeld hebben, straffen van verschillenden aard. Het is eene straf voor een kind, wanneer hem zekere dingen die hem aangenaam zijn, waaraan het genoeg heeft, onthouden en verboden worden: Op den bestemden tijd mag het niet spelen, het mag niet mede uitgaan, tot in eene zekere maat wordt zijn middag- en avondeten verminderd, iets waar het zeer aan gehecht is,

wordt hem ontnomen, het bezoek van dit huis, het verkeer met deze of gene kinderen, of met die jonge lieden dat hem zoo aangenaam was, en waarnaar het zoo zeer verlangde, wordt hem voor een tijdlang verboden enz. Het is eenē straf, wanneer hem iets bevolen wordt, hetgeen hem niet aangenaam is. Het wordt een tijdlang opgesloten of alleen gelaten, het moet een werk verrichten waartoe het geen trek heeft, het moet een oud en slecht kleed dragen, of eenige andere vernedering zich laten welgevallen.

Doch genoeg hiervan, bijna altijd hebben de ouders eene uitgebreide keus van straffen, te hunner beschikking, waarvan eenigen veel beter hun doel zullen bereiken dan de anderen, en beter de verbetering van het kind zullen verzekeren, omdat zij meestal aan het karakter van het kind, aan den aard der begane fout beantwoorden. Of wie zal het durven ontkennen, dat voor een kind hetwelk bang en gevoelig van aard is, de hier genoemde straffen meer aan te bevelen zijn, dan ligchamelijke tuchtigingen, dat voor kinderen welke alreeds eenen meer gevorderden leeftijd bereikt hebben, die straffen welke voor kleine kinderen goed en nuttig zijn, voor grooteren zeer ongepast en zeer nadeelig zijn; dat voor fouten die hunnen grond in de zinnelijkheid hebben, het ontberen van iets 't geen de zinnelijkheid streelt, dat voor den hoogmoed en de fierheid aan de vernedering moet toegekend worden.

Waar is de ambachtsman, die, wanneer hij een werk onderhanden heeft, niet voorzien is van eene keus van werktuigen die hij bij de hand heeft, en zich telkens datgene uitkiest hetwelk het best geschikt is om zijn werk te voltooien. En vaders zouden wanneer het om het belangrijkste aller werken geldt, namelijk het voltooien der goede opvoeding der kinderen, en alsdan eene bestraffing onvermijdelijk geworden is, de eerste de beste aanwenden, zonder een doeltreffenden en goed overlegden keus te doen?

Voorzeker is dit het voornaamste waarop wij de aandacht der vaders moeten vestigen, en het is geene gemakkelijke taak om hierin te volharden, en alles met een goed gevolg te volbrengen. Zeker is het minder moeielijk en geenszins lastig van de kinderen niet te straffen, of van hen te straffen op eene ontijdige en niet passende wijze. Het goed toepassen der straffen, vordert vooral eene groote genegenheid en ijver voor het werk der goede opvoeding der kinderen. Groote moeite, veel nadenken, een rijp overleg, en geene geringe offervaardigheid worden er voor gevorderd. Maar het is plicht, en eene heilige plicht, en aan het ijverig nakomen dezer plicht is de gelukzalige eeuwigheid gedeeltelijk verbonden. Immers hier is het gezegde des Heeren toepasselijk: » Zij alleen die geweld zullen gebezigd hebben, zullen het rijk der Hemelen verwerven. »

Buitendien is de kostbaarste vrucht, welke het vaderlijk strafgerecht, wanneer de straf toegepast wordt, zoo als wij het hebben aangeduid, voor de kinderen verwerven zal, » de vreedzame vrucht der rechtvaardigheid », en om deze te verwerven, mag men zich wel eenige moeite en eenige bezwaren welgevallen. Bijna altijd zal de vader reeds hier op aarde in zijne eigene kinderen, door hunne voortreffelijkheid, een zeer rijk loon verzekerd worden, dat in de eeuwigheid volmaakt zal zijn, terwijl de vaders, welke verwaarloosd zullen hebben, van die tuchtigingen waartoe zij verplicht waren, toe te passen, of deze niet zullen hebben toegepast, zoo als het behoorde, zich in hunne ontaarde kinderen, eene tuchtroede zullen bereiden, die hunne levensdagen zal vergallen, waarnaast de moeite en de opofferingen der ware Christelijke tucht slechts gering zullen zijn. En welk een jammervol lot staat hen in de eeuwigheid te wachten?

3 De vaderlijke voorzorgen.

Veronderstellen wij ons een gezin, in hetwelk de vader zich altijd beijverd heeft, om te handelen volgens de hier aangegeven regelen en onderrichtingen, dan zijn de kinderen, die zulke heilzame invloeden ondervinden, in den hoogsten graad beschermd en

verzekerd. Maar niet altijd verblijven en volharden de kinderen in die gevoelens, welke de zekerste en hechtsten steun zijn van het familieleven. Zeer dikwijls vertoeven zij buiten 's huis; ja de tijd komt, waar de zoon, de dochter den huisselijken haard voor eenen korteren of langeren tijd zullen moeten verlaten. Dan ontstaan er nieuwe verplichtingen voor den vader, die wij hier verder zullen bespreken.

a. HET OPZICHT OVER DE KINDEREN.

Het is niet altijd mogelijk dat de vader of de moeder de kleinere of de in leeftijd meer gevorderde kinderen onder de oogen hebben. Zeer dikwijls zijn zij, door den arbeid en door het waarnemen hunner zaken genoodzaakt, van zich voor eenen korteren of langeren tijd van hunne kinderen te verwijderen; of de kinderen zelve zijn soms buiten 's huis, hetzij wegens deze of gene aangelegenheid, of wel om eenig vergenoegen of uitspanning na te gaan, enz.

Daardoor ontstaan voor de kinderen velerlei gevaren, en zelfs allernoodlottigste, zij komen in verkeer met kinderen of volwassen personen, welke door hunne gesprekken en hun gedrag hen ergernis geven; ja hen trachten over te halen tot het kwade. Met welk een ontzettend gevaar zijn de kinderen dan bedreigd, wanneer zij met zulke personen betrekkingen aanknoopen; zij komen op plaatsen waar hun onschuld en geloof met gevaar bedreigd wor-

den, zij wonen bedenkelijke vergaderingen bij, en onderhouden gevaarlijke vriendschap of omgang.

Kinderen zijn onervaren, en hoe dikwijls hollen zij in de gevaren, hoe dikwijls gaan zij te gronde, omdat men verwaarloosde, hen door wijze raadgevingen voor de gevaren te behoeden! Kinderen zijn lichtzinnig, zonder aarzelen, zonder nadenken, zij geven zich over aan hetgeen hen in het verderf stort. Kinderen zijn niet zelfstandig, en des te gemakkelijker worden zij weggesleurd, verlost en misleid.

Zal bij gevolg de vader, die alles wat hij weet, behartigt, ook niet in deze verhoudingen al zijne zorgen wijden aan zijn kind, om hem te behoeden voor de dreigende gevaren, en te beschermen, volgens de mededeelingen waarover hij kan beschikken? Is hij er niet toe gehouden? Is het voor hem geene heilige plicht?

Het is zeker niet te ontkennen, dat ondanks alle moeite en den lofwaardigen ijver waarmede een Godvreezend vader zijne plicht beseft, hij niet altijd het doel dat hij voor zijn kind beoogt, zal kunnen bereiken, maar des te grooter is de verplichting van al datgeen te doen, wat men zeker kan erlangen. En wanneer men met eenen goeden wil bezielde is, en geene moeite en opofferingen vreest, voor zulk eene belangrijke zaak; dan kan bijna altijd zeer veel verkregen worden, zoo als de voorbeelden van waar-

lijk Christelijke vaders ons bewijzen. Voorzeker is dit in zeer vele gevallen slechts mogelijk, ten koste van zware offers en van aanhoudende inspanningen; en daar zeer vele vaders hier niet voor geschikt zijn, zoo laten zij hunne kinderen zonder opzicht, en stemmen toe dat deze begaan, zooals zij het goedvinden. Hoevele kinderen gaan verloren, omdat de vader en de moeder de groote plichten der waakzaamheid verwaarloosd hebben?

Gewoonlijk wordt opzichtens dit er op gewezen, hoevele vaders meer zorg hebben voor hun vee, dan voor hunne kinderen, voor wier zielenheil, indien zij er wel op bedacht zijn, zij zoo streng verplicht zijn te waken, van de gevaren af te wenden, van hen te behouden voor al wat nadeelig kan zijn. Zij wijden al hunne zorgen aan het redelooze dier, dag en nacht wordt er gewaakt om het te behouden voor ongemakken, terwijl de kinderen aan hun ongelukkig lot met de grootste werkeloosheid worden overgelaten!

Ach, hoe dikwijls is deze vergelijking maar al te zeer gegrond. Maar met der tijd zal zulk een kind als getuige tegen hen optreden, en het oordeel der verdoemenis wegens zulk een gewetenloosheid rechtvaardigen. Bij gevolg is het eene plicht van den Christelijken vader, van onverpoosd te streven, naar hetgeen hij betrekkelijk dit punt, uitwerken kan

En wat kunnen wij onder het bereikbare rang-

schikken? Eerstens, dat de vader en de moeder, zoo veel zij er toe bij machte zijn, weten, waar het kind, de zoon, de dochter, zich bevinden, en wanneer zij eenen geruimen tijd afwezig zijn, met welke menschen zij verkeerem.

Verder moeten zij trachten te weten, op welke plaatsen de kinderen zich ophouden, met welke menschen zij omgang hebben, welke gezelschappen en welke openbare gemakkelikheden zij bezoeken, en waarmede men zich in deze plaatsen, in die gezelschappen onledig houdt. Heeft hierover de vader de noodige inlichtingen genomen, zooals het zijne plicht is, dan zullen hem de middelen om zijn doel te bereiken, niet ontbreken. Hij zal volgens de omstandigheden van den zoon, van de dochter reken-schap vorderen, hij zal zelf hun spoor volgen om zich van den waren stand der zaak te verzekeren, hij zal, wanneer hij met eene voldoende voorzichtigheid te werk gaat, zeer veel door anderen kunnen vernemen; mogelijk zal hem de vroeger gedane ondervinding zeer te pas komen, vooral opzietens de volwassenen, het bedenkelijke en uiterst gevaarlijke van zekere vermaken, of eene al te groote vrijheid en eenen te vertrouwelyken omgang met personen van een ander geslacht.

Dit alles moet den vader tot leidraad dienen, hoe hij ten opzichte zijner kinderen, in deze voorkomende gevallen, moet handelen.

Vooral kan er niet genoeg op aangedrongen worden, dat de kinderen reeds vroeg streng gehouden worden, om rekenschap te geven, waarheen zij gaan willen, wanneer zij het huis verlaten, en dat er nooit in worde toegestemd, dat zij zonder verlof, buiten 's huis gaan. Zijn zij reeds vroeg hieraan gewoon, dan zullen zij in eenen meer gevorderden leeftijd deze gewoonte eerbiedigen.

Al wat, de leeftijd en de persoonlijke eigenschappen van het kind in aanmerking genomen, bevonden is van voor hem noodlottig en gevaarlijk te zijn, moet hem streng verboden worden — de omgang met die kinderen, het bezoek van dit of dat huis, en wanneer er sprake is van volwassen kinderen, de omgang met die personen, het deelnemen aan deze of gene vermakelijkheden. Dit alles moet streng bewaakt worden, en volgens de omstandigheden moeten brave personen er over ondervraagd worden, een onderzoek moet geschieden, wanneer men er gegronde redenen voor heeft.

Vindt men dan de bewijzen, dat de zoon, dat de dochter, zich aan misdrijven hebben schuldig gemaakt, dan moeten zij volgens de grootheid hunner begane misstappen gestraft worden. Wanneer niet zoo zeer de kwaadwilligheid, dan wel de onwetenschap, en het gebrek aan ondervinding op den voorgrond treden, dan is eene ernstige maar tevens zachte berisping voldoende; treed echter eene zekere

lichtzinnigheid, een uiterst kwade wil op den voorgrond, gepaard met ongehoorzaamheid, dan mag eene strenge straf niet uitblijven. Wanneer gij zoo doet, ernstig, voorzichtig en vastberaden te werk gaat, en wanneer gij vooral eenen openbaar gevaarlijken en verderfelijken omgang, en de deelneming aan zondige vermaken streng bestraft, dan zult gij uwe plicht vervullen zooals het behoort, en het doel waarna gij streeft, zeker bereiken.

Veronderstellen wij het geval, waarin de vader, den zoon, en voornamelijk der dochter iets, hetwelk toch niet zonder gevaar is, niet goed verbieden kan, dan zal het plicht voor hem zijn, behoorlijk toezicht uit te oefenen, en kan hij dit niet persoonlijk, dan zal zulks langs een anderen zekeren weg moeten geschieden.

Dat zijn eenige aanduidingen in eene zaak, waarin zich enkele voorkomende gevallen, te verschillend kunnen ontwikkelen om ze allen behoorlijk te behandelen. Desniettemin is het gezegde voldoende, om als leidraad te dienen ook in die gevallen, waarvan hier geen sprake is.

Gave de Hemel dat opzichts dit punt, de vaders en moeders goed hunne plicht volbrachten! Voor hoe vele zonden en afwijkingen werden de kinderen gevrijwaard, en hoevele kinderen zouden daardoor uit eenen zekeren ondergang gered zijn. Hoevelen zijn juist daardoor, dat de ouders niet streng over

hen waakten, zooals het hunne plicht was , eeuwig ongelukkig geworden? Wee den ouders van zulke rampzaligen! In waarheid zal de Heer, eens op hen, het gezegde van den H. Joannes toepassen, door dezen gerigt tot den bisschop waaraan hij een hem zoo dierbaar jongeling had toevertrouwd: „ Met der daad, ik heb mijn zoon aan een schoonen bewaker toevertrouwd, die hem zoo onzalig verwaarloosd heeft. „ Verschrikkelijke verantwoording, ontzettende straf!

Daarom, Christelijke vaders, denkt altijd aan de verhevenheid van uw beroep! Waakt, en houdt een gestadig toezicht over de kinderen, welke de Heer u toevertrouwd heeft.

b. DE ZOON, DE DOCHTER, BUITEN HET OUDERLIJK HUIS.

De zoon, de dochter verlaten het huis, en worden met der tijd leden van eene andere familie, in de buurt, of wel in ver afgelegene plaatsen; zij moeten bij gevolg, alles leeren wat noodzakelijk is, voor hun toekomstig beroep, en zich datgeen eigen maken wat voor hunnen stand gevorderd wordt. De zoon treedt als student in een gesticht voor onderwijs, of hij vindt als leerling eene betrekking in eene werkplaats, dan wel op een handelskantoor, of hij treedt als knecht bij eenen heer in dienst.

De dochter verlaat het huis, om in eene vreemde

familie de noodige ontwikkeling te verkrijgen, of wel zij gaat elders als dienstmeid in dienst.

Een vader, zooals wij hem veronderstellen, die, zooals het behoort, vooral het zielenheil zijner kinderen behartigt en die tot nu toe niets verzuimd heeft om dit te verzekeren en te begunstigen, kan onmogelijk onverschillig blijven, en niet zonder de grootste zorg zijn, wanneer zijn dierbaar kind, de zoon, de dochter, hem gaat verlaten, om zich in eene verre verwijderde stad te begeven. Wat zal er te doen zijn, zoo misschien de deugd en de vreeze des Heeren aldaar niet troonen, zoo de kinderen den vernielenden invloed van het slecht voorbeeld onder vinden, zoo zij omgang hebben met onchristelijke personen, wier rede lichtzinnig, wier daden steeds zondig zijn, zoo hun geloof en hunne onschuld met de grootste gevaren bedreigd worden, zoo de verleiding, de aanlokking tot het kwade er groot zijn!

Hoe moet men, vooral in onze dagen, hiervoor bezorgd zijn! Ach! hoe menig jongeling, hoe vele jonge dochters, die tot daartoe onder den invloed van een oprecht Christelijk leven, zulke groote vorderingen maakten in de deugd, en zoo goed en braaf het ouderlijk huis verlieten, zijn tengevolge der noodlottige invloeden van buiten, der verhoudingen, waarin zij kwamen toen zij het ouderlijk huis vaarwel zeiden, hebben dagelijks meer en meer den Godsdienst en de vroomheid uit het oog verloren, zich

aan de lichtzinnigheid, aan de zonde en aan de losbandigheid overgegeven, hunne onschuld en hun geloof verloren, en zijn met der tijd als ontaarde en diep gevallen wezens in het ouderlijk huis teruggekeerd, beroofd van den grootsten schat, van het grootste geluk van hun leven!

Kan bij gevolg, een waarlijk Christelijk vader, (en met hem de moeder), bij dit alles onverschillig blijven, wanneer hij zich in de noodzakelijkheid bevindt van zijn kind heen te moeten laten gaan? Kan hij hem zonder bezorgdheid aan zijn lot overlaten? Dit is ja onmogelijk! Hij zal integendeel, zooals het zijne plicht is, er ernstig op bedacht zijn, wanneer hij niet anders kan dan zijn kind in den vreemde te zenden, al het mogelijke doen om hem te vrijwaren voor de gevaren die hem elders bedreigen, en niet verzuimen, opdat de goede grondbeginselen welke hij hem heeft ingeprent, hem ook buiten 's huis bijblijven, en zich aldaar verder ontwikkelen.

Opmerkenswaardig verschijnsel! Wanneer men iets kostbaars, een grooten schat b. v., aan eenen anderen toevertrouwt, dan worden alle denkbare voorzorgen besteedt, opdat men met der tijd denzelfden onverminderd en in goeden staat terugontvange. Wanneer men een kapitaal op interest uitzet, welke voorzorgen worden dan niet genomen om zich te verzekeren, dat men eene toereikende zekerheid bezitte, men gaat er niet toe over om aan eenen an-

deren zijn geld te leenen , wanneer er gevaar is , dat het bij hem verloren ga. En het kostbaarste van alles , de kinderen , geeft men ten beste , zonder zich te overtuigen , of hun zielenheil niet met gevaar bedreigd is , ja men geeft ze zelfs heen , wanneer het gevaar zich aan den klaarlichten dag vertoont. Welke lichtzinnigheid , welke verantwoording ?

Het is waar , niet zelden is het voor de ouders zeer moeielijk , en dikwijls bijna onmogelijk , iets degeelijks voor de zekerheid en voor de behoeding der kinderen te kunnen doen. Een huis , eene kostwinning , een dienst , waarin alles beantwoord aan de vereischen der goede Christelijke gezinning en der zedeleer , is uiterst moeielijk te vinden , en toch moet de zoon , de dochter , buiten 's huis , daar kan men niets aan veranderen.

Maar overigens kan het niet ontkend worden , dat maar al te dikwijls , en in de meest voorkomende gevallen , men opzichts dit punt met de grootste onverschilligheid en met eene onbegrijpelijke lichtzinnigheid te werk gaat , die geheel en al in strijd is met de grondbeginsels van het Christendom , en een walgende gewetensloosheid verraadt. Bijna altijd worden de stoffelijke voordeelen in aanmerking genomen ; de zoon , de dochter kunnen daar en daar veel voor de wereld en voor hun tijdelijk voordeel leeren , en hebben er de beste vooruitzichten voor hunne toekomst , enz. , dit is voldoende om een be-

sluit te nemen; men vraagt niet of de zoon, de dochter, daar of daar aan de grootste gevaren blootgesteld zijn, van hunne onschuld, hunne zedelijkheid, ja zelfs van het geloof te verliezen, daarvoor heeft men geen waakzaam oog, men wil het niet eens zien.

En de gevolgen? Wellicht worden de zoon, de dochter, in deze verhoudingen zeer goed onderwezen, geschikt en gevormd in den omgang met de wereld; zij verdienen een grooten loon; de schoonste vooruitzichten worden hen voor de toekomst verzekerd. Maar met der tijd ondervindt men, dat met dit alles de goede Christelijke zin verdwenen is, dat de beoefening der deugd en van den Christelijken levenswandel hun vreemd geworden zijn, zij zijn de weerlooze slaven geworden van hunne booze neigingen, van hunne dierlijke driften, en zij hebben het kostbaarste kleinood verloren: het geloof! Zal dan al het overige dat zij gevonden hebben, hen gelukkig maken? Ach, niet eens hier op aarde zullen zij gelukkig zijn. Hoe dikwijls, en hoe zeer men ook tracht dit te ontkennen, zoo zal het toch eeuwig waar blijven, dat zonder den grondsteen van eene waarlijk Christelijke gezinning en zedelijkheid, elke opbouw van het aardsch geluk, al ware hij ook opgericht met alle aardsche goederen en kostbaarheden, zeer spoedig te gronde zal gaan, en jammer en weemoed in het huis moet achterlaten. En dan

de eeuwigheid! Of het getal der rampzaligen gering is, die verloren zijn gegaan, omdat juist in die jaren, hunne ouders wreedzaam en gewetenloos met hen gehandeld hebben, en hen aan de ongelukkige verhoudingen, die wij hierboven vermelden, ten beste hebben gegeven?

Doch genoeg hierover, het is niet aan den geringsten twijfel onderhevig, dat het de plicht is van den vader (en met hem van de moeder) van voor het zielenheil der kinderen, zoo lang deze zelf nog niet gevestigd zijn, te zorgen, en om dit volgens hunne middelen te beschutten en te verzekeren. Ook dan houdt die plicht niet op, wanneer de kinderen niet meer onder hun onmiddelijk toezicht zijn. Kan de vader, tot zijne geruststelling, niet het wensche-lijke verkrijgen, dan moet hij er toch op bedacht zijn van al het mogelijke te doen. Hoe groot ook overigens de moeielijkheden zouden mogen wezen, om de kinderen een goed onderkomen te bezorgen, zoo bewijst toch de ondervinding, dat brave en Godvreezende ouders, gewoonlijk zeer veel verkrijgen. Maar zij behartigen het ook ten zeersten; zij ontzien geene moeite om inlichtingen te verkrijgen, niets doet hen terugdeinzen, zelfs niet de grootste offers. Juist omdat zij bezielde zijn met de ware liefde jegens hunne kinderen, en zij hun waar welzijn met naauwgezetheid behartigen — zoo is voor hen niets te zwaar en niets te veel; daarbij maakt hen de

liefde voor hunne kinderen vindingrijk. En daar zij in zulke omstandigheden, tot God hunne toevlucht nemen, zoo is de heer met hen, hetzij dat Hij hen, door het licht der genade, den waren weg aanwijst, of wel dat Hij over de omstandigheden zoo beschikt, dat deze ten gunste der kinderen uitvallen.

Zoo, gewetensvolle ouders, Christelijke vaders en moeders, zoo moet gij handelen. Ofschoon gij niet altijd, ondanks uwen goeden wil, het gewenschte doel zult bereiken, gij zijt toch altijd in staat om aan de rechtmatige vorderingen uwer groote verplichtingen te voldoen. Doch gij moet altijd behartigen, en bezorgd zijn, welke groote tijdelijke voordeelen ook mogten worden voorgespiegeld, hoe glansrijk ook overigens de vooruitzigten mogten wezen, om uwe kinderen aan geen gevaar bloot te stellen, van hun geloof en hunne onschuld te verliezen. Heeft een zoon, eene dochter het ouderlijk huis verlaten, zoo zal de Godvreezende vader, de brave moeder, zoo als het hun plicht is, een waakzaam oog hebben, en zooveel het mogelijk is, zich verzekeren, in welken stand, in welke verhoudingen het kind zal komen, en hoe het zich er in zal gedragen. Bewaarheidt het zich, dat zijne eerste veronderstellingen zich niet verwezentlijken, dat de zoon, de dochter, daar niet goed aangekomen zijn, dat hunne Christelijke gezinning er met groote gevaren bedreigd wordt, dan zal hij geen onverschillig toeschouwer

blijven , dan zal hij , wanneer hij niet onmiddelijk de zaak kan veranderen , alles aanwenden , en zelfs de grootste onaangenaamheden en offers niet vreezen , om zoo spoedig mogelijk zijn kind uit het gevaar te redden , hem dat huis doen verlaten , en hem verplichten van die en die betrekkingen af te breken .

Ook hier is dikwijls het gewenschte niet , of niet onmiddelijk mogelijk , maar de vader moet alles wat mogelijk is , doen , want het is eene heilige verplichting van het vaderlijk beroep . Wat doet iedereen die eene som gelds bij eenen anderen geplaatst heeft , en deze gevaar loopt van verloren te gaan ? Hij is er op bedacht , en ontziet geene moeiten , om zijn geld in zekerheid te brengen ? Waar oneindig meer op het spel is , namelijk het eeuwig heil der kinderen , daar zoude men niet alzoo handelen ?

Maar al te dikwijls gaat men zoo niet te werk ; ouders maken zich opzichts dit punt aan eene onbegrijpelijke zorgeloosheid , aan eene groote onverschilligheid plichtig , en wanneer het te laat is , ondervinden zij er de noodlottige gevolgen van ; hunne eigen zonen , hunne eigene dochters zijn hunne geesels geworden . Welk een vreeselijk harteleed , welke bittere verwijteringen ? Bij gevolg , „ geeft acht , en waakt over diegenen welke u zijn toevertrouwd ! „

C. DE ZOON , DE DOCHTER IN DE KEUZE VAN
EEN BEBOEP .

Hier hebben wij bijzonder den zoon voor oogen .

De uiterst zeldzame gevallen , dat eene dochter zich geroepen gevoeld voor het kloosterleven, uitgenomen, worden der dochters meestal de noodige aanwijzingen gegeven om eenen stand te kiezen , door uiterlijke omstandigheden. Later zullen wij hierop terugkomen , vooreerst denken wij bijgevolg aan de zonen.

Alzoo , wat moet van het kind komen ? Moet het studeren ? Moet het eene zaak beginnen , ergens eene edele kunst of een handwerk leeren ? En welk ? Moet het soldaat worden ? Of zal het zich eenvoudig aan het gewoon huiswerk wijden , of in eenen dienst treden ? Vragen , welke een braaf vader zich dikwijls moet stellen , om het waar welzijn zijner kinderen te verzekeren.

Het is , buiten allen twijfel , dat voor ieder kind , wij zeggen hier , voor elken zoon , een bijzonder levensberoep voorhanden is , dat , naar de maat zijner ligchamelijke en geestvermogens , naar de maat der middelen waarover hij beschikken kan , naar de maat der omstandigheden waarin hij zich bevindt , voor hem het aanbevelenswaardigste en het nuttigste voor zijn tijdelijk en eeuwig welzijn zal bevonden zijn. Dat moet het beroep van den zoon zijn.

In het gezegde ligt alreeds opgesloten , hoe belangrijk en hoeveel er aan gelegen is , dat de zoon het beroep dat voor hem geëigend is , reeds bij tijds aanleere , en dit later kieze , en er zich eenigen tijd op voorbereide , vòòr hij het aanvaart. Het is die

stand, welke beantwoordt aan den Goddelijken wil en aan de Goddelijke raadsbesluiten, voor dezen stand, voor dit beroep, „ heeft God, die steeds met de teederste liefde voor den mensch bezielde is, en alles op het beste regelt „, hem bestemd; voor hem heeft hij de gevorderde gaven en hoedanigheden voorbehouden, hij heeft hem eene zekere neiging gegeven, en door de verhoudingen waarin hij zich bevindt, in staat gesteld, dat hij de noodige kennissen kunne opdoen, om den stand dien hij uitgekozen heeft, op te luisteren. Want de middelen, die de goede God ter zijner beschikking gesteld heeft, zijn rijkelijk voldoende, om tot zijn doel te geraken. Dit alles versterkt de hoop, dat hij de verplichtingen van den betreffenden stand goed zal nakomen, en in denzelven eens een grooten vrede zal genieten; deze hoop wordt nog sterker door de gegronde verwachting, dat de Heer in den levensstaat welke hij hem aangewezen heeft, hem met bijzondere genaden zal helpen, en de omstandigheden op eene wijze zal leiden en beheeren, dat de verplichtingen die er aan verbonden zijn, goed zullen worden nagekomen, en dat hij zelfs te midden der wederwaardigheden, der moeilijkheden, altijd tevreden en opgeruimd zal wezen.

Is ooit alles geëindigd om ons te overtuigen van de groote belangstelling die de keuze van eenen levensstaat vordert, zoo wordt ons deze zonneklaar, door de omstandigheid, dat de levenstaat van den

mensch de zekerste en slechts de eenigste weg is, om reeds hier op aarde eene ware tevredenheid te verwerven en de beste weg is, om eens zalig te kunnen worden.

Menschen, welke den levenstaat niet aanvaard hebben, welken zij hadden moeten aanvaarden, gevoelen zich in hunnen stand zeer ongelukkig, en daar zij er noch liefde, noch toegenegenheid voor hebben, vinden zij altijd beweegredenen genoeg om de verplichtingen die er aan verbonden zijn, niet na te komen. Daardoor maken zij zich plichtig aan groote zonden, en aan anderen wordt groot nadeel gedaan; en zoo heeft het niet beantwoorden aan den roep, het noodlottig gevolg, dat zij die door hunne eigene schuld er niet aan beantwoorden, verloren zullen gaan.

Daarom is het van het grootste belang, dat de mensch zijn roep kenne en deze kieze. Wanneer de betreffende keus en de beslissing, ja, in de meeste gevallen, alreeds in die levensjaren plaats heeft, waarin 's menschen verstand nog niet zijne volle rijpheid verkregen heeft, en nog geene levenskennis, geene ondervinding opgedaan heeft, om goed te oordeelen, om zich vast te besluiten, zoo moet, de moeder en vooral de vader, met zijn rijper verstand, met zijne volmaakter levenskennis, en zijne ondervindingen, den zoon raadgevend en onderwijzend ter zijde staan. Hierin ligt immers vooral de grond dier

wijze raadsbesluiten Gods, krachtens welke hij den kinderlijken en jeugdigen leeftijd, onder het toezicht en de leiding des ouders gesteld heeft, opdat zij voor de kinderen datgene zouden doen, waartoe deze nog niet in staat zijn.

Juist daarom is der kinderen de groote verplichting opgelegd, van geen beroep, van geenen levensstaat te kiezen, zonder den raad van hunne ouders te vragen en zonder met hen te overleggen. Daarom moeten de ouders zich beijveren, om den roep hunner kinderen te kennen, ten einde hen des noodig, goeden raad te kunnen geven.

Overigens is dit zoo moeilijk niet, de roeping van den zoon wijst zich bijna van zelf aan. Reeds vroeg vertoont hij eene beslissende neiging voor een bepaalden stand, voor het waarnemen van zaken, voor een handwerk, en vooral is dit een goed voor teeken wanneer hij de noodige hoedanigheden, eene ingeborene geschiktheid daarvoor heeft, en dat voor het overige geene hindernissen aanwezig zijn. Of de omstandigheden, de verhoudingen krijgen zulk eene wending, dat het van zelf klaar en duidelijk wordt, dat de zoon met der tijd die of gene zaak zal beginnen, dat handwerk zal leeren, zijnen vader in zijn bedrijf zal opvolgen, enz. Dit is vooral een goed teeken van de roeping des zoons, wanneer hij, zoo als wij het veronderstellen, geen tegenzin heeft tegen dezen of genen stand, wanneer hij de hoeda-

nigheden en de kennis die er voor vereischt worden, in eene hooge mate bezit.

Niet echter altijd vertoont zich de roeping van den zoon met zulke zekerheid. Die ingeboren neiging uit zich niet; of treedt zij te voorschijn, dan komen zoo vele en bijna onoverkomelijke hindernissen voor den dag, er ontstaan omstandigheden en verhoudingen die eene beslissing onmogelijk maken. Men moet in overleg treden, er moet raad gehouden worden, om den waren roep van den zoon te kennen.

Hierin wordt menige fout begaan, en van daar dat zoo velen niet hunnen roep volgen, en zoo menige anderen, er de noodlottige gevolgen van onder vinden.

Het is eene groote fout, wanneer de zonen in de keuze van eenen levensstaat beïnvloed worden door zelfzuchtige vooruitzichten, door eene verkeerd begrepen eer; door een onredelijk najagen van tijdelijke voordeelen enz. De vader kiest dien stand voor zijn zoon, en spant al zijn krachten in om hem dezen te doen aanvaarden, omdat deze staat hem als den meest eervollen voorkomt. Een ander gaat er toe over, omdat hij denkt, dat zijn zoon er groote voordeelen, rijke winsten in zal opdoen. Zoo bevindt zich menige zoon, in de betreurenswaardige noodzakelijkheid van aanhoudend te huis, in eene fabriek, of in dagloon te werken, en kan er nooit toe komen, van de zaak te beginnen, van het ambacht te

leeren, dat hij zoo zeer wenschte. Dit zijn de noodlottige gevolgen, wanneer de ouders de ingeboren neigingen der kinderen niet gadeslaan, en geene zorg dragen voor het heil hunner zielen.

Het laatste, eene andere fout te bespreken, in de leiding van de keuze van eenen levenstaat, namentlijk, dat men zich daarbij zoo door de stoffelijke voordeelen laat verblinden, dat aan het eeuwig zielenheil des zoons niet eens gedacht wordt. Men zoekt een levensstaat voor den zoon, men kiest dezen voor hem uit, men dwingt hem van denzelfven te aanvaarden; alhoewel hij er niet eens op voorbereid is, en de ondervinding bewezen heeft dat hij er niet voor geschikt is, en men van te voren weet dat zijn zielenheil er zeer in zal bedreigd worden. Hoogstens zoude deze handelwijze, (stellende dat het aanvaarden van eenen levensstaat niet wegens zekere omstandigheden, ongepast en zondig is) daardoor verontschuldigd schijnen, wanneer zekere noodzakelijkheid bestond om dien staat te kiezen; doch nooit is verontschuldiging aanwezig, als keuze mogelijk is. Moet niet altijd het eeuwig zielenheil op den voorgrond treden, moet daar niet het eerst aangedacht worden, wanneer men een levenstaat kiest, dat men altijd de keuze doet van eenen staat waarin het gevaar van te verloren gaan, zoo klein mogelijk zij, en waarin niets belet van de Christelijke plichten goed te vervullen? Of is dan 's menschen leven,

met het licht des geloofs aanschouwd, iets anders dan eene voorbereiding tot het eeuwige? Moet niet alles wat de goede God, den mensch geschonken heeft, als een middel, als eene hulpbron beschouwd worden, om de verhevene bestemming van den mensch te bereiken. Hij is verplicht van naar eene hogere volmaaktheid te streven, indien hij het met het groot werk zijner eeuwige zaligheid ernstig meent. Is het de grootste, de heiligste, de eenig ware verplichting voor den mensch, van aan het doel zijner bestemming te beantwoorden, hoezeer moet hij er dan niet aan denken, bij de keuze van eenen levensstaat? Men moet ernstig onderzoeken of men in dien staat zalig zal kunnen worden, men moet de gevaren wegen die er aan verbonden zijn, voor het eeuwig zielenheil, de beletsels die er in voorkomen, en die het vervullen der Christelijke plichten bezwaren en dikwijls moeielijk maken, in aanmerking nemen! Gij, ongelukkige ouders, gij, die in stede van in uwe kinderen den troost, de vreugde, den steun van uwen ouden dag te vinden, niets ondervindt dan bittere droefheden, dan wanhopige teleurstellingen, staat op en spreekt, legt de getuigenis der waarheid af! Waarom jammert gij zoo over het gedrag, over het rampzalig lot uwer dood ongelukkige kinderen? Gij hebt u, toen voor hen het beslissende oogenblik daar was van eenen levensstaat te kiezen, laten misleiden door tijdelijke belangen, door stoffelijke inlich-

tingen. Gij hebt een gruwelijk misbruik gemaakt van uw onderlijk gezag, door hen tot dien noodlottigen stap over te halen, en aan hunne zielen, waarover God u eens eene strenge rekenschap zal doen geven, hebt gij niet eens gedacht, of beter gezegd, niet eens willen denken. Wee u, hier op aarde! Wee u, aan gene zijde van het donker graf! Ach! wat zal het uwen zoon baten, wanneer hij ook hier op aarde, eenige jaren in de weelde, in den overvloed van tijdelijke goederen zal hebben doorgebracht? Ook dit geluk zal niet bestendig zijn, want het waar geluk geniet de mensch dan alleen, wanneer zijn levenswandel Gode gevallen is. Men maakt zich aan misdrijven in de keuze van eenen levensstaat schuldig, wanneer men niet, of bijna niet de bijzondere genegenheden van een zoon in aanmerking neemt. Beschouwt men te regt, eene bijzondere genegenheid voor dezen of genen levensstaat, zoo is daar eene zekere verzekering aan verbonden, dat de mensch in dien staat gemakkelijker het doel zijner bestemming zal bereiken, en beter de plichten die er aan verbonden zijn zal vervullen.

Het is overigens zeer gevaarlijk, van den zoon eenen levensstaat te doen aanvaarden, waarvoor hij eenen grooten afkeer heeft. Men begaat fouten in de keuze van den levensstaat, wanneer men de hoedanigheden, de geest en natuurlijke begaafdheden van den zoon, niet in aanmerking neemt. Want daar-

door komt hij in eenen levensstaat, waar hij de vereischte geschiktheid niet voor bezit; hij mist de noodige kennis, want hij heeft ze niet kunnen verwerven, hij is in de onmogelijkheid van te kunnen beantwoorden aan hetgeen te regt van hem zou kunnen gevorderd worden.

Bij de keuze van eenen levensstaat gaat men verkeerd te werk, wanneer men niet genoeg onderzoekt, of de staat die men aanvaarden wil, de noodige zekerheid aanbiedt, voor de tijdelijke belangen, of men als een fatsoenlijk man door de wereld kan komen. Hoe grooter belang men in de keuze van eenen levensstaat, in het zielenheil des zoons zal stellen, des te beter zal de Christelijke vader zich kunnen overtuigen van de grootheid zijner verantwoordelijkheid, hij die belast is den roep van zijnen zoon te leiden, en te volvoeren: eene belangrijke verplichting, die zoo vele beweegredenen aanbiedt tot ernstig nadenken, tot rijpe overwegingen, om bevoegde personen te raadplegen, en belangrijk genoeg, om deze den Heer in het gebed aan te bevelen, en Hem te smeken, dat hij het noodige licht, de vereischte genade moge verleenen, om den staat te kennen tot welken hij den zoon beroepen heeft, dat hij hem behoede voor het gevaar, van aan het tijdelijke eenen al te grooten voorkeur te geven, en hem de genade moge verleenen, om al hetgeen bekend is, als Gode aangenaam te zijn, te kiezen; en

om daaraan vast te houden. „ Toon, o Heer, wat gij uitgekozen hebt! „

Christelijke vaders, werd de belangrijkheid dezer verplichting steeds begrepen zooals het behoort, en met den noodigen ernst beseft, en ten uitvoer gebracht volgens de grondbeginselen van onzen Heiligen Godsdienst, voor hoeveel rampen, voor hoevele onheilen zou dan menig zoon en met hem zoo vele anderen behoed blijven! Hoe velen zouden dan tevreden en gelukkig God in dien staat dienen, welken hij voor hen bestemd had! Hier zouden zij dan, den onbesefbaren vreden der ziel en des harten, en dezen ook aan anderen verzekeren.

Hier moeten wij nog eenige aanwijzingen voegen, betrekkelijk bijkomende omstandigheden in de keuze van eenen levensstaat, namelijk in den huwelijken staat, d. i. om de toekomst der kinderen te verzekeren door een huwelijk. En alhoewel hetgeen wij hier zullen zeggen, volgens de omstandigheden ook op de zonen toepasselijk is, beoogen wij echter hier vooral de dochters.

Hier wordt maar al te dikwijls de voorkeur gegeven aan de tijdelijke belangen, aan de aardsche verhoudingen. Wanneer er groote bezittingen voorhanden zijn, wanneer rijke inkomsten in het vooruitzicht zijn, of wanneer de aanstaande eene betrekking, eene waardigheid van eenig belang bekleedt, dan wordt er bitter weinig na omgezien of hij deugd-

zaam, braaf en Godvreezend is, of zijne zedelijkheid niet te wenschen overlaat, met de grootste onbedachtzaamheid geeft men zijne toestemming voor zulk een huwelijk, ja, men is zelfs zoo verblind van de fouten, van de gebreken van den jongen man te bewimpelen, ook dar. wanneer zijne zedelijkheid geenen goeden geur verspreidt, wanneer het bekend is, dat hij weinig over heeft voor de Kerk en voor den Godsdienst, dat hij zijne godsdienstige plichten verzuimd, ja zelfs dan, wanneer hij aan God en aan den Godsdienst ontrouw geworden is! Van daar dan de oorsprong van zoo vele ongelukkige huwelijken! De dochter heeft voorwaar eene rijke partij gedaan, zij is de vrouw van een deftig huis geworden, de echtgenoot van eenen rijken en hooggeplaatsten persoon, haar verblijf is schoon en prachtig, zij stelt veel voor in de gezelschappen, maar haar man is lichtzinnig, zonder deugd, zonder Godsdienst, geeft zich over aan de booze neigingen, en heeft op den duur voor de vrouw geen hart, veroorzaakt haar bittere bekommernissen en een niet te noemen leed, de vrouw brengt in haar prachtig huis, onder hare prachtige kleederen, in de gezelschappen, treurige dagen, hartverscheurende uren door. Is zij dan niet in zulke omstandigheden aan het gevaar blootgesteld, van zich van God te vervreemden, van door de lichtzinnigheid overrompeld te worden? En met haar dan ook de kinderen! Welke vooruitzich-

ten voor de eeuwigheid! Bewijzen, ter staving van hetgeen wij hier beweren, zijn helaas, maar al te talrijk. Ja, men moet het betreuren, dat ouders waarvan men niets anders kan zeggen, dan dat zij brave Godvreezende ouders zijn, opzichtens dit punt niet zeer angstvallig zijn; zij geven hunne dochters aan jongelieden, van die soort, zooals wij ze hierboven vermelden, tot vrouw. Zij laten zich door de hoop misleiden, dat de man door de heilzame invloeden van hunne brave dochter, tot eene betere gezinning zal overgaan, zal terugkeeren op het pad der deugd, om het niet meer te verlaten. Maar ach, hoe dikwijls wordt deze hoop verijdeld! Hoe lichtelijk zal de dochter, in stede van den man tot zich te trekken, ten gevolge van den vertrouwelijken omgang en der dagelijksche invloeden, langzamerhand tot hem overhellen, om met hem en met de kinderen eeuwig ongelukkig te worden. Het is onmogelijk, dat een voorzichtig en plichtgetrouw vader, zijne toestemming kan geven voor zulk een huwelijk, en waren ook overigens de vooruitzichten allerheerlijkst, dan mag hij nooit de ziel en het waar geluk van zijn kind, aan zulke tijdelijke voordeelen ten offer brengen.

TWEE UITSTEKENDE VADERS.

a. ABRAHAM.

Betrekkelijk de laatst behandelde punten, kunnen wij niets nuttigers doen, dan de handelingen van twee uitstekende vaders, welke de Heilige Schrift ons voorhoudt gade te slaan. Het eerste komt ons Abraham te gemoet. Daar hij in het midden van een afgodendienend en zedelijk bedorven volk woonde, zoo behartigde hij niets zoo zeer, dan dat zijn zoon Isaak, zich geene vrouw koos, uit de dochters van deze verdierlijkste wezens, opdat hij zelf niet wierd bedorven. Daarom zond hij (1° B. Mos. 24) den oversten zijner talrijke onderhoorigen, den getrouwen Eliesar, naar zijn geboorteland, opdat hij uit het getal der aan hem vermaagde dochters, welke geloovig en zedelijk waren, eene vrouw voor zijnen zoon zoude uitkiezen. Hoe ernstig behartigde hij deze zaak! Door eenen plechtigen eed, moest Eliesar hem verzekeren, dat hij zich van zijne taak zoude kwijten, volgens de meening van zijnen Heer en meester. „Leg uwe hand op het hart, zeide hij tot hem, opdat ik u bezweere door den Heer, den God des Hemels en der aarde, dat gij eene vrouw voor mijn

zoon zult halen, niet uit de dochters der Chananeërs, onder dewelke ik woon, maar in mijn vaderland, uit mijne bloedverwanten, daar moet gij heen gaan, en uit hun midden een vrouw kiezen voor mijnen zoon Isaak. » En Eliesar volbracht de bevelen van zijnen meester met de grootste getrouwheid, en bracht hem de dochter van Bathuel, de edele Rebecca. Gods zegen rustte op dit huwelijk!

Zonder twijfel was onder de dochters der Chananeërs, het getal dergenen niet gering, welke door hare rijkdommen, door welstand, door schoonheid en andere hoedanigheden uitschitterden. Het zoude Abraham geene moeite gekost hebben, hij zoude er groote voordeelen, vele genoegens door opgedaan hebben, wanneer hij door het huwelijk van zijnen zoon, naauwere betrekkingen had aangeknoopt met de voornaamste familiën uit zijn land. Maar hij hechte meer waarde aan de eer van God, en aan het zielenheil van zijn zoon, dan aan de rijkdommen en aan de tijdelijke genoegens.

Gave God, dat alle vaders het in dit punt met Abraham eens waren! Hoe gelukkiger — voor den tijd en voor de eeuwigheid — zouden dan zeer dikwijls de huwelijken hunner kinderen zijn.

» Dat gij eene vrouw haalt voor mijnen zoon, niet uit de dochters der Chananeërs »; dit woord van Abraham brengt ons in het bijzonder op een punt dat allerbelangrijkst is, en dat niet onvermeld mag

blijven, namentlijk op de zoogenaamde „ gemengde huwelijken. „ Wij durven zonder vrees van overdrijving beschuldigd te worden, zeggen, dat opzichtsens dit punt, elk waarlijk Christelijk vader geheel en al het voorbeeld moet volgen van Abraham. Hij moet er onverbiddelijk aan houden, dat de zoon zich eene katholieke vrouw kieze, de dochter van eenen katholieken vader, en dat hij nooit eene vrouw neme die eene andere godsdienstige overtuiging heeft dan de zijne. Ja, voor een waar roomsch-katholiek vader, die met hart en ziel aan zijn H. Geloof, aan de H. Kerk gehecht is, is het onmogelijk van onverschillig te zijn, tot welke geloofsbelijdenis zij behooren, met wie hunne kinderen eens in den echt zullen treden. De beperktheid van onzen arbeid laat niet toe, dat wij ons over dit zoo belangrijk punt verder uitbreiden, en noodzaakt ons, van ons bij eenige aanduidingen te beperken.

Voorzeker bestaat er hier op aarde geene inniger verhouding dan die tusschen man en vrouw. „ Zij zullen twee in een vleesch zijn. „ Hoe innig moet dan ook dientengevolge de vereeniging der harten zijn! Zal dit mogelijk kunnen wezen, wanneer in het verhevenste, in het innerste van het menschelijk hart, in de Godsdienstige overtuiging en gezinning, geene eenheid, maar tweespalt bestaat? Nooit zal dientengevolge in een gemengd huwelijk het volle geluk bestaan kunnen. Zijn de twee echte-

lieden onverschillig voor het geloof en voor den Godsdienst, zoo zal de noodlottige werking van het verschil der Godsdienstige overtuiging, in zich zelf niet stoorend optreden, maar dan toch hoegenaamd geen grond bestaan voor het waar en duurzaam geluk van den huwelijken staat; dat kan daar alleen duurzaam en heilzaam zijn, waar de Godsdienst en het geloof zetelen. Is dit echter het geval niet, dan zal het verschil van Godsdienst, altijd op eene zekere wijze het huisselijk geluk storen. Hoe gunstig en hoe overheerlijk de vooruitzichten ook zouden kunnen wezen, voor een kind door het aangaan van een gemengd huwelijk, dit is slechts op den duur oogenschijnlijk. Te recht wordt de aandacht er op gevestigd, dat gegronde vrees bestaat dat de niet katholieke echtgenoot, vroeg of laat aanspraak er op kan maken een ander huwelijk aan te gaan, hetgeen aan den katholieken echtgenoot streng verboden is! Moet dan niet zulk een stap, den laatsten dood ongelukkig maken.

Maar dit is nog niet de grootste ramp, die uit een gemengd huwelijk kan voortspruiten. Door zulk een huwelijk ontstaan de grootste gevaren voor het eigen zielenheil, en voor het zielenheil der kinderen. Hoe dikwijls gebeurt het, dat de katholieke door den voortdurenden omgang met den niet katholieke, eene verzwakking van het geloof te be-
treuren heeft, in onverschilligheid vervalt, en lang-

zamerhand de Godsdienstoefeningen achterwege laat, zijne verplichtingen jegens den Godsdienst niet meer vervult, Gods geboden overtreedt, die der H. Kerk niet meer eerbiedigt, en eindigt met in den afgrond te vallen van een volledig ongeloof! Hij die eenigzins de zwakheid van het menschelijk hart kent, het groot gebrek aan wilskracht en aan vastberadenheid van zoo vele menschen gadeslaat, kan onmogelijk het gevaar ontkennen van in zulke omstandigheden flauw en onverschillig te worden; ja van er zelf afvallig van te worden.

Wanneer, ook soms in meer gunstige gevallen, deze gevaren niet aanwezig zijn, dan nog blijft men in een gemengd huwelijk verstoken, van dat onschatbaar zielsgeluk, van dien troostvollen vrede, die God verbonden heeft aan een gemeenschappelijk Godsdienstig leven!

Doch, hoe gevaarlijk, hoe noodlottig zijn meestal zulke gemengde huwelijken voor de kinderen! Wij veronderstellen, dat bij het aanvaarden van zulk een huwelijk, de partijen zijn overeengekomen, dat de kinderen allen, katholiek zullen worden — zonder deze overeenkomst mogen dergelijke huwelijken niet aangegaan worden, want dat zoude gelijk staan met eene geloofsverzaking, weshalve de H. Kerk nooit hare toestemming er aan gegeven heeft, tenzij deze voorwaarde stiptelijk werd vervuld. Maar geeft deze overeenkomst, hoe plechtig zij ook moge aan-

gegaan zijn, met welke heilige eeden zij ook moge bekrachtigd wezen, de vaste zekerheid, dat met der tijd de kinderen echt katholiek opgevoed zullen worden? Hoe gaat het, wanneer het protestantsche deel, door bloedverwanten, door zijne oversten, of op eenige andere wijze beïnvloed wordt, en de overeenkomst niet eerbiedigt? Zulke gevallen zijn niet zeldzaam. Of wanneer het gezin door verplaatsing in volledig protestantsche streken komt, waar het katholiek deel voor zich en voor zijne kinderen geen priester, geene kerk en geene school vindt? Of de katholieke echtgenoot sterft voor den tijd. Dan zijn de arme kinderen geheel en al afhankelijk van den protestanschen vader, en mogelijk treedt deze met der tijd in den echt met eene protestantsche persoon. Hoe zullen dan de kinderen eene katholieke opvoeding ontvangen, ook dan zelfs wanneer men hen niet dwingt van protestant te worden?

O hoe treurig is gewoonlijk de godsdienstige toestand der kinderen in zulke gemengde huwelijken! Welke kinderen zijn het meestal, die er uit voortspruiten! Ach, welk een ijzingwekkende verantwoordelijkheid drukt het geweten van die persoon, welke door hare lichtzinnigheid, deze dikwijls zoo treurige gevolgen van dusdanige huwelijken heeft doen ontstaan, — en wellicht in 't bijzonder van ouders, die verzuimd hebben van zoo veel mogelijk dergelijke verbindtenissen tegen te gaan.

Maar ook wanneer alles zoo goed mogelijk naar wensch gaat, wanneer de goede opvoeding der kinderen niet belemmerd wordt, dan zal deze toch bijna nooit volkomen slagen. Herhaaldelijk hebben wij het reeds hiervoren aangeduid, dat om de godsdienstige opvoeding der kinderen goed te doen slagen, en om te beantwoorden aan de Goddelijke inzichten, de vader en de moeder te zamen moeten werken, en door zulk eene vereeniging, reeds vroeg de kinderen door woord en voorbeeld in het ware katholieke leven moeten ingeleid worden. Bij gevolg, ook dan, wanneer zooals wij het veronderstellen, (maar wat helaas! in zulke huwelijke bijna nooit geschiedt), de katholieke echtgenoot met eene uitstekende katholieke gezinning beziel is, kan niet de minste rede zijn van een volkomen welslagen der Godsdienstige opvoeding te verwachten. Want het opvoedend element is slechts ten halven aanwezig, het protestantsch deel draagt het zijne bij in de katholieke opvoeding, er blijft dus nog iets te wenschen overig.

Hoeveel zal er achterwege blijven, wanneer het kind, dat katholiek opgevoed moet worden, eene niet katholieke moeder heeft, en bij gevolg in die jaren, dat de grondsteen moet gelegd worden, geheel en al aan hare leiding is toevertrouwd. Zal zij, de protestantsche, zich beijveren om hem eenen echt katholieken geest in te boezemen, en hem binnen te

voeren in het echt katholiek leven? En wanneer in de opvoeding der kinderen, het voorbeeld der ouders bijna alles doen moet, welk eene schade voor het kind, wanneer hem juist in het belangrijkste punt, in het geloof en in het Godsdienstige leven, het voorbeeld van eene zijde ontbreekt! Welke gevaarlijke aanvallen op zijne Godsdienstige overtuiging moet het kind niet voortdurend doorstaan, wanneer het er aan denkt dat zijn vader, zijne moeder deze overtuiging niet deelt, en dat al wat voor het katholieke hart, heilig en eerbiedwaardig moet zijn, mogelijk voor waan- en bijgeloof gehouden wordt.

O neen, eene volledige en grondige katholieke opvoeding der kinderen behoort in de gemengde huwelijken tot het onmogelijke. Zoo blijft het kind verstoken, van hetgeen voor zijn zielenheil van zulk een groot gewicht is.

Van welke zijde men diensvolgens de gemengde huwelijken moge beschouwen, zij vertoonen zich altijd als eene ramp; gevallen, waarin zij zich zoo niet voordoen, behooren, wanneer zij overigens denkbaar zijn, tot de uiterste uitzonderingen.

Men beroepe er zich niet op, dat de H. Kerk, in zekere gevallen en onder zekere voorwaarden, dergelijke huwelijken toestaat. Volgens hare grondbeginsels keurt zij dezelve af, en wanneer zij in eenige gevallen deze niet belet, zoo doet zij dit eenigzins met een bedrukt hart, en slechts om een grooter

kwaad voortekomen; maar zij beschouwt dergelijke verbindtenissen als een kwaad. Het ligt overigens geheel en al in de natuur der zaak : of zoude zich wel eene persoon, die van de katholieke grondbeginsels, goed doordrongen is, zoude die over te halen zijn, om in den echt te treden met iemand die met dat geen, 't welk zij als het kostbaarste beschouwt, niet overeenstemt? O neen, een echt katholiek hart zoude zich hiertegen met alle kracht verzetten. Ondervindt echter zulk een persoon, tegen zoo iets geen tegenzin, dan is het een bewijs, dat hare godsdienstige gezinning zeer ontaard is. In de gemengde huwelijken zal zulk eene ontaarding steeds grooter worden.

Juist daarom zal een waarlijk Christelijk vader, zulke huwelijken afkeuren, en er zich nooit toe laten overhalen, dat de kinderen er in treden, maar het veel meer als zijne plicht betrachten, van deze te beletten ten koste van wat het ook zijn moge.

b. TOBIAS.

Den grooten patriach Abraham staat reeds ter zijde de eerbiedwaardige Tobias. Als hij gedurende de Assijrische gevangenis genoodzaakt was, van zijnen zoon eenigen tijd het ouderlijke huis te doen verlaten, en hem in het verwijderd land der Medeërs bij Gabelus te zenden, hoe groot was toen zijne bezorgdheid, om voor den zoon een braven geleider te vinden, aan welke hij hem kon toevertrouwen en die hem met raad en daad behulpzaam zoude wezen! „ Ga heen „, zeide hij tot zijnen zoon, (B. Tob. 5^e Cap.) „ zoek een getrouwen leidsman die u zal vergezellen. „

Tobias was een man des gebeds; zoo bad hij zonder twijfel, toen de zoon op weg was, opdat de Heer hem eenen getrouwen leidsman mocht verstrekken.

Wij weten hoe de Heer zijn Engel Gabriël zond, opdat Hij den zoon van zijnen getrouwen dienaar zou begeleiden. Als hij, in de gedaante van eenen buitengewoon schoonen jongeling voor hem trad, sprak Tobias: „ Zult gij mijnen zoon bij Gabelus in Rages brengen kunnen. Bij uwe terugkomst zal ik u beloonen. „ Dan liet hij de reizende vertrekken en sprak: „ Zoo reist dan gelukkig, en God zij met u, en Zijn Engel behoede en bescherme u op al uwe wegen! „ En toen na het vertrek, de moeder jam-

merde en klaagde, trooste hij haar met de veel beteekenende woorden: „ Ween niet, want de zoon zal welbehouden aanlanden, en in den besten toestand bij ons terugkomen, onze oogen zullen ons in zijnen aanblik verheugen; want ik geloof dat zijn leidsman een Engel Gods is, en alles goed zal regelen wat hem aangaat, zoo dat hij in ons midden vol vreugde zal wederkeeren. „ Wij weten hoe rijkelijk deze hoop vervuld wierd.

Deze schoone geschiedenis bewijst tegelijkertijd, hoezeer de goede God het lot der Godvreezende ouders behartigt, die Hem de kinderen in hunne vertrouwelijke gebeden aanbevelen, die Hem de kinderen op eene bijzondere wijze overgeven, wanneer zij het ouderlijk huis moeten verlaten. De Heer is nu, gelijk toen, eeuwig dezelfde. Wanneer dientengevolge, een vader, eene moeder, op het oogenblik dat het kind het ouderlijk huis verlaten moet, zorgvuldig is, om, zooveel mogelijk, de zekerheid van het kind te verwezentlijken, en niet ophoudt met den Heer het kind aan te bevelen, dan zal God, al is het ook niet op zulk eene wonderlijke wijze, niet minder liefdevol voor hem zorgen, als voor den jeugdigen Tobias. „ Hij heeft Zijne Engelen bevolen, dat zij u op al uwe wegen beschermen, dat zij u op hunne handen dragen, opdat gij u aan geen en steen kwetstet. „

Terwijl wij dezen voortreffelijk vader vermelden,

die onder alle opzichten het volmaakste toonbeeld van eenen man, van den familievader is, (weshalve wij van alle boeken der gewijde oorkonden, geen boek zoo zeer aan de lezing der huisvaders aanbevelen dan de geschiedenis van Tobias), zoo kunnen wij niet nalaten, van hier het 4^e hoofdstuk dezer geschiedenis nader op te helderen. Men vindt er die schoone vermaningen in, welke Tobias aan zijn zoon gaf, toen hij meende het einde zijner levensdagen nabij te zijn. » Hoor, mijn zoon, de woorden uit mijnen mond, en leg ze als een grondsteen in uw hart. Wanneer God mijne ziel tot zich zal genomen hebben, zoo begraaf dan mijn ligchaam, en houd uwe moeder in eere alle dagen uws levens; want gij moet denken aan welke gevaren zij zich blootgesteld heeft, uit liefde voor u, om u het leven te verzekeren. Wanneer dan ook zij hare loopbaan zal volbracht hebben, begraaf haar naast mij. Bewaar God alle dagen van uw leven in uw hart, en wacht u van u aan de zonden over te geven, en van de geboden van den Heer onzen God te overtreden. Geef aalmoezen in uw leven en wend uwe blikken niet af van den behoeftigen, want dan zal ook de Heer zijne blikken niet van u afwenden. Zoo gij het kunt, wees barmhartig. Wanneer gij veel hebt, geef dan rijkelijk, en zij barmhartig en meedoogend; hebt gij weinig, geef dan ook van het weinige, en droog de tranen van den behoeftige.

Want dan verzamelt gij u schatten voor den dag der gerechtigheid; immers, de aalmoezen ontslaan ons van den dood, en verzekeren ons een zaligen dood. Aalmoezen vooral schenken ons het vertrouwen van God. Wacht u, mijn zoon, voor alle onkuisheid, blijf aan uwe echtgenootte getrouw, en bewaar uwen naam ongeschonden. Vermijd de hoovaardigheid in uwe woorden en in uwe werken, want de hoovaardij is de moeder van alle zonden. Wanneer iemand voor u iets verricht, betaal hem onmiddellijk, en achterhoud nooit het loon uwer arbeiders. Zie toe, dat gij nooit iets aan iemand anders doet, wat gij niet wilt dat u anderen doen. Deel uw brood met den hongerigen en den noodlijdenden, en bedek den naakten met uwe kleederen. Offer brood en wijn, bij de begrafenis van den braven, maar eet en drinkt er niet van met de zondaars. Ga altijd bij eenen wijzen om raad. Prijs en loof God ten allen tijde, en smEEK Hem, opdat gij het pad der deugd nooit moget verlaten, maar dat zijn zegen over al uw doen en laten nederdale.

Vrees niet, mijn zoon, wij brengen onze dagen door in armoede, maar wij zullen veel goeds verwerven, wanneer wij God getrouw dienen, de zonden vermijden, en zijne geboden goed onderhouden. „

DE VADER IN ZIJNE GEBEDEN.

Onmogelijk kunnen wij onze waarschuwingen voor den Christelijken vader eindigen, zonder hem te overtuigen van de dringende noodzakelijkheid van het gebed. Wil hij zijn vaderlijk beroep goed uitoefenen, dan zal hij er niet bij machte toe zijn, indien hij niet veel en niet met den grootsten ijver bidt. Is hij een vader volgens Gods hart, dan zal hij in zijn beroep, dagelijks de noodzakelijkheid meer en meer inzien, van eenen man des Gebeds te zijn.

Durfdan wij ons, met de bemoedigende hoop vleijen, dat volgens ons herhaaldelijk uitgedrukt verlangen, dit boekje, even als *de Christelijke moeder*, door de vaders zal gelezen worden, zoo konden wij ons bepalen met te wijzen, op hetgeen wij over dit punt schreven: de Christelijke moeder in het gebed, bl. 196; want dezelfde gronden bestaan ook voor den vader. Maar daar deze veronderstelling in het algemeen moeielijk kan verwezentlijkt worden, zoo zouden wij aan onze plicht te kort doen, wanneer wij hier niet der vaders een kort en degelijk onderhoud gaven over de noodzakelijkheid van het gebed.

Hij, die de plichten van het vaderlijk beroep, slechts ten halve weet te waarderen, zal lichtelijk begrijpen, dat deze verplichtingen groot en zwaar zijn, en dat men deze onmogelijk zal kunnen ver-

vullen zonder eenen bijzonderen bijstand van den Hemel. Deze bijstand heeft de vader hoog noodig, opdat hij zijne kinderen goed wete op te voeden, en opdat hetgeen hij in hun belang doen zal, met den gewenschten uitslag worde bekroond. Maar de hulp van den Hemel moet gevraagd worden, de vader moet bidden.

Hij moet bidden voor zich zelven, opdat de Heer hem bijsta, en dat hij voor zijne kinderen een goede vader zij. Hoezeer doet het vaderlijk beroep, den vader de noodzakelijkheid inzien van God te bidden en te smeken, dat zijn levenswandel deugdzaam zij, om de genade te verwerven van de zonden te vermijden, en dit alles zijn onmisbare voorwaarden tot het welslagen eener goede opvoeding! Ook moet hij, even als de moeder, bidden, voor de gaven van kennis en raad, opdat hij in de moeielijke gevallen die in het groot werk der opvoeding voorkomen, altijd tot het juiste besluit kome en op eene bijzondere wijze erkenne, hoe elk kind volgens zijne bijzondere eigenschappen en zijne bekwaamheden, volgens zijne goede en volgens zijne verkeerde hoedanigheden behandeld moet worden; hij moet bidden om de genade der ware bovennatuurlijke verlichtende liefde voor de kinderen, en om de volharding in de offers en in de bezwaren der opvoeding. En waar is de vader, die de moeielijkheden en het groot belang weet te beseffen, en die niet de

noodzakelijk zoude inzien, van God te bidden, van Hem te smeken voor zijne hulp en voor zijnen bijstand?

Hij moet bidden voor zijne kinderen. Hoe meer hij hen bemint, des te vuriger verlangt hij hun waar geluk te kunnen verzekeren, door hen in te leiden in het waar Christelijk leven, en des te ijveriger zal hij zijn om voor hen te kunnen bidden. Wat en hoeveel hij ook overigens voor zijne kinderen zoude kunnen doen, nooit vergeete hij : dat alles te vergeefs en vruchteloos zal zijn, wanneer hem Gods bijstand en Gods zegen ontbreken. Daarom bidt hij aanhoudend tot God. Ja, zoude het wel mogelijk kunnen zijn, dat een waar vader in het algemeen — des morgens en des avonds, en bij het naderen tot de H. Tafel kon bidden, zonder aan zijne kinderen te denken?

Hetgeen hij aan zijne kinderen en voor hen doet, dat beveelt hij aan den goeden God. Hij bidt, opdat de Heer hen in Zijne genade moge bewaren, dat Hij hen behoede voor zware zonden, dat Hij hen bevrijde van hunne fouten, dat Hij de Christelijke deugden in hen moge volmaken, dat Hij hen de eeuwige zaligheid wille verleenen.

De Christelijke vader begeleidt, even als de moeder, met zijn gebed het kind, wanneer het biechten gaat, wanneer het nadert tot de H. Tafel, en vooral wanneer het het ouderlijk huis verlaat, en in den

vreemde trekt. Hoe groot zijn meestal de gevaren, die den zoon, die de dochter buiten 's huis bedreigen? Des te vuriger zal het dagelijksch gebed des vaders voor hen, om bescherming ten Hemel opstijgen. Of het tijdstip is daar dat een levensstaat moet gekozen worden; eene nieuwe dringende beweegreden van dikwijls, veel, voor den zoon, voor de dochter te bidden! Of er komen zekere verkeerdheden en fouten bij de kinderen voor den dag. De zoon, de dochter zijn ontaard, zij hebben het pad der deugd verlaten, de wenken, de vermaningen, de straffen van den vader blijven zonder gevolg — alles is te vergeefs. Het vaderhart bloedt, maar kan geene hulp aanbieden. Doch er blijft hem nog eene toevlugt: bij den Heer in het gebed. De vader bidt en smeekt voor zijn ongelukkig kind, hij klemt zich vast aan den Heer in het gebed, en gaat niet van Hem heen, voor alear hij verhoord is.

Zoo bestaan ontelbare aanleidingen, welke den Christelijken vader tot het gebed roepen. In al zijne gebeden, smeekt hij voor zijne kinderen, en des te grooter de roodzakeijkheid zijn zal, des te vuriger zal zijn gebed wezen. Gelijk de moeder, zoo wendt zich ook de vader volgaarne tot Jezus, den grooten vriend der kinderen. Hij wendt zich tot de bewoners van den Hemel, opdat zij zijne bede ondersteunen, aan Maria de hulp der Christenen, aan de Engelen en naampatronen zijner kinderen, aan de uitverkoren vaders en moeders.

Met het grootste recht kunnen wij een kind gelukkig noemen, dat een waarlijk Christelijken vader heeft. Door zijne gebeden, door zijn smeeken doet hij de rijkste hemelsche zegeningen over zijn kind nederdalen. En hoe groot ook de zegen zijn moge, die zulk een vader, door eene degelijke, Christelijke opvoeding aan het kind verzekert, ongetwijfeld zijn de Hemelsche weldaden die hij door het gebed voor zijn kind verwerft, oneindig grooter; ja, vooral door het gebed wordt al zijn streven voor zijn kind met nieuwe weldaden beloond.

Durden wij derhalve in *de Christelijke moeder* met regt zeggen: „ Zalig het kind dat zulk eene moeder heeft „, (die ijverig voor hem bidt), met hoe grooter recht, kan dan een kind gelukkig genoemd worden, hetwelk, naast zulk eene moeder, ook een vader heeft, zoo als wij hem hier beschrijven, een vader die met de moeder bidt! O, inderdaad, een ouderen paar, een vader, eene moeder in het gebed vereenigd voor de kinderen, dat is een schouwspel, op hetwelk Gods oog met eene bijzondere voorliefde rust; hun gebed is een roepstem, waaraan God geen verhoor kan weigeren. Dientengevolge zeggen wij ook hier: „ O vaders, bidt toch, bidt onverpoosd, bidt met allen mogelijken ijver voor uwe kinderen. „

GEBEDEN.

Gebed om de genade der Christelijke Godsvrucht en vreeze des Heeren te verkrijgen.

O God, gij hebt ook aan mij het leven geschonken, slechts met het doel, dat ik gedurende mijne kortstondige levensdagen hier op aarde, door de trouwe vervulling van Uwen Heiligen wil, mijne ziel heilige, en zoo Uwen Heiligen naam verheerlijke, en eeuwig zalig moge worden. Hier op aarde zal ik dan alleen waarlijk gelukkig kunnen zijn, wanneer ik de verplichtingen van mijnen levensstaat getrouw nakom en stiptelijk vervul. En ik ben vader. Gij hebt mij kinderen toevertrouwd, opdat ik ze opvoede in de deugd, in de vroomheid, in eenen aan U aangenamen levenswandel. Wee mij, wanneer ik aan Uwe inzichten niet beantwoord, en de kinderen door mijne schuld ontaarden! Hoe groot zal dan de verantwoording, hoe schrikkelijk mijne straf zijn! Ik kan mijne kinderen niet in Uwe vreeze en tot een vromen levenswandel opleiden, wanneer ik zelf niet bezielde ben met den geest der ware Godsvrucht, en der ware vroomheid. O God! ik smeek U, verleen mij dan de genade, dat ik deze ernstige waarheden steeds voor

oogen hebbe, bemoedig mij door dezelve en sta mij bij, dat ik niets zoo zeer behartige, dan dat ik door een deugdzamen levenswandel, U steeds aangenaam blijve, opdat ik mijne ziel redde en voor mijne kinderen een werkelijk goede vader zij. Schenk mij de genade, dat ik met de meeste nauwgezetheid alles vermijde, alles vluchte, wat den waren Christelijken zin en levenswandel hindert, of schade aandoet; leer mij met getrouwheid en met volharding al datgeen te doen, wat noodzakelijk en nuttig is, om in het goede te volharden, en vooruitgang er in te maken.

O gij uitverkorenen, gij vaders, die in de scharen der Heiligen God eeuwig looft en prijst, bidt voor mij. Amen.

Gebed om de genade van het geloof.

O God, Gij die door uwe Apostelen al de waarheden en leerstelsels, die Uw eenig geboren Zoon, uit liefde voor ons arme zondige menschen hier op aarde eens leeraarde, geopenbaard hebt, en ons deze door Uwe onfeilbare Kerk verkondigt, vermeerder in mij de genade des geloofs, opdat ik al deze heilzame leerstelsels zonder eenige achterdocht aanneme. Wanneer ik in gevaar ben van door de influisteringen mijner hoovaardige natuur, door de gesprekken en de voorbeelden der ongeloovige wereld in het ge-

loof te wankelen, zoo richt mij dan op en houd mij staande. Leer mij erkennen, dat ons H. Geloof op hechte gronden steunt, en dat een bedorven hart alléén twijfelen kan. Moedig mij aan, opdat ik het onschatbaar kleinood des geloofs met de grootste zorgvuldigheid beware, altijd vermijde zoo als het mijne plicht is, van boeken te lezen die het geloof bestrijden, en voorzichtig zij in den omgang met menschen, die hun geloof verloren hebben, van met hen te verkeerren, opdat ik ook door hen niet aangestoken worde, opdat ik ook niet op mijne beurt, het geloof verlieze. Vooral, o Heer, sta mij bij, dat ik leve volgens de voorschriften van mijn Heilig Geloof, en mijne levenswijze regele volgens zijne grondbeginsels; dan zal door Uwe genade het licht des Geloofs steeds klaarder en klaarder schijnen, en mijn hart overvullen met eenen onbesefbaren troost. Ook beveel ik U mijne kinderen aan, bescherm hen in de gevaren die hun geloof bedreigen, gedoog dat zij door Uwe genade, getrouwe kinderen der H. Kerk worden, en hare leer getrouw en onwrikbaar houden. Amen.

Gebed om de genade der matigheid.

O God, die ons door Uwen Goddelijken Zoon en door Uwe dienaars, zoo nadrukkelijk tegen de dronkenschap en de onmatigheid hebt gewaarschuwd, en

bevolen, dat wij Christenen, „ onze dagen in de onmatigheid niet mogen doorbrengen „ maar als navolgers van Jezus Christus een verstorven leven moeten leiden, verleen mij de genade eener waarlijk Christelijke matigheid. Sterk mij opdat ik nooit de slaaf worde, der voor den Christen zoo afschuwelijke dronkenschap. Wee mij, wanneer mijne kinderen gewaar wierden, dat deze kwaal aan hun vader eigen was! O God, vervul mij met afkeer en met vrees voor dezelve, opdat ik mij nooit aan het gevaar blootstelle van eenen dronkaard te worden. Boezem mij eenen Heiligen ernst in, opdat ik nooit door de lichtzinnigheid misleid, de regelen der matigheid overtrede, maar dat ik in alle omstandigheid streng er aan vasthoude. Leer mij van mij te onthouden, van het ontijdig bezoek der herbergen, en het vluchten der lichtzinnige menschen. Bescherm mij, o Heer, in de veelvuldige gevaren, waarin onze genotzoekende eeuw en onze onchristelijke geest, de matigheid bedreigen. Vervul mij met den geest der matigheid en der versterving. Amen.

Gebod om de genade te verkrijgen van niet door de noodlottige invloeden der bedorven wereld te worden medegesleept.

Goddelijke Heiland, Gij die ons waarschuwt, dat wij „ eerst het rijk Gods, en zijne gerechtigheid moe-

ten zoeken », mocht ik toch altijd deze vermaning voor oogen houden! Ach! zonder eenig nadenken geef ik mij aan mijne zaken, aan mijne aardse belangen geheel en al over, zoo dat ik U geheel en al vergeet, het gebed en de Christelijke oefeningen meer en meer verwaarloos, niet meer luister naar Uwe ingevingen, en mij dagelijks meer van U losruk. Kan ik daarbij nog hopen van eens deelachtig te worden aan de Hemelsche goederen, opzichts welke ik onverschillig ben, en voor dewelke ik niets doe? Heb ik niet te vreezen, van door dit onmatig streven voor het tijdelijke, mijne ziel te verliezen? Ik ongelukkige, wanneer ik te laat zal erkennen, hoe onverstandig ik was van mijn geheel leven te wijden, aan zaken die door den dood mij zullen ontroofd worden, en voor de eeuwigheid zonder eenige waarde zijn, en van niet gezorgd te hebben voor hetgeen mijn eeuwig geluk zoude verzekerd hebben! O Heer, verwijder door uwe genade mijn hart, van deze verbodene gehechtheid aan het aardse! Doe mij inzien dat alle aardse zaken en streven slechts middelen zijn, om U er door te dienen, en om verdiensten te verzamelen voor de eeuwigheid. Verleen mij de genade van mijne dagelijksche bezigheden met de beste meening te volbrengen. Versterk in mij den ijver voor het gebed en voor de Christelijke oefeningen, opdat ik nooit ter wille van mijne aardse bezigheden, mijn morgen- en mijn

avondgebed , het bidden vòòr en na het eten , het heiligen der zon- en feestdagen verzuime. Op die dagen moet alle arbeid en elke bezigheid gestaakt worden , opdat ik mij geheel en al met het gebed en met het bijwonen der Kerkelijke diensten onledig houde. Behoed mij , o Heer , voor nalatigheid in het ontvangen der H. Sacramenten , welke voor mij zoo noodzakelijk zijn om nieuwe krachten te putten , en nieuwe genaden te ontvangen. Zoo sta mij bij , o God , opdat ik de aardsche goederen zoo gebruike , dat ik de Hemelsche goederen niet verlieze. Amen.

Gebod op den verjaardag van het huwelijk.

O mijn God en Heer , het was op dezen dag , dat ik in Uw Heilig huis , aan het trouwaltaar neergeknield , het H. Sacrament des huwelijks ontving , en dat ik met deszelfs zegeningen den huwelijken staat aanvaarde. Zou ik dezen dag mogen laten voorbijgaan , zonder U mijne dankbaarheid te betoonen? Neen , o Heer , van ganscher harte dank ik U , dat Gij mij door een H. Sacrament in den huwelijken staat gesteld , mijne echtverbindtenis geheiligd , en voor mij de schatten uwer genade toegankelijk gemaakt hebt , opdat ik in staat zoude zijn , van aan de verplichtingen van den huwelijken staat te kunnen beantwoorden , door eene onbreekbare getrouwheid en

liefde jegens mijne vrouw, door kuisch te zijn volgens mijnen stand, door de kinderen die Gij mij zoudt schenken, in de deugd en in Uwe vreeze op te leiden, en hunne zaligheid te verzekeren. Ik dank U voor alle genaden, welke ik sedert dien tijd krachtens dit H. Sacrament ontvangen heb, ik dank U voor de bescherming, voor de hulp en al het goede hetwelk Gij sedert dien tijd aan mij en aan de mijnen verleend hebt. Wees in alle eeuwigheid geloofd en geprezen.

Heb ik ook, medewerkende aan de ingeving Uwer genade, de verplichtingen van mijnen staat getrouw vervuld? Heb ik geleefd als een waar Christelijk echtgenoot en vader? Ach, ik heb mij maar al te veel te verwijten! (Denk hierover een weinig na), o, mijn God, van ganscher harte betreur ik het!

Zij mij genadig en barmhartig, schenk mij vergeving ter wille van Uwen lieven zoon Jezus! Onwrikbaar en vast is mijn besluit, van mij voortaan met eenen nieuwen ijver te bezielen, om al mijne verplichtingen van echtgenoot en vader stiptelijk te vervullen. Hoe zoude ik anders durven hopen U aangenaam te kunnen zijn, en mijne zaligheid te kunnen verzekeren? Maar, o Heer, wat zullen mij al mijne voornemens baten, hoe goed zij ook overigens zouden mogen zijn, wanneer Gij mij de genade niet geeft om ze te kunnen volbrengen! Zoo vernieuw dan, o Heer, op den huidigen dag, den zegen van

het H. Sacrament, laat mij deszelfs genaden dagelijks rijker en rijker toevloeien : door deze bemoeidigd en gesterkt, zal ik er op bedacht en in staat zijn, van aan de verplichtingen van mijn beroep op eene waardige wijze te beantwoorden.

Ook stel ik mijne dierbare echtgenoot onder Uwe bijzondere bescherming. Verleen ons dat wij door dit Heilig Sacrament zoo innig vereenigd, ook steeds verbonden zijn door de hartelijkste liefde, door eene ware Godsvrucht, opdat onze huwelijke staat, zoo als het behoort, het getrouw afbeeldsel zij der innige vereeniging van Christus met Zijne H. Kerk, en ons het eeuwig leven verzekere.

Gedoog, dat ik U de kinderen, die Gij ons gegeven hebt, op eene bijzondere wijze aanbeveele! Zegen hen, behoed hen, verrijk hen met Uwe genade, opdat zij getrouw blijven in Uwen Heiligen dienst, en U steeds aangenamer worden.

Heilige Maagd en Moeder Maria, H. Joseph en alle Heilige echtelieden, bidt voor mij! Amen.

Morgengebed.

Aller-goedertierendste God, Gij hebt mij dezen dag wederom geschonken, opdat ik U zoude dienen door de getrouwe vervulling mijner plichten, en opdat ik mijne zaligheid zoude bewerken. Sta mij dan

bij, met Uwe genade! Help mij vooral dat ik de verplichtingen die op mij rusten jegens mijne kinderen, stiptelijk vervulle, en vooral in al mijn doen en laten hen met een goed voorbeeld voorga. Zegen alles wat ik heden, voor hunne vorming en tot hunne stichting zeggen en doen zal. Maar mijne kinderen, o God, neem hen onder Uwe bescherming, omgeef hen met uwe liefde, met uwe genaden! Behoed hen voor de zonde! Beziel hun kinderlijk hart met Uwe Heilige liefde, en bemoedig en versterk hen door Uwe genade, opdat zij U getrouw dienen, en met de jaren vooruitgaan in de deugd! Gij, Heilige Beschermengels en naamspersonen mijner kinderen, ik beveel ze U aan, bewaard en beschermd hen, bid voor hen. Amen.

Avondgebed.

Ik dank U, o God en vader, voor alle genaden en weldaden, welke Gij ook heden weerom aan mij en aan mijne kinderen op eene liefdevolle wijze verleend hebt. Alle goede gaven komen immers van U, Gij waakt barmhartiglijk over ons. Wee mij, dat ik altijd zoo ondankbaar ben, en U, den besten aller vaders, zoo dikwijls beleedig! Wees mij genadig, en schenk mij vergeving! Vergeef mij vooral, al wat ik heden in de verplichtingen van mijn vaderlijk beroep misdaan heb!.... Wat blijft mij nog over, dan

U om vergeving te smeken? Wees mij genadig! Moge ik toch meer en meer, de grootheid mijner verplichtingen inzien en ze met getrouwheid vervullen! Ja Heer, ik wil het. Ik verspreek het. U wederom op nieuw, kom mij te hulp met Uwe rijke genaden, ontsteek mijn hart altijd meer en meer met Uwe Heilige liefde en met eene ware liefde voor mijne kinderen, opdat ik steeds met eenen Heiligen ernst beziel, hen voor U opleide, en hun eeuwig heil verzekere.

Deze nacht beveel ik U mijne kinderen aan. Uwe hand bescherm hen gedurende hunne rust, verwijder den vijand van hunne legerplaats, laat Uwe H. Engelen bij hen verwijlen. O, duld niet, dat de nacht voor hen eene gelegenheid zij van te zondigen, bewaar hunne onschuld en hunne vlekkelooze reinheid! H. Maagd, H. Joseph, en gij H. Engelen, waakt over mijne kinderen! Amen.

G E B E D E N

VAN EEN CHRISTELIJKEN VADER GEDURENDE DE H. MIS.

I.

Voor zich zelf, om van God de noodige genade voor zijn vaderlijk beroep te verkrijgen.

BIJ HET BEGIN DER H. MIS.

O God, ik verschijn in Uw Heilig Huis, om U te smeken voor mijn vaderlijk beroep.

Ik ben **onmachtig** om de plichten die er aan verbonden zijn, op eene aan U aangename wijze te vervullen, en om tot het eeuwig welzijn mijner kinderen te werken, wanneer Gij mij niet helpt. Gij hebt mij de hulp Uwer genade verzekerd in het H. Sacrament des huwelijks. Had ik, helaas, maar altijd getracht van mij derzelve waardiger te maken! Ach, Heer, ik beken mijne onwaardigheid, en dat ik Uwer genade onwaardig ben. Daarom nader ik tot het altaar van Uwen Goddelijken Zoon, om vereenigd met het Heilig offer, hetwelk Hij ook voor mij volbrengt, niet onwaardig te verschijnen en gehoor te vinden, wanneer ik smEEK om hulp in mijn beroep, en U mijne kinderen aanbeveel. Zoo verleen mij dan dat ik dit H. offer met ware Godsvrucht bijwone. Amen.

BIJ DE OFFERANDE.

Almachtige, Eeuwige God, in vereeniging met den Priester, draag ik U dit offer van brood en wijn op, en met hem leg ik in den geest, al de verlangens van mijn hart, mijn bidden en smeken voor Uwe hulp om de plichten van mijn beroep getrouw te vervullen, op het H. Altaar. O God, ik herken het, dat even als het offer van brood en wijn, zoo ook mijne verdiensten gering en zonder eenige waarde zijn in Uw oog, maar daar het door Uwe liefdevolle Almacht geschiedt, dat het brood en de wijn, in het U oneindig welgevallig offer van het vleesch en bloed van

Uwen Goddelijken Zoon verandert worden, zoo schenk ook mij, in vereeniging met dit H. offer, een genadig verhoor. Daarom smee ik U in den geest van ootmoedigheid, onder aanroeping der allerzaligste Maagd, van den H. Joseph en van alle Heilige vaders, en van alle Heiligen. Amen.

BIJ DE CONSECRATIE.

O Jezus, Gij gewaardigt U met eene oneindige liefde van op het woord des Priesters op het Altaar neer te dalen, om onder de gedaante van brood en wijn het genadenrijk offer te vernieuwen, hetwelk Gij eens op den Calvarieberg volbracht hebt, opdat wij zijne zegeningen en genaden deelachtig zouden worden.

In de diepste ootmoedigheid dan bid ik U, genadevolle hier tegenwoordige Heiland, geloofd en geprezen zijt Gij, aan U mijne dankbaarheid voor zoo vele genaden en weldaden! — Zoo neem mij dan, o aller goedertierendste Jezus, met mijne bede, met mijn smeken in Uw H. offer op, opdat zij door Uwe verdiensten mogen verhoord worden, en ik steeds voor mijne kinderen, Uwe lievelingen, een waarlijk goed vader zijn moge. Amen.

NA DE CONSECRATIE.

O God, nu verheft zich mijn hart met vertrouwen tot U, want het is Uw Goddelijke Zoon, die

voor mij bij U voorspreekt, en mijn smeken in vereeniging met het offer, van Zijn H. vleesch en bloed daarbrengt. Het is geen ander offer, dan hetgeen Hij eens aan het Kruis, uit gehoorzaamheid jegens U, tot den dood toe volbracht, en dat aan U oneindig welgevallig is. Zoo moge dan mijne bede, in vereeniging met dit H. offer en om zijnent wille, voor U genade vinden! Vergeef mij genadig, wat ik tot nu toe door ontrouwheid in de plichten van mijn staat misdaan heb, spoor mij aan dat ik ze voortaan met eenen nieuwen ijver vervulle. Geef mij al die genade, welke ik noodig heb om mijne kinderen goed te kunnen opvoeden: een voorbeeldig leven, liefde, wijsheid, geduld, zachtmoedigheid, volharding en ijver in het gebed voor mijne kinderen. Verleen mij, o Heer, de genade van mijne kinderen zoo te kunnen opvoeden, dat zij U tot eer strekken, hun heil verzekeren, en ik tot loon van mijn streven, het eeuwig leven moge verwerven. Amen.

Onze Vader, enz.

VOOR EN BIJ DE H. COMMUNIE.

Lees het „ Gebed tot Jezus den kindervriend „ hierachter.

BIJ HET EINDE.

Lees de gebeden hiervoren bladz. 177 tot bladz. 182, alsmede de gebeden hierachter „ om wijsheid „, om zachtzinnigheid „, enz.

II.

Gebeden onder de H. Mis, wanneer de vader de
H. Mis bijwoont voor zijne kinderen.

BIJ HET BEGIN DER H. MIS.

O God, de liefde voor mijne kinderen en het verlangen naar hun heil, brengen mij heden voor het Altaar, en bij het offer van Uwen Goddelijken Zoon. Hoezeer ik ook het welzijn mijner kinderen moge behartigen, en welke moeite ik mij ook moge getroosten om hen goed op te voeden, zoo zullen toch al mijne pogingen vruchteloos zijn en niet slagen, wanneer Gij mij niet helpt en mijne kinderen niet met Uwe genade bijstaat. Daarom kom ik tot U. En daar mijn bidden en smeken zonder eenige verdiensten voor U is, zoo vereenig ik het in deze H. Mis, met het offer voor Uwen Goddelijken Zoon, mijnen Heer, en breng dit offer voor mijne kinderen daar. Schenk mij de genade, o Heer, dat ik het met een ware aandacht doe, opdat ik voor mijne kinderen rijke zegeningen moge verwerven. Amen.

(Ook hier kunnen verschillende achterstaande gebeden, bladz. 194 en volg., gelezen worden.)

BIJ DE OFFERANDE.

God, Hemelsche Vader, de geringe giften van brood

en wijn worden U door den Priester aangebracht, opdat Gij zelf uit deze, U een welgevallig offer bereiden moget. Het plechtig oogenblik nadert, waarin, door de macht die de H. Geest, aan het woord van den Priester verleend heeft, de wondervolle verandering zal plaats hebben, en dat Uwe Goddelijke Zoon, onze Opperpriester en ons offer zijn zal. Zoo voere ik mijne kinderen tot deze H plaats, opdat de zegen van dit genadevol offer over hen moge nederdalen. Mogen zij door de verdiensten van dit H. offer, de vergeving hunner zonden verwerven en in de toekomst voor de zonden gevrijwaard blijven. Even als door Uwe Goddelijke macht, hier brood en wijn in het vleesch en bloed van Jesus-Christus veranderd worden, zoo vertoon krachtens dit H. offer, de macht Uwer genade aan mijne kinderen, opdat hun hart meer en meer gevormd worde, in de volmaaktheid der Christelijke gezinning en der deugden, en U welgevallig worde. Zij zijn immers ook Uwe kinderen; zoo zegen hen dan, en vervul hen met Uwe genade, opdat zij Uwer waardig zijn. Verleen dat zij U met een levendig geloof en met eene vurige liefde aanhangen, en Uwen Heiligen wil tot richtsnoer van hun leven hebben, en van hem niet afwijken, maar op uwe wegen wandelende, voor den tijd en voor de eeuwigheid waarlijk gelukkig moge zijn. Amen.

Gij Heiligen Gods, H. Maagd Maria, gij Enge-

len-bewaarders mijner kinderen, en gij hunne Heilige naampatroonen, alle H. vaders en moeders, en alle Heilige kinderen, ondersteund mijn gebed, en smeekt dat de vruchten van dit H. offer rijkelijk over mijne kinderen mogen nederdalen.

BIJ DE CONSECRATIE.

Goddelijke Heiland, Gij die eens zegenende, en genaden verleende in het H. Land rondwandeldet, wederom zijt Gij uit den Hemel nedergedaald, en zijt Gij mij nabij, op eene geheimnisvolle wijze onder de gedaanten van brood en wijn, en vernieuwt Gij op eene genadevolle wijze Uw Heilig offer. Zoo benuttig ik deze genadevolle oogenblikken, om U, Goddelijke kindervriend, al mijne kinderen in den geest voor te stellen. O Heer Jezus, wat Gij eens deed aan de kinderen welke men bij U bragt, toen Gij hen in Uwe armen sloot, en op eene liefdevolle wijze zegendet, doe dit ook aan mijne kinderen, door de verdiensten van dit H. offer. Amen.

NA DE CONSECRATIE.

God, Hemelsche Vader, even gelijk Gij eens, als Uw Goddelijke Zoon op de aarde vertoefde en werkte, van uit den Hemel gezegd hebt: „ Deze is mijn welbeminde Zoon, in welken ik mijn welbehagen genomen heb „, zoo ziet Gij ook nu met welgevalen op Hem neder, daar Hij tot meerdere eer van

Uwen H. Naam, en voor het welzijn Uwer kinderen, Zijn geheimnisvol offer vernieuwt. Terwijl ik mij intusschen met Zijn H. offer vereenig, zoo verschijn ik met zekerheid voor den troon Uwer barmhartigheid, om U mijne kinderen aan te bevelen. Laat hen Uwe machtige bescherming ondervinden in alle gevaren van de ziel en van het ligchaam. Behoed hen voor de zonde, en voor alles wat aan hunne ziel schaden kan. Regel welwillend al het tijdelijke tot hun welzijn. Bewaar hen in eene onbevleete onschuld, behoud hen in Uwe genade! Verleen dat zij naar het voorbeeld van den Goddelijken Heiland met de jaren toenemen, zoo in wijsheid als in deugd, en in gevalligheid bij U en bij de menschen. O God, machtig door Uwe genade, geleide door de verdiensten van het H. offer van Uwen zoon, mijne kinderen zoodanig, dat zij steeds mijn troost, mijne vreugde hier op aarde mogen wezen, en dat Gij liefdevolle vader, hen steeds moget beschouwen als Uwer waardige kinderen. Amen.

Onze Vader, enz. (Voor de kinderen.)

BIJ DE H. COMMUNIE.

O Heer, Jezus Christus, Gij zoon van den levenden God, nog eens wende ik mij tot U, Gij hebt volgens den wil van den Vader, en in medewerking van den H. Geest, door Uwen dood het menschedom gered, zoo bid ik U door dit, Uw allerheiligste vleesch

en bloed, dat Gij mijne kinderen van al hunne fouten en gebreken moogt bevrijden, en verleenen dat zij Uwe geboden steeds getrouw nakomen, en nooit meer van U gescheiden worden. Amen.

BIJ HET EINDE.

Het „gebed des vaders om Gods zegen te verzekeren, enz. „ hierachter.

Gebed om wijsheid.

Hoe groot, hoe belangrijk, o God, is het beroep dat Gij mij gegeven hebt, en hoe zwaar zijn zijne verplichtingen! Ik moet de kinderen, welke Gij mij toevertrouwd hebt, elkeen op eene bijzondere wijze, volgens zijnen bijzonderen aard opvoeden, hem ontdoen van zijne fouten en gebreken, en hem gewennen aan de beoefening der Christelijke deugden. O mijn God, ik ben onwetend en machteloos. Hoe zal ik ten allen tijde den waren weg erkennen, die mij tot het doel voert, zoo Gij mij niet helpt? Zoo zend dan, Gij God des lichts en der kennis, van Uwen Hemelschen troon, eene straal Uwer Goddelijke wijsheid in mijn hart, even als Gij eens aan Salomon, toen Hij U er voor smeekte, een wijs en voorzichtig hart gegeven hebt, opdat hij zijn volk op eene

heilzame wijze zoude regeeren; verlicht mij, opdat ik erkenne hoe ik met mijne kinderen, elk een volgens zijne gemoedstemming om moet gaan, opdat zij van hunne fouten en gebreken bevrijd, en behoed worden voor al hetgeen hun nadeelig en gevaarlijk kan zijn! Toon mij den weg aan, leer mij de middelen kennen, die ik moet toepassen, om hen goed op te leiden, bewaar mij voor eene verkeerde toegevendheid en ontijdige gestrengheid, geef mij het waar woord wanneer ik onderricht, waarschuwen en vermaan, toon mij Uwen Heiligen wil, wanneer ik hen moet raad geven. Laat mij het werk der opvoeding voltooien onder Uwe leiding; Gij die in Uwe oneindige wijsheid, de kinderen op den waren weg weet te leiden.

O H. Geest, gever der genade en der gaven, verleen mij de genade der wijsheid en des raads voor het welzijn mijner kinderen. Amen.

Onze Vader. — Wees gegroet.

Gebed om zachtzinnigheid.

Goddelijke Heiland, Gij die drie jaren lang met Uwe leerlingen, als een vader met zijne kinderen verkeerd hebt, hoeveel hadt gij wegens hunne kortzichtigheid, wegens hunne ruwheden te lijden, hoe geëigend was zeer dikwijls hunne handelwijze, om

Uw ongeduld , Uwen toorn op te wekken. En ondanks dit alles , waart Gij altijd jegens hen voorkomend , verdraagzaam en toegevend ! Nooit kwam een hard , een onvriendelijk , een kwetsend woord over Uwe lippen. O , mocht ik aan U gelijken in den omgang met mijne kinderen ! Dit moet ik , wanneer ik Uw leerling zijn en blijven wil. Zoo laat mij van U leeren zachtmoedig te zijn. Wanneer bij verkeerdheden mijner kinderen , toorn en ongeduld in mij mogten oprijzen , zoo help mij deze kwade neigingen beheerschen , opdat ik ze niet door woord of daad late blijken. Houd mij staande , dat ik rustig en bedaard blijve , zoo dikwijls ik mijne kinderen moet teregtwijzen of bestraffen. Want , de gramschap werkt niet , in wat voor U recht is. Zachtmoedigste Jezus , ontferm U mijner. Amen.

Onze Vader. — Wees gegroet.

Gebed tot Jezus den kindervriend.

O Jezus , hoe groot was eens Uwe liefde. Ook heden nog is zij het. Ja , Uwe liefde tot de Christelijke kinderen is nog grooter. Zoo bemint Gij , Goddelijke Heer , mijne kinderen meer dan ik zelf , en zijt Gij hun Goddelijke vriend. O hoe troostvol en hartroerend voor mij ! Zij geloofd en geprezen.

Verleen mij dan , Goddelijke Heiland , de genade

dat ik mij in alles jegens mijne kinderen zoo gedrage, en alles zoodanig volbrengende, gelijk het U mag welgevallen. Schenk mij de genade, dat ik de kinderen geheel en al voor U opvoede, dat ik niets verzuime om U, steeds beter en grondiger aan hen te leeren kennen, en dat ik na Uw voorbeeld, hun leven zoo inrichte, dat zij ware leerlingen van U zijn en blijven mogen, en door U het eeuwig heil erlangen.

O Jezus, door de kracht van het H. Sacrament, door hetwelk Gij mij in den huwelijken staat gesteld en het vaderschap verleend hebt, en door de genade van Uw Heilig offer, sta mij toe dat ik alle verplichtingen van eenen Christelijke vader met getrouwheid en ijver vervulle. Laat mijn leven een voorbeeld worden voor mijne kinderen, doordring mijn hart met die liefde, welke Uw Goddelijk hart jegens mijne kinderen bezielt, geef mij wijsheid, geef mij standvastigheid, geef mij geduld en zachtmoedigheid, geef mij ijver in het gebed voor mijne kinderen. Uw Goddelijke zegen kome over alles wat ik aan mijne kinderen doen zal. Amen.

Gebed tot de H. Maagd Maria.

O allerzaligste Maagd Maria, Gij wondervolle moeder, tot U neem ik mijne toevlucht, daar de Heer

mij het vaderlijk beroep verleend heeft. Verkrijg voor mij de genade van mij altijd mijns beroeps waardig te toonen. Door Uwe machtige voorspraak moge het vergund zijn, met gewetensangst, met getrouwheid, met volharding, alle plichten welke als vader op mij rusten te vervullen. Welk een Godgevallig en heilig leven was het, dat Gij, H. Moeder, aan de zijde van Uwen bruidegom met Jezus, Uwen Goddelijken zoon, in het gebed, in eenen God toegewijden arbeid en in de goede werken, in de hut van Nazareth leidet! O, moge dit een voorbeeld voor mijn familieleven wezen! Doe den geest der Godsvrucht over ons huis nederdalen, opdat door hem mijne kinderen tot alle goeds mogen opwassen. Amen.

Gebed tot den H. Joseph.

H. Joseph, gij getrouwe gezelschap der H. Moeder, uwe Maagdelijke bruid, gij die haar en haar Goddelijk kind met zulke toegenegenheid en zorgvuldigheid beschermt en uw geheel leven aan hen toegewijd hebt, ik bid u, wees ook mijn en mijner kinderen beschermer en voorspreker bij Jezus, uwen Goddelijken zoon. Verwerf voor mij de genade, dat ik de plichten jegens mijne kinderen zoo moge vervullen, gelijk Maria en gij dezelve jegens Jezus vervuld hebt! H. Joseph, bid voor mij. Amen.

Gebed tot de HH. Engelenbewaarders.

O HH. Engelenbewaarders, gij Hemelsche vrienden mijner kinderen, met vertrouwen wende ik mij tot U. Zij, die de Heer aan mijne zorgen heeft toevertrouwd, zijn tevens het onderwerp uwer liefde en zorgen. Gelieft daarom te bidden dat ik de genade verwerve, om gelijk Gij, de belangen mijner kinderen te behartigen, en dat het mij gelijk U vooral aan het hart ligge, hen voor den Hemel aan te kweeken. O mogt ik een zoodanig vader zijn voor mijne kinderen, dat ik uwe liefde en vriendschap nooit onwaardig geacht worde. Verwert dit voor mij bij God! Amen.

Gebed tot de Naamspatronen der kinderen.

Heilige Naamspatronen mijner kinderen, N.N. beschermd ook mij hunnen vader, bidt voor mij, opdat ik door uwe voorspraak de genade verwerve, van door woord en daad eenen heilzamen invloed op mijne kinderen uit te kunnen oefenen, opdat zij in de getrouwe navolging uwer deugden opgroeien tot ware ledematen der H. Kerk, en eens in het gezelschap der gelukzaligen opgenomen mogen worden. Amen.

Gebed der vaders om Gods zegen te verzekeren in zijn streven voor zijne kinderen,

O God, zonder den zegen Uwer genade, zal al hetgeen ik voor de goede opvoeding mijner kinderen doe, vruchteloos zijn. Al „ plant en besproei ik ook, zoo zal het opkomen achterwege blijven, wanneer Gij het niet verzorgt. „ Te vergeefs bouwen zij, zegt de propheet, welke de Heer niet helpt bouwen, en wanneer de Heer het huis niet bewaakt, dan geeft de wachter zich vergeefsche moeite. „ Daarom smEEK ik U, o Heer, geef dat hetgeen ik door vermaningen, door waarschuwingen, door bestraffing en onderwijzing voor mijne kinderen doen zal, wel moge slagen; help mij over hen waken, opdat zij van alle ligchaams- en zielsgevaren bewaard blijven; help mij bouwen, opdat het gebouw der deugd en der volmaaktheid zich in hen steeds hechter en grooter verheffe. Begleid liefdevol alle mijne werken met Uwe genade, opdat zij het welzijn mijner kinderen mogen bevorderen. Door Jezus Christus, onzen Heer. Amen.

Gebed om God de bescherming der kinderen te verwerven in de gevaren.

O God, aan hoevele en groote gevaren zijn mijne kinderen blootgesteld, van tijdelijk ongelukkig te wor-

den, van eeuwig verloren te gaan! En hoe onvoldoende is de bescherming die ik hen verleen kan. Ja Heer, te vergeefs waak ik over hen, wanneer Gij niet medehelpt waken. Maar wanneer zij onder Uwe zegenrijke bescherming verwijlen, dan kan ik gerust zijn. Zoo beveel ik dan, o Heer, mijne kinderen aan in Uwe bescherming en aan Uwe hoede. Verwijder liefdevol van hen, alles wat voor hun lichaam gevaarlijk en noodlotig is, en alles wat voor hunne toekomst nadeelig en hinderlijk kan zijn. Mogen zij in den besten lichamelijken welstand opgroeien. Verwijder vooral door Uwe machtige hand van hen, alle gevaren die hunne ziel bedreigen, al wat eenen nadeeligen invloed uitoefent op hun jeugdig en onschuldig hart, en voor hen eene aanleiding tot verkeerdheid en tot de zonde zijn kan! Zend Uwe Heilige Engelen, opdat zij mijne kinderen behoeden op al hunne wegen, dat zij dezelve op hunne handen dragen, om niet aan te stooten. O Almachtige God en Vader, leid mijne kinderen zoo door de gevaren en door de stormen des levens, dat zij zeker eens in de haven des heils aanlanden. Amen.

Gebed opdat de Heer de kinderen voor de doodzonde beware.

O God, hoe talrijk en groot zijn in deze zoo be-

droevende dagen, voor mijne kinderen de gevaren der zonde en des verderfs! Nooit zal ik in staat zijn om hen er voor te behoeden. Gij moet helpen, Gij moet beschermen, Gij moet redden, en tot de overwinning leiden. Zoo omgord U dan, o Heer, met de kracht Uwer genade, en snel met Uwe groote macht te hulp, opdat de gruwel der doodzonde mijne kinderen nooit overweldige. Gij weet het, o Heer, hoe zeer ik mijne kinderen bemin, maar liever zal ik hen door den dood van mij zien scheiden, dan dat zij U door eene doodzonde beledigen, en voor U een voorwerp van haat en afkeer worden. Daarom smEEK ik U, Gij vader mijner kinderen, haast U van hen tot U terug te roepen, wanneer een langer leven hen in dit ongeluk zoude storten, opdat ik hen in dit kortstondig aardse leven missende, eens moge weêrvinden in Uw huis, om hen eeuwig met U en in U te bezitten. Verhoor mij, o Heer, verhoor mij. Door Jezus Christus, onzen Heer. Amen.

Gebed voor de kinderen om de genade der kuischheid,

O Allerheiligste God, Gij die de reinheid en onschuld bemint, verleen mijne kinderen de onschatbare genade der kuischheid. Ongelukkig zij, wanneer de gruwel der onkuischheid hen bezoedelt! Hoe ongelukkig zouden zij dan zijn, wellicht voor den tijd

en in de eeuwigheid! Heer behoed hen, houd door Uwe machtige hand dit wangedrocht verre van hen verwijderd! Zonder Uwe bijzondere genade kunnen zij de kuischheid niet bewaren, o God schenk hen deze genade! Door deze genade zij hun hart gelijk een heiligdom, vrij van alle zinnelijke gedachten en begeerten, door deze genade zij hun oog zedig, hun oor en mond voor elk onkuisch woord gesloten. Door deze genade vervul hen met afschrik jegens alles wat met de eerbaarheid in strijd is, en laat hen in eene ongeschondene reinheid van ligchaam en ziel voortleven, opdat zij altijd reine handen tot U verheffen, en hun ligchaam een ongeschonden tempel van den H. Geest verblijve. O God, Gij minnaar der reine zielen, laat mijne kinderen onder het getal Uwer lievelingen behooren, laat ook de zegeningen en de weldaden, die Gij volgens Uwe liefdevolle beschikking der kuischen, in den tijd en in de eeuwigheid verzekerd hebt, over hen neerkomen.

H. Maagd Maria, gij allerheiligste moeder, gij voorbeeld en voorspreekster der reine zielen! H. Joseph, gij kuische bruidegom der H. Maagd, H. Aloysius, gij engel in het vleesch, en gij allen, Heilige jongelingen, maagden, kinderen en alle Heiligen, helpt mij door uwe krachtige voorspraak, opdat de Heer, zooals eens aan U, ook aan mijne kinderen de genade eener ongeschonden kuischheid moge verleenen. Amen.

Gebed opdat God de levensverhoudingen der kinderen tot hun grootste welzijn regelen moge.

Alles o God! berust in Uwe hand; „ Uwe macht strekt zich uit van het eene einde der wereld tot aan het andere, en Gij regelt alles tot ons grootste welzijn. „ Gij regelt alles zoo, dat voor zoo verre het van U afhangt alles mede helpe, om den mensch het doel zijner bestemming te doen bereiken, waarvoor Gij hem geschapen hebt, opdat hij hier op aarde Uwen naam verheerlijke, en tijdelijk en eeuwig gelukkig zij. En Gij, o mijn God, Gij kent in Uwe alwetendheid, de wegen welke voor mijne kinderen het zekerste zijn, en hen het best hun doel zullen doen bereiken. Daarom smEEK ik U, leid hen liefdevol op deze wegen. Moge in alles slechts Uw Heilige wil geschieden! Uw Heilige wil alleen is voldoende om hun heil te verzekeren. Laat niet toe, dat ik zelf door tijdelijke inzichten verleid en verblind, hen op wegen brenge, die ondanks al het oogenschijnlijk geluk, hen in het verderf storten. Verlicht hen, opdat zij niet door jeugdige lichtzinnigheid misleid, op zulke wegen verdwalen! Gij, o groote, oneindig wijze, oneindig liefdevolle, oneindig machtige vader mijner kinderen, Gij wilt hen leiden, Gij leidt hen altijd op de wegen des heils.

Bijzonderlijk smEEK ik U, dat Gij in Uwe macht en in Uwe wijsheid alles zoo regelen moget, dat mijne

kinderen den levensstaat welken Gij hen bestemd hebt, eens zullen aanvaarden. Aan dit, door U bestemd beroep, is hunne zaligheid verbonden. O, daarom laat niet toe, dat mijne kinderen door de zonde en door de verkeerde neigingen bedorven, hunnen roep missen. Geef en onderhoud in hen een levendig geloof, bevestig hen in Uwe H. vreeze en in de ware vroomheid, dan zullen zij hunnen roep erkennen, dan zullen zij er zich met de grootste zekerheid aan toe wijden, en Gij zult met hen zijn. Verhoor mij, o Heer, verhoor mij. Door Jezus Christus. Amen.

Gebed voor de kinderen die met hardnekkige fouten behebt zijn.

Almachtige God, Gij die de harten der menschen gelijk helder water doordringt, aanhoor genadig mijn smeken voor mijnen zoon, (voor mijne dochter). Gij weet het hoe zeer de toestand zijner (harer) ziel mijn hart met kommer en zorg vervult. Ach, al mijn streven voor hem (voor haar) blijven vruchteloos. Wat blijft mij over bij gevolg, dan dat ik tot U mijne toevlucht neme? Gij zijt eene sterke God, in staat om elke mogelijke genade in overvloed te schenken, en ook om door Uwe genade de verstokte harten te treffen. Hoe dikwijls hebt Gij door de heilzame werkring Uwer genade, de hardnekkigste

zondaars tot inkeer gebracht? Hoe dikwijls hebt Gij vooral het smeeken van vrome ouders verhoord, en om hunnentwil aan de kinderen de genade der bekering geschonken? Zoo versmaad dan ook mijn smeeken niet; ik heb in Uw aanschijn gezondigd, en draag misschien zelf voor een groot gedeelte de schuld van de fouten en van het slecht gedrag van mijnen zoon, (mijner dochter). Maar, o barmhartige God, schenk mij vergeving, dat ik mijne zonden van ganscher harte betreure, en dat Uwe genade mij recht doe verwerven. Door Uwe oneindige barmhartigheid, door de verdiensten van Uwen Goddelijken Zoon, mijnen Heiland, door de voorspraak der allerzalgste Maagd Maria, der H. Monika en van alle Heiligen smee ik U, bezoek mijn zoon (mijne dochter) met Uwe genade, opdat hij (zij) zijne fouten en misstappen erkennen, en voortaan eenen aan U welgevalligen levenswandel moge leiden, en zalig worden.

O Maria, gij Moeder der barhartigheid, gij toevlucht der zondaren, H. Monika, gij zegevierende smeekeerster voor uwen zoon, en alle Heiligen, ondersteund mijne bede door Uwe machtige voorspraak, opdat ik verhoord moge worden. Amen.

DE ROZENKRANS DES CHRISTELIJKEN VADERS.

I. VOOR ZICH ZELF.

- 1° Die mij de genade moogt verleenen van een goed voorbeeld te zijn voor mijne kinderen.
- 2° Die mij het noodige verstand moogt verleenen om mijne kinderen goed te kunnen opvoeden.
- 3° Die mij moogt behoeden voor eene ontijdige toegewendheid en van elke opgewondenheid.
- 4° Die mij ijver en volharding moogt schenken in de opvoeding der kinderen.
- 5° Die mijn streven voor mijne kinderen moogt zegenen.

II. VOOR DE KINDEREN.

- 1° Die mijne kinderen moogt behoeden voor alle gevaren der ziel en des ligchaams.
 - 2° Die mijne kinderen van alle booze neigingen moogt bevrijden.
 - 3° Die mijne kinderen den geest der vreeze Gods, en der vroomheid moogt schenken en in hen vermeerderen.
 - 4° Die aan mijne kinderen den zegen van het vierde gebod moogt verzekeren.
 - 5° Die mijne kinderen voor het ongeluk van in doodzonden te vallen, moogt behoeden.
-

Gebed van den Christelijken vader voor zijne vrouw.

O God, die naast mij ook aan mijne echtgenoote de kinderen toevertrouwd hebt, aanhoor mijn smeken voor haar. Hoe groot is de invloed die zij als moeder op mijne kinderen kan uitoefenen; wees alzoo met haar, opdat zij voor mijne kinderen eene getrouwe en oprecht Christelijke moeder zij. Door-dring haar geheel en al, met den geest der ware Godsvrucht en der vroomheid, vervul haar hart meer en meer met liefde voor U en voor de kinderen, opdat zij dezelve voor U opvoede, en door woord en voorbeeld tot eenen waren Christelijken levenswandel aanspore, en tot de zaligheid leide. Sta haar bij, opdat zij niet onder de offers en de bezwaren van haar moederlijk beroep bezwijkte, troost en versterk haar door Uwe genade. Zegen haar streven voor de kinderen, opdat zij tot Uw welgevallen, tot hare en mijne vreugde opgroeien. Gij zijt een rijk vergelder, zoo beloon aan mijne echtgenoote, wat zij voor de kinderen, die ook tevens Uwe kinderen zijn, aanhoudend doet, met geestelijke weldaden en met de eeuwige zaligheid. Amen.

Gebed om de genade der kuischheid volgens den levensstaat.

O God, Gij minnaar der reine zielen, „ van wien al wat volmaakt is komt „, ook ik werp mij voor

voor Uwe voeten neêr, en smeeek U, uit den grond mijns harten, om de gave en de genade der kuischheid volgens mijnen staat, want ik weet dat ik niet bij magte zal zijn van kuisch te blijven, wanneer Gij mij niet helpt. Schenk mij deze genade! Hoe kostbaar is voor U het zedig en eerbaar samenleven der echtgenooten welke een rein hart hebben! Op hen rust Uw welgevallen; zij ondervinden den zegen der kostbaarste gaven, der heilzaamste genade, en door hen ontstaat heil en zegen over de kinderen! O hoe schoon is het geslacht der kuischen! — Zoo laat dan niet toe, dat ik in het echtelijk samenleven, mij teugeloos in de armen der zinnelijkheid werpe, gelijk de onredelijke dieren die geen verstand hebben! Laat niet toe dat ik de H. schaamte met voeten trap, gelijk de Heidenen, en dat ik mij zoo doende van U afwende, en een slaaf worde van den duivel. » Neen, o Heer, neen! Laat ons te zamen komen zoo als het aan kinderen der Heiligen betaamt. » In de vreeze des Heeren, meer uit liefde voor de kinderen, dan om de wellust te bevredigen. Gij hebt mij liefdevol genade toegezegd in het H. Sacrament des huwelijks. Gij zijt bereid mij deze te schenken, wanneer ik U er om smeeek, zoo als het behoort. Zie, o Heer, ik smeeek er om, zoo gelief ze mij te schenken! Door deze genade hebt Gij ten allen tijde in Uwe H. Kerk, H. echtgenooten opgeleid die zelfs in den huwelijken staat een

kuisch en stichtend leven leidden. Door deze zal ik ook bij machte zijn, om de onordelijke zinnelijkheid te beteugelen; door haar versterkt, zal ik trouw volharden, binnen de perken die Gij gesteld hebt; door haar verlicht en gezegend, en steeds altijd het doel van den huwelijken staat beoogende, mij niets veroorloven wat hiermede in strijd is; door haar versterkt zal ik onthoudend zijn volgens Uwen Heiligen wil. Gij, sterke God, bij wien alles mogelijk is, verhoor mij!

O H. Maagd Maria, en gij haar Maagdelijke bruidegom, H. Joseph, en gij alle Heilige echtelieden, bidt voor mij! Amen.

LITANIE VAN DEN CHRISTELIJKEN VADER.

Heer ontferm U mijner! Christus ontferm U mijner!

Heer ontferm U mijner! Christus verhoor mij!

God, vader in den Hemel,

Gij groote vader, van wien elk vaderschap uitgaat,

God, Hemelsche vader mijner kinderen,

Gij, die mijne kinderen meer bemint, dan ik hen

beminnen kan,

Gij, die wilt dat zij bij U eeuwig zalig worden,

Gij, die ook voor hen Uwen eenig geboren zoon

ten beste gegeven hebt,

Gij, die de Engelen uitzendt om hen te beschermen,

Ontferm U mijner!

Gij, die hen aan mijne liefde en zorgen hebt
 toevertrouwd,
 Gij, die wilt, dat ik hen voor U behoude en op-
 voede,
 Gij, die mij daarover eene strenge rekenschap
 zult afvragen,
 Gij, die de getrouwe vervulling der vaderlijke
 plichten rijkelijk zult beloonen,
 Gods zoon, verlosser der wereld,
 Gij, die voor ons mensch geworden zijt,
 O Jezus, Gij die zelf kind geworden zijnde, de tee-
 dere kinderjaren geheiligd hebt,
 O Jezus, Gij liefdevol kind,
 O Jezus, Gij dankbaarste en gehoorzaamste zoon
 uwer H. ouders,
 O Jezus, Gij vriend der kinderen,
 Gij, die de kleinen bij U liet komen, om hen
 aan Uw Goddelijk hart te drukken en te ze-
 genen,
 Gij, die den vloek heb uitgesproken over al het-
 geen voor de kinderen aanleiding kan zijn, van
 te zondigen,
 Gij, die alles wat ter liefde van U voor de kin-
 deren gedaan wordt, als voor U gedaan zijnde,
 beschouwt,
 Gij, die de kinderen zoo zeer bemind hebt, dat
 gij U voor hen ten beste hebt gegeven,
 Gij, die ook voor hen, Uwe Heilige Kerk begif:

Ontferm U mijner !

giftigd hebt met de schatten der genade,
 Gij, die mij door het H. Sacraments des huwe-
 lijks voor het vaderlijk beroep uitgerust, en
 met genade begunstigd hebt,
 Gij, die mij in Uwe H. Kerk, voor dit beroep
 rijke genaden verzekerd hebt,
 God H. Geest,
 Gij, die door Uwe genadewerken in het H. doop-
 sel, mijne kinderen in kinderen Gods hebt her-
 schapen,
 Gij, zonder wien al mijn streven voor de kin-
 deren vruchteloos zal blijven,
 Gij, zonder wiens genade mijne kinderen nooit
 goed zullen worden, noch goed zullen blijven,
 Gij, Geest der wijsheid en des verstands,
 Gij, Geest des raads en der sterkte,
 Gij, Geest der Godsvrucht en der vreeze des
 Heeren,
 Gij, Geest der wetenschap en van alle gaven,
 Gij, die dikwijls aan de kinderen alreeds vroeg
 wondervolle genaden geschonken hebt,
 H. Drievuldigheid, één God,
 H. Maria, bid voor mij!
 Gij, Moeder Gods,
 Moeder van Christus,
 Gij, die Uwen Goddelijken zoon in den tempel
 opgedragen hebt,
 Gij, die met Hem na Egypte gevlucht zijt,

Ontferm U mijner!

Gij, die Hem gedurende drie dagen met de grootste droefheid gezocht hebt,

Gij, die Hem aan het kruis hebt zien lijden en sterven,

Gij, die Hem willig den vader ten offer gebracht hebt,

Gij, die door Zijne verrijzenis en door Zijne Hemelvaart groote vreugde ondervonden hebt,

Gij, die met Hem in den Hemel vereerd wordt, H. Joseph,

Gij, beschermer der Christelijke gezinnen,

Gij, die Uwen Goddelijken pleegzoon met de grootste zorg beschermd en opgevoed hebt,

Gij, die het geluk gehad hebt van met Hem gedurende zoo vele jaren te arbeiden en te werken,

Gij, die in Zijne armen den geest gegeven hebt,

Gij, HH. Engelenbewaarders en vrienden mijner kinderen, die steeds het aangezicht aanschouwt van den Hemelschen vader,

Gij, die door God gezonden zijt om mijne kinderen te beschermen,

Gij, die in Uwe volmaakte liefde voor mijne kinderen er steeds op bedacht zijt hen te beschermen en te leiden,

H. Joachim, gij vroome echtgenoot van de H. Anna en vader der H. Maagd Maria.

Alle H. vaders van het oud-verbond,

Alle H. vaders die uwe kinderen liever den mar-

teldood zaagt sterven, dan dat zij aan God
ontrouw wierden en hun geloof verloochenden,

Alle H. vaders!

Gij, die met de grootste zorg de kinderen die
God u schonk, door uw woord en voorbeeld
tot ware Heiligen opgevoed hebt,

Gij, die door de getrouwe vervulling uwer va-
derlijke plichten, Heilig geworden zijt, en eene
grootte heerlijkheid in den Hemel verworven hebt,

Alle H. Engelen,

Alle H. patriarchen en propheten,

Alle H. apostelen en martelaars,

Alle H. Bisschoppen, priesters en belijders,

Alle H. maagden en weduwen,

Alle H. onschuldige kinderen,

Zij mij genadig, verschoon mij, o Heer!

Zij mij genadig, verhoor mij, o Heer!

Van alle kwaad, verlos mij, Heer!

Van onverschilligheid in mijn vaderlijk beroep,

Van nalatigheid in mijne vaderlijke plichten,

Van geringschatting van het zielenheil mijner
kinderen,

Van ontijdige liefde en verkeerde toegevendheid,

Van toorn en opgewondenheid,

Van alle kwade voorbeelden,

Van den geest der onkuisheid,

Door de verdiensten van Uw leven, lijden en
sterven,

Bid voor mij!

Verlos mij, Heer!

Door Uwe liefde voor de kinderen,
 Door den rijken loon, dien Gij aan hen verze-
 kerd hebt, die ter liefde van U het welzijn
 der kinderen behartigen,

Door de barmhartigheden van Uw Goddelijk
 hart,

Ik zondaar, ik bid U, verhoor mij!

Dat Gij mij de genade verleenen moogt van de
 grootheid van mijn beroep, altijd te beseffen
 zoo als het behoort,

Dat Gij mij de ware kennis der Heiligheid en
 der belangrijkheid der verplichtingen jegens
 mijne kinderen altijd doet inzien,

Dat Gij mij in het groot werk der opvoeding
 voorzichtigheid en wijsheid moogt schenken,

Dat Gij mijn hart vervullen moogt met eene ware
 liefde jegens mijne kinderen,

Dat Gij mij aansporen moogt om altijd ijverig te
 bidden voor het welzijn mijner kinderen,

Dat Gij mijne onderrichtingen en vermaningen
 moogt zegenen,

Dat Gij mij de genade moogt verleenen van
 mijne kinderen altijd met een goed voorbeeld
 voor te gaan,

Dat Gij mijne kinderen moogt behoeden voor alle
 lichtzinnigheid en voor de doodzonde,

Dat Gij den geest van de ware vreeze des Heeren,
 en van vroomheid in hen moogt inplanten en

bijhouden,

Dat Gij hen den schat van ongekrenkte deugd
bewaren moogt,

Dat de influisteringen van den boozen geest hen
nooit schaden mogen,

Dat Gij hen moogt behoeden voor de booze in-
vloeden der wereld,

Dat Gij de moeiten der priesters en der leer-
meesters voor het welzijn mijner kinderen moogt
zegenen,

Dat Gij hen in Uw genade moogt behouden,

Dat Gij hen in het eeuwig leven moogt binnen
leiden,

O Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt,
verschoon mij, o Heer!

O Gij Lam Gods..., verhoor mij, o Heer!

O Gij Lam Gods..., ontferm U mijner, o Heer!

Christus, verhoor mij, enz.

Onze Vader. Wees gegroet.

Ik bid U, verhoor mij!

G E B E D .

O God, wiens barmhartigheid onmeetbaar is, en wiens goedheid geene perken kent, ik dank Uwe mildadige Majesteit voor alle genaden en weldaden, welke Gij tot heden aan mijne kinderen verleend hebt, en daar Gij aan hen die U smeken, het verhooren hunner bede verzekerd hebt, zoo smEEK ik onverpoosd Uwe vaderlijke liefdadigheid, dat Gij

mij en mijne kinderen nooit moogt verlaten , en ons allen te zamen de eeuwige belooning moogt verleen-
nen. Door Jezus Christus , onzen Heer. Amen.

Gebed tot het H. Hart van Jezus

O allerheiligste hart van Jezus , gij zetel der vol-
maakste liefde , gij troon van alle volmaaktheden ,
waardig dat alle harten U de hoogste eer bewijzen ,
U beminnen , U aanhangen. Ook ik breng U mijne
innigste vereering daar , ik bemin U van ganscher
harte , en verlang niets zoo zeer , dan dat ik U al-
tijd meer en meer moge beminnen , om U geheel mijn
hart en geheel mijn leven toe te wijden.

O Goddelijk hart , dat het welzijn van alle men-
schen , met zulk eene vurige liefde , met zulke tee-
dervolle zorgen behartigt , en alles wat voor hun
welzijn dienen kon , voor hen gedaan en geregeld
hebt , die voor het heil van alle menschen U aan-
smaad en kwellingen hebt overgegeven , ja zelfs den
vreesselijksten dood hebt ondergaan , ontsteek ook
in mijn hart deze zegeningen der liefde jegens mijne
kinderen , opdat ik geheel en al voor hen leve , en
naar Uw voorbeeld niets ontzie , om hunne zaligheid
te verzekeren.

Ik stel mijne kinderen onder de bescherming van
Uw liefdevol hart , o Jezus , en sluit ze er in op.

Gij kent de gevaren waaraan zij blootgesteld zijn, de vijanden die hen met den ondergang bedreigen. Heb medelijden met hen, en snel hen te hulp, volgens de oneindigheid Uwer barmhartigheden.

O Heilig hart mijns Heeren, gij zetel aller volmaaktheden en aller deugden, roei uit mijne kinderen, al wat U misvalt, ontdoe hen van de zonden en vergeef hen alles wat zij misdaan hebben. Boezem hen in, door Uw H. hart, wat U aangenaam is. Wanneer zij slechts in Uwe liefde verblijven, zoo handel voor het overige met hen volgens Uw welgevallen; maar verstoot hen niet van U. Vereenighen met U, in de Heiligste liefde en zaligheid in den Hemel. Amen.

Gebed tot het H. Hart van Maria.

O H. hart van Maria, gij moeder Gods en ons aller liefdevolle moeder, gij voorwerp van het hoogste welgevallen der aanbiddelijke drieëenheid, waardig om door de Engelen en de menschen geëerd en bemind te worden. O hart, dat het meest gelijkvormig is aan het H. hart van Jezus, en er het volmaakste evenbeeld van is. Hart vol goedheid en vol medelijden in onze ellende. Ik stel mij onder uwe bescherming in de gewichtigste aangelegenheden mijns levens, en vooral in de opvoeding mijner kinderen.

Ook mijne dierbare kinderen stel ik onder de bescherming van u, o liefdevol hart van Maria! Door uwe machtige voorspraak vermoogt gij alles. Zoo boezem mijne kinderen eene groote liefde in voor de beoefening dier deugden, welke gij met eene groote voorliefde eens hier op aarde beoefend hebt, en ontsteek in hen het H. vuur, waarvan gij altijd ontvlamdet. Waak over hen, bescherm hen, en wees voor hen een toevluchtsoord en eene onoverwinbare veste tegen de aanvallen van den boozen vijand. Zij hunne hulp in den nood, hunne kracht in de gevaren, hunne toevlucht in de bekooringen, hun bijstand in de wederwaardigheden. Wees voor hen eene moeder; verontschuldig hen bij uwen zoon, beveel ze hem aan, en stel hen aan uwen zoon voor! Sta hen bij, nu en ten allen tijde, en vooral in de ure van hunnen dood. O goede, o liefdevolle, o zoete Maagd Maria! Amen.

Gebed tot den H. Aloysius.

O H. Aloysius, die door uwe getrouwe medewerking aan de genade, een waarlijk engelachtig leven geleid hebt, en door de H. Kerk als voorbeeld en beschermheilige der jeugd vereerd wordt, ik stel mijne kinderen onder uwe bescherming! Wees hun een voorspreker bij Gods troon. Bid voor hen, opdat

zij naar uw voorbeeld Gods geboden eerbiedigen, de zonden haten en vermijden! Verwerf voor hen de genade der onschuld en der reinheid des harten, die de sieraad waren van uw leven; maak dat zij, zoo innig als gij, den Heer en Zijne H. Moeder mogen eeren en beminnen. O H. Aloysius, bid voor hen! Amen.

INHOUD EN BLADWIJZER.

	BLADZ.
Voorrede	3
De vadersnaam	9
Het vaderlijk beroep.	18
De uitrusting	26
Verhevenheid, straf en loon	28
De Christelijke vader.	34
De Christelijke moeder alleen is ontoereikend.	35
Ook de vader moet waarlijk Christelijk zijn .	40
Deze verplichting moet ernstig zijn.	47
Het beeld van eenen Christelijken vader. Schets.	49
Het volmaakt beeld	57
Hoe zal dit geschieden?	61
Maar wij moeten billijk zijn.	66
Uitvoering van het beeld	68
Vermijd de gevaren :	
<i>a.</i> De gevaren voor het geloof	72
<i>b.</i> Het leven in de herbergen.	75
<i>c.</i> Zijt ijverig in de Geestelijke oefeningen . .	82
1 ^o Waarover handelt het ?	83
2 ^o Bid!	85
3 ^o Heilig den dag des Heeren.	90
4 ^o Sta op en eet	93

	BLADZ.
De werkring van den Christelijken vader	97
1 ^o Verzameld u schatten	99
2 ^o Het gezag	106
<i>a.</i> Bevel, regel en orde	108
<i>b.</i> Over het stiptelijk onderhouden van dezen regel.	116
<i>c.</i> Beoefening van het strafrecht	120
3 ^o De vaderlijke voorzorgen.	132
<i>a.</i> Het opzicht over de kinderen	133
<i>b.</i> De zoon, de dochter, buiten 's huis	139
<i>c.</i> De zoon, de dochter, in de keuze van een beroep	146
Twee uitstekende vaders:	
<i>a.</i> Abraham	159
<i>b.</i> Tobias	168
De vader in zijne gebeden	172
Gebeden:	
Om de genade der Christelijke Godsvrucht en vreeze des Heeren te verkrijgen.	177
Om de genade van het geloof	178
Om de genade der matigheid	179
Om de genade te verkrijgen van niet door de noodlottige invloeden der bedorven wereld te worden medegesleept.	180
Op den verjaardag van het huwelijk.	182
Des morgens	184
Des avonds.	185

	BLADZ.
Bij de Heilige Mis voor zich zelf	186
Bij de Heilige Mis voor de kinderen.	190
Om wijsheid	194
Om zachtzinnigheid	195
Tot Jezus, den kindervriend	196
Tot de Heilige Maagd Maria	197
Tot den Heiligen Joseph	198
Tot de Heilige Engelenbewaarders	199
Tot de Naamspatronen der kinderen.	199
Om Gods zegen over de opvoeding der kinderen.	200
Om bescherming der kinderen te verwerven.	200
Om de behoeding der kinderen voor de doodzonde.	201
Om de genade der kuischheid voor de kinderen.	202
Opdat God de levensverhouding der kinderen tot hun grootste welzijn moge regelen . . .	204
Voor de kinderen die met hardnekkige fouten behebt zijn	205
De rozenkrans des Christelijken vaders :	
1° Voor zich zelf	207
2° Voor de kinderen	207
Gebed voor de echtgenoot	208
Gebed om de genade der kuischheid volgens den levensstaat	208
Litanie van den Christelijken vader	210
Gebed tot het Heilig Hart van Jezus	217
Gebed tot het Heilig Hart van Maria	218
Gebed tot den Heilige Aloysius.	219